

Η ΝΕΟΛΟΓΙΑ

25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1941

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΕΤΟΣ Γ' - ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ		ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ	
ΑΘΗΝΑΙ		Μελών και μη	
ΓΡΑΦΕΙΑ:		μαθητών μελών	
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ		ΕΤΗΣΙΑ ('Εσωτερικού)	Δρ. 160 - 200
'Οδός Λεωχάρους 19		ΕΞΑΜΗΝΟΣ	> 80 - 100
'Αριθ. Τηλεφ. Διευθύνσεως 32-094		ΤΡΙΜΗΝΟΣ	> 40 - 50
> Διευθυντού Συντάξεως 34-425		ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρ. Άγγλιας	1
> Τυπογραφείου 593-830		'Αμερικτικής Δολ.	6
ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικόν «ΝΕΟΛΑΙΑ»		Αιγυπτίου Λίρ.	1
'Οδός Λεωχάρους 19		Διὰ Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και 'Ιδιω-	
'Αριθ. Τεύχ. 26-29 Μαρτίου 1941		τικού Δικαίου (Δήμους, Κοινοτήτας),	
ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ		Σχολικός 'Εφορέας και 'Επιχειρήσεις εν	
		γένει ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300	
		ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ	
		ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»	

Αι συνδρομαί ἄρχονται τὴν 1ην ἐκάστου μηνὸς

ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΙΣ

Ἀπὸ τὰς βραβευθείσας σχολικὰς ἐκδόσεις ὑπὸ τῶν Ταχ. Ταμιευτηρίων

Ο ΚΟΥΜΠΑΡΑΣ

Οὐφ! αὐτὸς ὁ κουμπάρᾱς! Σήμερα τσακώθη-
κα πάλι μὲ τὴν ἀδελφή μου. Τὴν ἔπιασα ἀπὸ τὰ
μαλλιά καὶ θὰ τῆς τὰ ἔβγαζα ἂν δὲν ἔρχόταν
ἡ μαμά νὰ μᾶς χωρίσῃ. Καὶ γιατί λέτε; Νά! εἶχα
ἡ κακομοίρα ἓνα πῆλινο κουμπάρᾱ κρυμμένον
πίσω ἀπὸ τὸ σεντούκι. Παραμόνευσε ἡ πονηρή ἢ
ἀδελφή μου, καὶ ὅταν πήγα σχολεῖο τὸν πήρε,
τὸν ἔσπασε καὶ πήρε ὀκτὼ δραχμὲς ποὺ εἶχε
μέσα νὰ πάρῃ καραμέλλες, νὰ παίξῃ τὶς κουμ-
πάρες. Τὰ φύλαγα μὲ τί λαχτάρα! Νὰ τὰ κάμω
πολλὰ ν' ἀγοράσω ἓνα ζευγάρι παπούτσια ἢ κα-
νένα βιβλίο. Τώρα τὰ ἔφαγε, τί νὰ τῆς κάνω;
Ἔπρεπε ν' ἀκούσω τὴν Κυρία. Ἄν ἀγόραζα ἓνα

σιδερένιο κουμπάρᾱ ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖο, δὲν θὰ
τὰ πάθαινα αὐτά. Ἔτσι οὔτε κι' ἐγὼ νὰ ἤθελα νὰ
χαλάσω καμμιά δραχμὴ δὲ θὰ μπορούσα. Γιατὶ
θὰ ἔπρεπε νὰ κατέθω στὴ Φλώρινα νὰ μοῦ ἀνοι-
ξῇ ὁ Διευθυντὴς τὸν κουμπάρᾱ ποὺ ἔχει τὸ κλει-
δί. Γιὰ νὰ κατέβαινα ὅμως εἶναι δύσκολο κι' ἔτσι
ἀντὶ νὰ ἔβγαζα θὰ ἔβαζα κι' ἄλλα καὶ ὅταν γέ-
μιζε θὰ κατέβαινα. Γεμάτος κουμπάρᾱς πολλὰ
λεπτά. Τί δὲ θάπαιρνα! Παπούτσια, φόρεμα,
παιχνίδια! Ἀπὸ τώρα θ' ἀρχίσω νὰ μαζεύω νὰ
πάρω ἓνα τέτοιο κουμπάρᾱ νὰ τὸν ἔχω σ' ὅλη
μου τὴ ζωή.

Ἐν Νίκῃ τῇ 31ῇ Ὀκτωβρίου 1939

Μαρία Ἰωάννου Φιλιππίδου

Τ.Τ.Τ. Φλωρίνης

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ & ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΑΧ. 1.205.000.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (τῇ 31ῇ Δεκεμβρίου 1940) » 11.496.000.000

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Δέχεται καταθέσεις πάσης φύσεως εἰς δραχμάς. Ἀγοράζει καὶ πωλεῖ μετοχὰς καὶ ὁμολογίας εἰς τὸ ἐν
Ἀθήναις Χρηματιστήριον διὰ λογαριασμὸν τρίτων. Παρέχει δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ δημοσίων χρεωγρά-
φων, μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν ἑταίρειων. Δέχεται πρὸς φύλαξιν χρηματόγραφα παντὸς εἶδους. Ἐκμι-
σθοὶ χρηματοκιβώτια πρὸς φύλαξιν τίτλων καὶ τιμαλφῶν ἀντικειμένων.

Η Α.Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΕΝΟΠΛΟΥΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Η Α.Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΕΝΟΠΛΟΥΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Ἀρχιστράτηγε,

Ἡ Ἑλλάς ἐορτάζει σήμερον τὴν τιμιωτέραν τῆς ἐπέτειον, τὴν ἡμέραν ποὺ μιὰ δρᾶξ τολμηρῶν ἀνθρώ-
πων τῆς εὐηγγελισθῇ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀναγέννησιν τοῦ ἔθνους μας. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν αἱ σκέψεις
ὧλων μας στρέφονται εἰς αὐτοὺς ποὺ χύνουν τὸ αἷμα τῶν διὰ νὰ μὴ χαθῇ τὸ ἔργον τῶν προγόνων μας.

Ἀτρόμητοι, ἀκαμπτοί, ἀποφασισμένοι, ἡρώϊκοί, μὲ γενναῖον τὸ φρόνημα καὶ τὸ μέτωπον ὑψηλά, οἱ
στρατιῶται μας μάχονται ὡς λέοντες, οἱ ναῦται μας αὐλακώνουν τὰς θαλάσσας μας, οἱ ἀεροπόροι μας δια-
σχίζουν τοὺς αἰθέρας προσεπίζοντες ἀκούραστα τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους καὶ τὴν τιμὴν του.

Αἱ ψυχὰι τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 21, τῶν ἀνδρῶν τῆς φρουρᾶς τοῦ Μεσολογγίου, τῶν πυρπολητῶν τῆς
Χίου καὶ τῶν ἄλλων μας ἀθανάτων ἡρώων ἀγαλλιοῦν διὰ τὰ κατορθώματα τῶν ἀνταξίων ἀπογόνων τῶν.
Ἡμεῖς ὅλοι εἴμεθα ὑπερήφανοι δι' αὐτοὺς καὶ ὁ Θεὸς καὶ ἡ Παναγία τοὺς εὐλογοῦν ἀπὸ ψηλά.

Σὰς συγχαίρων, Στρατηγέ, διότι ἡγεῖσθε τοιοῦτων ἀνδρῶν. Καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ διαβιβάσῃτε εἰς
ὅλους, ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἀξιωματικοῦ μέχρι τοῦ τελευταίου ὀπλίτου τὰς πατρικὰς μου εὐχὰς καὶ τὴν ἐκ-
φρασιν τῆς βαθείας μου πρὸς αὐτοὺς ἀγάπης.

Σὰς ἀπονέμω τὸν Πολεμικὸν Σταυρὸν Α' Τάξεως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ κ. ΑΛ. ΚΟΡΙΖΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟΝ

Ἑλληνες Μαχηταί,

Ποτὲ κατὰ τὰ ἑκατὸν εἴκοσι χρόνια τῆς νεωτέρας Ἑλ-
ληνικῆς Ἱστορίας, ἡ Ἐθνικὴ ἐορτὴ μας δὲν εὗρηκεν, ὅπως
ἐφέτος, τὴν Ἑλλάδα νὰ ζῇ εἰς ἀτμόσφαιραν τόσοσ ὁμοίαν
πρὸς τὴν ἡρωϊκὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ 21! Ὅπως τότε ἀνυ-
ψώσαμε τὶς καρδίαις μας ὑπὲρ τὰ γῆινα καὶ ἀφιερώσαμε
τὰς υπάρξεις μας εἰς τὰ μεγάλα ἰδανικά, τὰ ἰδανικά τῆς
Πατρίδος, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τιμῆς. Ὅπως τότε,
ἀγνοήσαμε τὸν κίνδυνον, ἀφήψαμε τὴν βίαν, ἀντετάξα-
μεν τὰ στήθη μας εἰς τὸν σίδηρον καὶ εἰς τὴν φωτιά. Ὅπως
τότε, συνεσπειρώθημεν ὅλοι ὡς ἓνας ἄνθρωπος, ἄνδρες,
γυναῖκες καὶ παιδιά, μὲ τὴν κοινὴν καὶ ἀσάλευτην ἀπό-
φασιν τῆς θυσίας. Ὅπως τότε ἠντλήσαμεν τὸ θάρρος μας
καὶ τὴν αὐτοπεποιθησὶν μας ἀπὸ τὰς ἀγνὰς παραδόσεις
τῆς φυλῆς καὶ ἀπὸ τὴν ἀγάπην μας πρὸς τὴν ἐλευθερίαν.
Καὶ ὅπως τότε, ὁ Ἑλληνικὸς ἀγὼν ἦναπεν εἰς τὰς ψυχὰς
τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων, μαζί μὲ τὸν θαυμασμόν, τὴν
φλόγα τῆς μιμήσεως, τὸν πόθον τῆς ἀναβιώσεως τῆς ἀρ-
χαίας κλασσικῆς ἀρετῆς.

Αὐτὰ ὅλα, Ἑλληνες Μαχηταί, τὰ ὑψηλά καὶ ὠραία,
τὰ κατεστήσατε σείς δυνατὰ, τὰ ἐκάματε νὰ βλαστήσουν
μὲ τὸ τίμιον αἷμα σας. Ἀπὸ κάθε σταγόνα του, μὲ τὴν
ὁποίαν ἐποτίσθη ἡ Ἑλληνικὴ γῆ, θὰ ἀνατῇσῃ ἡ ἱκμάς
τῶν ἀλκίμων γενεῶν τοῦ μέλλοντος. Ὅπως εὐλογοῦμεν
σήμερον ἡμεῖς τὰς σκιάς τῶν ἡρώων τοῦ 21, ποὺ μᾶς
ἐχάρισαν τὴν ἐλευθερίαν ζωὴν, ἔτσι θὰ εὐλογοῦν καὶ σὰς,
τὰ παιδιά σας καὶ τὰ παιδιά τῶν παιδιῶν σας, διότι τοὺς
τὴν διετηρήσατε.

Κρατεῖτε αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς τὰ χέρια σας τὴν τύ-
χην τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν κρατεῖτε στερεά, ἀντάξιοι ἀπό-
γονοι τῶν ἀνδρῶν τῆς 25ης Μαρτίου. Ἡ Ἑλλάς ὀλόκληρη,
νεκροὶ καὶ ζωντανοί, καὶ οἱ αὐριανοὶ Ἑλληνες, στηρί-
ζονται εἰς τὴν κἀννην τοῦ πυροβόλου σας, εἰς τὴν λάμψιν
τῆς λόγῃς σας, εἰς τὴν δύναμιν τῶν καρσίδων σας, εἰς
τὰ φτερά τῶν ἀεροπλάνων σας. Εἰς τὸν γιγαντιαῖον ἀγῶ-
να σας, τὸν μεγαλύτερον καὶ λαμπρότερον ἀγῶνα τῆς
Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, τὸ λάβαρον τῆς Ἀγίας Λαύρας
κυματίζει ἀπὸ πάνω σας καὶ σὰς ὁδηγεῖ πρὸς τὴν δόξαν.
Ἡ Εὐαγγελίστρια, τὴν ὁποίαν ἐορτάζομεν σήμερον, καὶ
τὴν ὁποῖαν προσέβαλεν ὁ ἐχθρὸς εἰς τὴν Τήνον, σὰς
εὐλογεῖ.

Ἑλληνες Μαχηταί,

Ἡ Χώρα σὰς ἐκφράζει δι' ἐμοῦ ἀπέραντον τὴν στορ-
γὴν τῆς καὶ βαθεῖαν τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς.

ΑΛΕΞ. ΚΟΡΙΖΗΣ
Πρόεδρος Κυβερνήσεως

Ο ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ κ. ΠΑΠΑΓΟΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΥΠ' ΑΥΤΟΝ ΜΟΝΑΔΑΣ

Ἀξιωματικοί, Ὑπαξιωματικοί, Στρατιῶται,

Συμπληροῦνται 120 χρόνια ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν ἡμέραν τῆς 25ης
Μαρτίου 1821 καθ' ἣν μιὰ δρᾶξ ἡρώων ὑψώσατο τὴν σημαίαν τῆς
Ἐπανάστασεως εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἀγίας Λαύρας, μετ' ἀγῶ-
νας τραχεῖς πρὸς μιαν ἰσχυράν καὶ σιδηρόφρακτον Αὐτοκρατορίαν,
ἀγῶνας πρὸ τῶν ὁποίων ἐκθαμβὸς μένει καὶ θὰ μένῃ ἡ Ἱστορία τῶν
λαῶν, κατέλειπεν εἰς τοὺς ἐπιγενομένους, εἰς τοὺς πατέρας μας, εἰς
ἡμᾶς, τὴν Ἑλευθερίαν.

Ἡ Τριπολιτσά, τὸ Μανιάκι, τὰ Δερβενάκια, τὸ Μεσολόγγι, τὸ
Σοῦλι, ἡ Ἀλαμάννα, ἡ Γραδιά, τὸ Ἀρκάδι, τὸ Βαλτέτσι, τὰ Ψαρά,
κάθε γωνία τῆς χώρας αὐτῆς, ἀποτελεῖ καὶ μίαν σελίδα ἡρωϊσμοῦ,
αὐτοθυσίας, ἐνθέρμου πατριωτισμοῦ ἀπὸ τὸ ἔπος τοῦ Ἀγῶνος
τοῦ 21.

Ἔτσι ἡ 25ῃ Μαρτίου, παρέμεινεν ἔκτοτε ὡς Ἀγία καὶ Ἱστορικὴ
ἡμέρα διὰ τὸ ἔθνος καὶ κάθε ἑλληνικὴ ψυχὴ τὴν κρατᾷ ζηλοτύπως
καὶ στοργικῶς ὡς καθαρῶς, ὡς ἀγνῶς Ἑλληνικὴν, ὅσον καὶ ἂν οἱ
κύκλοι τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς παρέρχονται, ὅσον καὶ ἂν οἱ χρόνοι δια-
βαίνουν καὶ ἀλλάζουν οἱ ἐπίγειοι κόσμοι.

Καὶ ἡ Ἐποποιία τοῦ 21 παραμένει ἔσασι ὡς μίᾳ ἀστείρευτος
πηγὴ ἄθλων ἡμεικτῶν, πηγὴ τῆς ὁποίας τὰ νάματα βροαῖζοσι τὰς
ψυχὰς τῶν διὰ νέους μεγάλους καὶ εὐγενεῖς ἀγῶνας.

Ἐκτοτε, ὅλοι οἱ ἀγῶνες αὐτοῦ τοῦ ἔθνους ὑπῆρξαν Ἱεροὶ καὶ
Ἁγιοί, ὑπῆρξαν ἀγῶνες τῆς Τιμῆς, τῆς Ἀρετῆς καὶ τοῦ Δικαίου.

Καὶ ἰδοὺ ὅτι ὕστερα ἀπὸ τόσα ἔτη σείς εἰς τοὺς ὁποίους οἱ πρό-
γονοί σας τοῦ 21 ἐνεπιστεύθησαν τὴν Ἑλευθερίαν τῆς Πατρίδος μας,
ὡς ἱερὰν παρακατάθηκην, μὲ τὴν δύναμιν τῆς Μεγαλόχαρης τῆς
Τήνος, ποὺ δὲν λησμονεῖ τὴν γενομένην εἰς αὐτὴν προσβολήν, ἐξεκι-
νήσατε ἀπὸ τὴν Πίνδον διὰ νὰ συγγράψῃτε ἐκεῖ, εἰς τὴν Μόρδοβαν,
τὸ Ἰβάν, τὴν Χειμάρραν, τὴν Τομορίταν, τὴν Κάμειαν, τὸ Ἀργυρο-
κάστρον, τὴν Κλεισούραν, τὴν Τρεμπισιάν, τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν
Ἱστορίαν.

Ἀξιωματικοί, Ὑπαξιωματικοί καὶ Στρατιῶται,

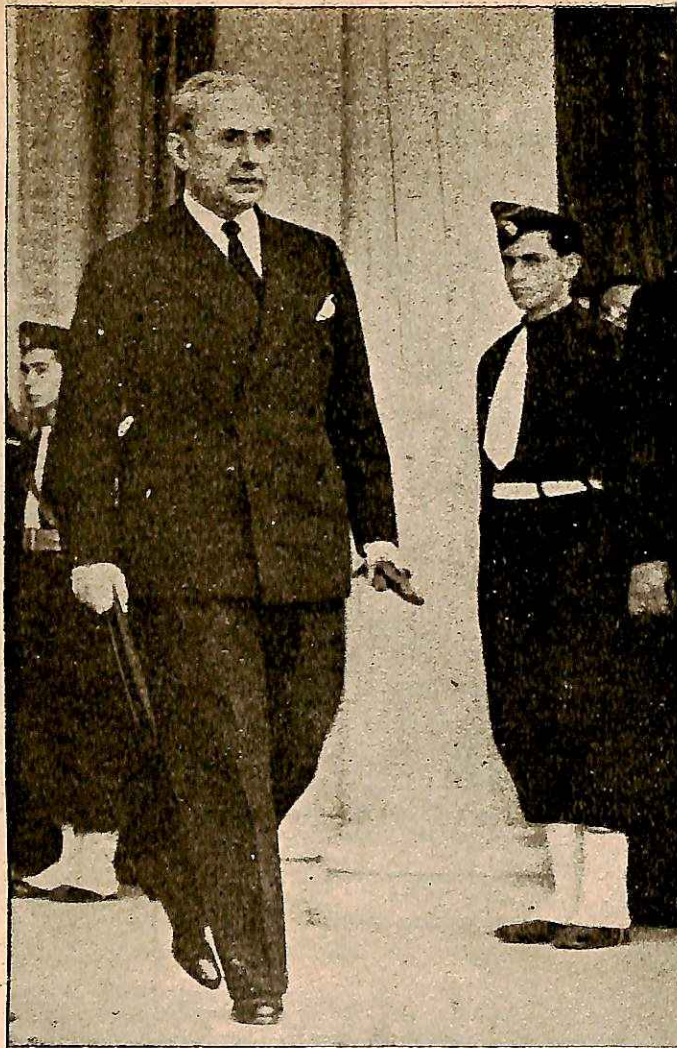
Ὑπερήφανοι διὰ τὴν ἱερότητα τοῦ Ἀγῶνος καὶ τῶν σκοπῶν διὰ
τοὺς ὁποίους μοχθήτε, ὑπερήφανοι διὰ τὸ συντελούμενον ἔργον σας,
ὑπερήφανοι διότι κατέστητε ἀξιοὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ἔθνους καὶ
τοῦ σεβασμοῦ ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, συνεχίσατε τὸ
ἀναληφθὲν ἔργον μὲ τὴν αὐτὴν πίστιν, τὴν αὐτὴν ἀποφασιστικότητα,
τὴν αὐτὴν ἀνδρείαν, βέβαιοι ὅτι ἡ Παναγία, προστάτις καὶ ὁδηγῆ-
τρια, παραμένει εἰς τὸ πλευρόν σας διὰ νὰ στεφανώσῃ τελικῶς τὸν
δικαίον ἀγῶνα σας.

Ἀξιωματικοί, Ὑπαξιωματικοί καὶ Στρατιῶται,

Ἰστάμενοι διὰ μιαν στιγμὴν σιωπηλοὶ διὰ νὰ ἀποτιώσωμεν ἐλά-
χιστον φόρον τιμῆς, σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς
Ἐκκλησίας ἐορταζομένην σήμερον μνήμην τῆς συλλήψεως τοῦ Χρι-
στοῦ καὶ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ πρὸς τοὺς τετιμημένους νεκροὺς τῶν
Ἱερῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλευθερίας μας Ἀγῶνος, ὡς ἐνώσωμεν τὰς ψυχὰς
καὶ τὰς καρδίας, ὡς ἀπενίσωμεν κατὰμματα τὴν ἀναγεννωμένην Με-
γάλην Ἑλλάδα καὶ πρὸ τοῦ μεγαλειώδους αὐτοῦ δράματος, τὸ
ὁποῖον φέρει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ δάκρυ τῆς συγκινήσεως καὶ εἰς
τὰς καρδίας τὸ κύμα τῆς ἀκλόνητου πίστεως διὰ τὴν Νίκην, ὡς ἀνα-
φωνήσωμεν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μας:

Ζήτω τὸ ἔθνος, Ζήτω ὁ Βασιλεὺς, Ζήτω ὁ Ἑλληνικὸς Στρατός.

Ὁ Ἀρχιστράτηγος ΑΛ. ΠΑΠΑΓΟΣ

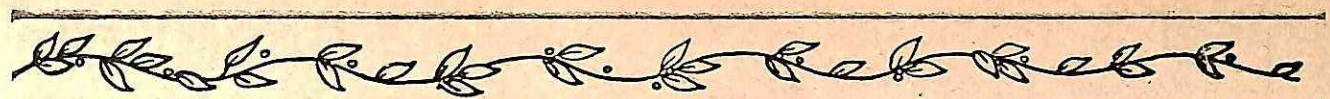
Ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως και Γενικός Επιθεωρητής της Ε.Ο.Ν. κ. Αλέξανδρος Κοριζής.

Εθνική Νεολαία της Ελλάδος,

Ο άγγελος πρωτοστάτης που κατέβηκε από τον θρόνον του Παντοδυναμίου διά να επιτελέση το θαύμα της ένσαρκώσεως του θείου λόγου και να φέρη το άγγελμα της απολυτρώσεως στην πολυδοκιμασμένην ανθρωπότητα — αυτός ο ίδιος άγγελος, εκπληρώνων θέλημα θείον, επέταξεν από τα ούρα, σ' αυτήν έδω την πάμφωτη γωνία της γής, διά να επιτελέση θαύμα παρόμοιο: Τήν ένσαρκωσι των πόθων και των όνειρων του Έθνους μας — όνειρων και πόθων πέντε όλοκληρών αιώνων σκλαβιάς. Και είναι θαύμα, γιατί δεν ύπηρξεν ή έθνική έπανάστασις των Έλλήνων συνηθισμένο ανθρώπινο έργο, κάτι, που μπορεί να χωρέση στα πλαίσια και των πιο τολμηρών, έστω, ύπολογισμών του λογικού. Το έργο των ήμιθέων του Εικοσιένα, που σήμερα γιορτάζουμε την άθνατη μνήμη τους, με την ψυχή γονατιστή μπροστά στους δοξαμένους τάφους των, γεμάτη από τη θερμότερη λατρεία και τον βαθύτερο θαυμασμό, είναι υπεράνθρωπο κατόρθωμα, που όμοιο του δεν έχει να δείξη καμμία ιστορία κανενός λαού. Κι' άφου μάταια το ζητήση, έξω από την ιστορία του Έθνους αυτού, πρέπει στην Ελλάδα να ξαναγυρίση κανείς για να βρή κάτι αντίστιο: Και όχι στην Ελλάδα μόνο των Μαραθώνων και των Σαλαμίνων, αλλά στην Ελλάδα τη ζωντανή, την τωρινή — σ' αυτό το άλλο σύγχρονον θαύμα, σ' αυτό τον υπεράνθρωπο άθλο, που επιτελούν οι σημερινοί μας ήμιθεοι στ' απόκριμα και χιονισμένα βουνά της Άλβανίας. (Ένθουσιώδη χειροκροτήματα). Η ίδια θεία πνοή έμψυχώνει τους άξιους αυτούς απογόνους μεγάλων προγόνων, το ίδιο έκκληκτικό θάρρος, ή αυτή άδάμαστη καρτερία, το ίδιο ύψηλο φρόνημα, τα ίδια ιδανικά πίστεως, έλευθερίας και τιμής. (Χειροκροτήματα). Κι' από την ίδια θεία μορφή συντροφεύονται στον σκληρό και άνισο άγώνα τους — άνισο και σκληρό, σαν τον άγώνα του Εικοσιένα — από τη γλυκυτάτη μορφή της Παρθένου, της προσβληθείσης υπό το έγχρονο εις την Τήνον Ευαγγελιστρία, που την ήμερα της άποδοχής του ούρανιου άγγέλματος της ένσαρκώσεως του Λυτρώτου έδιάλεξαν οι πρόγονοί μας, με τόσο βαθειά κατανοήσι το συμβολισμού της, διά να ύψώσουν τη σημαία της έθνικής μας ανεξαρτησίας. Την μορφή της Θεοτόκου, που σ' όνομά της έψαλλε στις ευτυχέστερες στιγμές του, το Βυζάντιον, τα νικητήρια, και είμαι βέβαιος άπόλυτα ότι θα ψάλλοιμε και μείς, συνεχίζοντες παλιν, άγαπημένες παραδόσεις. (Ζωηρά χειροκροτήματα).

Βουδός από κατάπληξι και θαυμασμό άπομένει ό μελετητής — άκόμα κι' αυτός που θα πίστευε άπέραντες τις ανθρώπινες δυνατότητες — όταν σκύβη επάνω στα πραγματικά στοιχεία, στα δεδομένα, που είχε ν' αντιμετώπιση στο ξεκίνημά του, το τεράστιο έγχείρημα του Εικοσιένα. Θάβει να ρίξη κανείς το απλούστερο βλέμμα στα έρωτήματα που έθεσε με τόσον άμειλικτή διαύγεια ό Παλαιών Πατρών Γερμανός κατά τη μεγάλη συνέλευσι των Προκρίτων και Αρχιερέων, και στον Όλιγο που κατείχε τα πνεύματα των συνετών, άκόμη και τα μεγαλύτερα της εποχής, από το Ιωάννου Καποδίστρια μέχρι το Αδαμαντίου Κοραή, όταν λογάριζαν, με το μέτρο της ψυχράς λογικής, τον όγκον της περιπετειάς, για ν' άναμετρήση, με δέος και ρίγη, τους άπείρους και κολοσσικούς κινδύνους που είχαν ν' αντικρύσουν οι υπέροχοι εκείνοι άνδρες από την πρώτη στιγμή. Από τα έρωτήματα αυτά του στοχαστικού Ίεραρχου, που ύπηρξε και μία διάνοια πολιτική στον άγώνα, είναι πολύ εύκολο να έννοήση κανείς άμέσως τι άφάνταστο ψυχικό σθένος χρειάσθηκαν για να ξεκινήσουν. Ίχνος πραγματικής έλπίδος δεν διεγράφετο στον όρίζοντα. Η τρομερή άνάμνησι της έπαναστάσεως του Όρλώφ, που είχε πνιγί στο αίμα και στο δάκρυ των ραγιαδών, νωπή άκόμη για το Έθνος, έφθανε — αυτή και μόνη — να κάμη διατακτικούς και τους τολμηρότερους. Οι άπόπειρες του Κοραή και του Ρήγα Φεραίου, του υπερόχου αυτού προδρόμου, να μπάσουν στα σχέδια του Μεγάλου Ναπολέοντος και την υπόθεσι της Έλληνικής άπελευθερώσεως, είχαν ναυαγήσει στη γένεσί τους. Αυτός ο ίδιος ό Ναπολέων, άφου πέρασε, σαν φωτεινό μετέωρο, στο στερέωμα της Ιστορίας, είχε σθήσει άδοξα στην Άγία Έλένη — μαζί με τις έλπίδες που είχε, για μία στιγμή, γεννήσει στην πικραμένη ψυχή των σκλαβωμένων λαών — για ν' αφήση,

πίσω του, μία Εύρωπη βαθύτατα κλονισμένη, τρομαγμένη από τη θύελλα, ήθικώς ξεπεσμένη, παραδομένη στην αντιδραστική μυστικοπάθεια των άνακτοβουλιών, έρμαιον της τρομοκρατίας των, σφικτά δεμένη με τις βαρειές αλυσίδες της Ίερής Συμμαχίας. Ήταν έγκλημα καθοσιώσεως, στην αντίληψι του συνασπισμού αυτού των δυνάμεων του σκότους, όχι μόνο να διανοηθί ένας λαός την έθνική έλευθερία του, αλλά και να προσφέρη άπλως τη λέξι. Μέσα σ' αυτή την πνιγερή ατμόσφαιρα της Εύρώπης έπρόκειτο να δράση το κίνημα του Εικοσιένα, σ' αυτήν να επιβληθί και αυτήν να ύψωση σ' ανθρωπινότερες σκέψεις, όπως ακριβώς έκλήθη σήμερα ή Έλλάς — ή ιστορία έπαναλαμβάνεται — να δώση, με το ήρωικό παράδειγμά της, το μέγα διδάγμα του σεθασμού προς την ανθρωπινή αξιοπρέπεια, την έθνική έλευθερία και την τιμή, σε μία Εύρωπη πεσμένη, φοβισμένη, που σαν να έξέχασε για πάντα τις ύψηλότερες αξίες του πολιτισμού της. (Παρατεταμένα ζωηρά χειροκροτήματα).

Ήταν όμως μόνον αυτός ό τεράστιος σκόπελος; Άν ή αντιδραστική Εύρωπη παρουσίαζε δυσμενή ατμόσφαιρα διά το κίνημα, ύπηρχε ό άλλος κίνδυνος πολύ πιο κοντινός: Μία κραταιοτάτη άυτοκρατορία που άπλωνε την έπιβλητική δύναμή της από το ρεύμα του Δουνάβεως ως τα βάθη της Άσίας και ως την άμμο της έρήμου, που είχε στη διάθεσι της άστείρευτη δεξαμενή ανθρώπων, μέσων, πλούτου, όπλων, στρατών, στόλου. Μία άυτοκρατορία με περιλαμπρή στρατιωτικήν ιστορία και τέτοια πολεμική άρετή, ώστε ή Εύρωπη την έτρεμεν. Αυτήν την τρομερή άυτοκρατορία είχαν την άπίστευτη τόλμη ν' αντιμετώπισουν, σε πάλη θανάσιμη, σώμα με σώμα, μία φούχτα παλληκάρια, οι ήμίθεοι του Εικοσιένα (χειροκροτήματα) ν' αντιμετώπισουν τα πλήθη της και τους θησαυρούς της, τους στρατούς και τους στόλους της, και την πολεμική άρετή και την στρατιωτική πείρα της. Με τί μέσα; Μ' ένα και μόνο: με την ΨΥΧΗ, με τη μεγάλη τους ΨΥΧΗ, αυτή την πνοή του Θεού μέσα στον άνθρωπο. (Τα χειροκροτήματα παρατείνονται επί μακρόν). Αυτή την ΨΥΧΗ, που όταν πλημμυρίση από το θείο κρασί της πίστεως, όταν γνωρίση την άγια μέθη του άληθινού ένθουσιασμού, κάνει το θαύμα: Το άκατόρθωτο κατορθωτό. Αυτή κάνει το Δαυιδ να ρίχνη κάτω το Γολιάθ. Ο πιο κοινός άνθρωπος μεταμορφώνεται σε ήρωα, όταν αισθανθί μέσα του την πνοή του θείου. Και τότε παίρνει μέρος στην παντοδυναμία του. Κι' έτσι τα θεωρούμενα άδύνατα παρ' ανθρώποις γίνονται δυνατά γι' αυτόν. Το Εικοσιένα είναι ένα από τα μεγάλα, τα άπροσμέτρητα θαύματα του έλληνικού ένθουσιασμού. (Χειροκροτήματα).

Εθνική Νεολαία της Ελλάδος!

Γι' αυτό ακριβώς διάλεξα τη σημερινή μέρα, την άφιερωμένη σ' αυτό το θαύμα, για να έπικοινωνήσω, για πρώτη φορά, έπίσημα, μαζί σου. (Ένθουσιώδη χειροκροτήματα). Ποιά ευκαιρία καλύτερη θα μπορούσα νάχω γι' αυτό; Όταν μιλούμε για ένθουσιασμό, μιλούμε άσυνείσθητα για νειάτα. Δεν θέλω να πω μ' αυτό, ότι οι άλλες ήλικίες της φρονήσεως είναι κλειστές στην έξαισία δόνησι αυτού του αισθήματος. Όλόκληρη στρατιά από σκιές μεγάλων, υπερόχων, ώριμων ανθρώπων που διετήρησαν άκοίμητο και βαθύ τον ένθουσιασμό τους μέχρι γήρατος, μέχρι τάφου, για να μας αφήσουν τους καρπούς του, έργα μεγάλα, στην έπιστήμη, στην τέχνη, στον πόλεμο, στη δράσι έν γένει, στην ιστορία, θα ήρχετο έδω να με έπιτιμή για την άδικία. Και πρώτη άπ' όλες ή σκιά του Μεγάλου μας Αρχηγού, (καταφανής ή βαθειά συγκίνησης των παρισταμένων), που χάραξε το δοξασμένο δρόμο που ακολουθοίμε και δημιούργησε τα θαυμαστά έργα που μάς κληροδότησε — έργα του θερμότερου και άγνοτέρου ένθουσιασμού — και πρώτο άπ' όλα τη λαμπρή Όργάνωσί σας. (Παταγώδη και παρατεταμένα χειροκροτήματα). Και δεν ξεχνώ αυτή τη μεγάλη στιγμή, που έρχομαι να άνανεώσω έπίσημα το ήθικό συμβόλαιο, που έχομε συνάψει και ως Έθνος και ως κοινωμία με την Έλληνική Νεολαία, συμβόλαιο στοργής και άκαταπονήτου εργασίας για την πνευματική και υλική της άνώψωσι, τα συγκινητικά και βαθύτατα λόγια του, στην προσφώνησί του προς τη Φοιτητική Νεολαία, της δεκάτης Δεκεμβρίου 1936, και που μάς δίνουν το πνεύμα, με το όποιον είχε συλλάβει την ιδέα της όργανώσεώς σας: «Όταν υπό την

αίγίδα του Βασιλέως μας — έλεγε — ένός άληθινού βασιλιά, έκαμα την 4ην Αυγουστου, είχα προ παντός ένένα ύπ' όπιν μου, Έλληνική Νεολαία. Είδα την άδυσσον εις την όποιαν κατακυλούσε, είδα την άνάγκη να σωθής και είχα την πίστιν ότι θα σωθής. Άλλά άκόμη όλοι σήμερα και έγώ πολλές φορές λέγομεν: Η Νεολαία είναι το μέλλον του Έθνους, ή Νεολαία είναι εκείνη, εις την όποιαν προ παντός θέλουμε να δώσωμε την ψυχήν μας όλην και όλα μας τα μέσα, διά να σώσωμεν το μέλλον του Έθνους. Η γενεά μας ήλθε, είναι και θα παρέλθη. Αυτό που έρχεται είναι ή Νεολαία. Σωστά είναι όλα αυτά και άληθινά είναι όλα αυτά. Άλλά είναι όμως και κάτι άλλο άκόμη, το όποιον θα σάς το είπω άπόψε. Το μέλλον δεν έρχεται σαν ένα κομμάτι διά να άντικαταστήση ένα κομμάτι που φεύγει άποτόμως και λέγεται «παρελθόν». Έσείς δεν θα έλθετε άποτόμως σαν να περιμένετε σε μία γωνία, όσο να ξεφύγη ή άλλη γενεά, διά να έλθετε όλοι μαζί να την άντικαταστήσετε. Η ζωή ή ανθρωπινή και ή εξέλιξις του Έθνους και της κοινωσίας είναι ένας όρμητικός ποταμός, ό όποιος ρέει διαρκώς και κάθε στιγμή παρέρχεται το παρελθόν και κάθε στιγμή έρχεται το μέλλον. Άλλά είναι και ένα άλλο άκόμη. Δεν είσθε χρήσιμοι μόνον διά το μέλλον. Δεν είσθε μόνον το μέλλον, είσθε και το παρόν. Το σημερινόν Έθνος δεν ήμπορεί ν' άποτελῆται μόνον από ήλικιωμένους και από άνδρες και από γυναίκες, που παλαίουν τον άγώνα της ζωής κουρασμένοι. Έχει άνάγκην το παρόν έχει άνάγκην αυτό που είμεθα τώρα, έχει άνάγκην να βλέπη τον ήλιον της ζωής, να βλέπη την φλόγα της ζωής, ή όποια θα του θερμαίνη και στηθή. Σεις είσθε αυτός ό ήλιος, σεις είσθε αυτή ή φλόγα και τώρα άκόμη που είσθε νέοι, δεν είσθε μόνον οδηγούμενοι από ήμεις, τους μεγαλύτερους, είσθε οι θερμαίνοντες και οι ένθουσιάζοντες ήμεις και έπομένως είσθε κατά ένα μεγάλο μέρος οι οδηγούντες ήμεις» (Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Αυτά μάς έλεγεν ό Μεγάλος μας Αρχηγός. Σ' αυτό τον ήλιο της έθνικής ζωής, σ' αυτή τη θεία φλόγα, που φωτίζει και θερμαίνει, σε σένα, Νεολαία της Ελλάδος, άπευθύνομαι με το ίδιο πνεύμα, τη μεγάλη αυτή μέρα (χειροκροτήματα). Ο Θεός στην πανσοφία του έβαλε αυτή τη φλόγα στα στήθη της νεότητος αυτή την έξαισία όρμη προς ό,τι ευγενές, ύψηλο και ώραίο, αυτή την άβυσσος δίψα για ιδανικό, για να κρατή τη ζωή, να συντηρή την τάσι της προς άνώτερα έπίπεδα. Και γι' αυτό ακριβώς, επειδή τα νειάτα παίζουν τόσο σπουδαίο ρόλο στη ζωή του συνόλου, επειδή άποτελούν το ψυχικό προζύμι για κάθε άνάτασι του, διάλεξα τη γιορτή του Εικοσιένα για να μιλήσω σ' αυτά. (Χειροκροτήματα). Η φλόγα για να διατηρηται θέλει άένανη τροφή. Και που άλλο μπορεί να την εύρη καλλίτερη, παρά στη μεγάλη κι' αιώνια πραγματικότητα του Έθνους και της Ιστορίας του; Έλάτε μαζί μου, Έλληνικά νειάτα, να ίδοιμε από κοντά κάπως τα θαυμαστά έργα του έθνικού ένθουσιασμού: Μέσα στην καρδιά της κραταιάς και τρομερής άυτοκρατορίας μπόρεσε, αυτός ό ένθουσιασμός, να πλέξη σαν ιστόν άράχνης αυτή την εύρύτατη έθνική συνωμοσία, που, στην αιώνια εύνωμοσύνη των Έλλήνων, είναι γνωστή με το όνομα «Φιλική Έταιρεία». Κάτω άπ' αυτά τα μάτια του δυνάστου, μπόρεσε ό ένθουσιασμός αυτός να λειτουργήση με ύπομονη άφάνταστη και τεραστίους κινδύνους, το έργο που έμελλε σε λίγο να σπάση τις αλυσίδες της σκλαβιάς. Δημιούργησε ύποχθονιο ρεύμα για τον άγώνα τόσο δυνατό που και οι πιο διστακτικοί βρέθηκαν ύποχρεωμένοι ν' άκολουθήσουν. Τον πρώτο ρόλο στον σχηματισμό της άτμοσφαιρας, για το πρώτο αυτό κολοσσικό κατόρθωμα, έπαίξε ή νεολαία της εποχής — αυτή ή Νεολαία που σάς προτείνω για άθάνατο πρότυπο, αιώνιο παράδειγμα πίστεως και άφοσίσεως στα έθνικά ιδεάδη. Άμνηστοι, στις περισσότερες περιπτώσεις, στα μυστήρια της Έταιρείας, μεμυημένη όμως από τη διαίθεσι της καινούργιας, της άγνης της θερμής ψυχής, όλη ή σπουδαίους Νεολαία των Έλληνικών παροικιών, άνεργήριζε τη φλόγα της έλευθερίας. Και άφου έδωσε στην Όδησό την άξιωματώδη εκείνη έρασιτεχνική παράστασι του «Αρμόδιου και Αριστογείτονος», του Λασάνη, που έλεγε τη μεγάλη έθνική έπανάστασι κατέβαινε, με το ντουφέκι στο χέρι, στον ιερό άγώνα. Το έθος της Έλληνικής Νεολαίας των παροικιών, πεντακόσια παι-

διά — ἀριθμὸς ἐκπληκτικὸς γιὰ τὴν ἐποχὴ — ἔτρεξε στὴ φωνὴ τῆς ἀναγεννωμένης Πατρίδος, νὰ καταταχθῇ τὸν λόγον τῶν «μαυροφορεμένων», στὸν περίφημο ἱερὸ λόγον τοῦ Νικολάου Ὑψηλάντη. Ἀτρόμητη ἐγκαινίασε τὸν μεγάλο ἀγῶνα ἡ Νεολαία τοῦ Εἰκοσιένα, στὰ ἐδάφη τῶν παραδουναβίων ἡγεμονιῶν, πιστὴ στὴν παμβαλκανικὴ ἰδέα τοῦ Ρήγα καὶ στὴν παράδοσι τῆς αἰωνίας Ἑλλάδος, ποὺ δὲν ἐπολέμησε ποτὲ γιὰ σκοποὺς ἐγωιστικούς, ἀλλὰ πάντοτε, ὅπως μάχεται καὶ σήμερα, σὰν πρωταθλητὴς τῶν Κοινῶν καὶ μεγάλων ἰδανικῶν τῆς ἀνθρωπότητας (ζωηρά καὶ παρατεταμένα χειροκροτήματα). Ἐτρεμεν ἡ καρδιά τῶν Ντελάληδων, ὅταν εἶδαν τοὺς ἱερολογίτας νὰ προβαίνουν με σφινγμένες γραμμὲς καὶ τὰ ἐμβλήματα τοῦ θανάτου, τὴν νεκροκεφαλὴ καὶ τὰ κόκκαλα για-στί, στὸ ψηλὸ τους καλπάκι, κατὰ τὸ Δραγατσάνι. Κι' ἂν δὲν ἦταν τὸ θανάσιμο λάθος τοῦ ἀρχηγοῦ νὰ τοὺς διχάσῃ, θὰ κέρδιζαν τὴ λαμπρότερη νίκη. Ἐπείσαν, οἱ περισσότεροι, ἐκεῖ, σὰν Ἕλληνες τῶν κλασσικῶν καιρῶν, πρὸ δοξαμένοι κι' ἀπὸ τοὺς ἱερολογίτας τῶν ἀρχαίων Θηβῶν, γιὰ νὰ ἐμπνεύσουν στὸν Ἀνδρέα Κάλβο τοὺς ἀθάνατους αὐτοὺς στίχους:

Ἄς μὴ βρέξη ποτὲ
Τὸ σύννεφο καὶ ὁ ἄνεμος
Σκληρὸς ὥς μὴ σκορπίσῃ
Τὸ χῶμα τὸ μακάριον
Ποὺ σὰς σκεπάζει.
Ἄς τὸ δροσίση πάντοτε
Μὲ τ' ἄργυρᾶ τῆς δάκρυα
Ἡ ροδόπεπλος κόρη
Κι' αὐτοῦ ὥς ξεφυτρῶνουν
Αἰῶνια τ' ἄνθη.
Ὡ γυνῆσι τῆς Ἑλλάδος
Τέκνα ψυχῇ ποὺ ἐπέσατε
Εἰς τὸν ἀγῶνα ἀνδρείως
Τάγμα ἐκλεκτῶν ἥρῶν
Καύχημα νέον.
Σὰς ἄρπαξεν ἡ τύχη
Τὴν νικητήριον δάφνην
Καὶ ἀπὸ μυρτιᾶν σὰς ἔπλεξε
Καὶ πένθιμον κυπάρισσον
Στέφανον ἄλλον.
Ἄλλ' ἂν τις ἀποθάνῃ
Διὰ τὴν πατρίδα, ἡ μύρτος
Εἶναι φύλλον ἀτίμητον
Καὶ καλὰ τὰ κλαδιά τῆς κυπαρίσσου.

(Χειροκροτήματα καὶ ἐκδηλώσεις)

Ὅσοι ἐσώθησαν ἀπὸ τοὺς ἡρωικούς αὐτοὺς νέους, στὴ χαράδρα τοῦ Γκούρα Βερζύ, τὴ χαράδρα τοῦ θανάτου, ὅπου τοὺς ἐθέρισαν ὥς θαλεροὺς στάχεις, τὰ σπαθιά τῶν ἱππέων, κατέβηκαν στὴν Πελοπόννησο, νὰ γίνουν ὁ πυρὴν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ καὶ νὰ φυτῶσιν στὰ στήθη τῶν ἀγωνιστῶν τὸν ἐνθουσιασμό τῆς Νεότητος. Κι' ἔλατε τώρα μαζί μου, νὰ ἰδοῦμε πλησιέστερα τὰ ἐκπληκτικὰ ἔργα του: Ν' ἀντικρύσουμε τοὺς Ἕλληνας, τοὺς ραγιαδες, τοὺς ἀμάχους, τοὺς ἀγυμνάστους, νὰ πολεμοῦν, στὸ Βαλτέτσι, με τὸ λίγο μπαρουτί ποὺ τοὺς εἶχαν στείλει οἱ φίλοι τῆς Σμύρνης, νὰ τοὺς λείπῃ τὸ μολύβι γιὰ τὰ βόλια τῶν ντουφεκιῶν τους καὶ ν' ἀναγκάζεται ὁ ἀσύγκριτος Νικηταρὰς νὰ κατέβῃ στὸ Ἄργος καὶ κάτω ἀπὸ τὰ ἐκπληκτικὰ μάτια τῆς Ἑένης, τρομοκρατημένης ἀπ' τὸ τόλμημα ἐξουσίας νὰ ξηλώνῃ τὴ μολυβένια σκεπὴ ἐνὸς τζαμιοῦ, γιὰ νὰ τὴν κάμῃ σφαίρες. (Χειροκροτήματα) νὰ παρευρεθοῦμε στὴ δοξασιμένη μάχη τῆς Γράνας καὶ τὰ παλληκάρια τοῦ Κολοκοτρώνη νὰ σκαρφαλῶνουν κάτω ἀπὸ τὴν φωτιὰ τῶν κανονιῶν, σ' ἐπὶ μέτρων τεῖχος, καὶ νὰ κυριεύουν τὸ κάστρο τῆς Τριπλιῶς καὶ ἰδοῦμε τὸ Δημήτριο Ὑψηλάντη ν' ἀμύνεται, με τριακοσίους, σὰν ἄλλος Λεωνίδας, στὴν Ἀκρόπολι τοῦ Ἄργους, ἐναντίον τῆς στρατιάς τοῦ Δράμαλη, ν' ἀντικρύσουμε τὸ θῶμα τῆς συντριβῆς τῆς στρατιάς αὐτῆς στὰ Δερβενάκια καὶ τὸν Ὑψηλάντη νὰ περᾷ στὰ νῆα τοῦ ἐχθροῦ, ποὺ θεωρήθηκε σ' ὅλη τὴν Εὐρώπῃ ἀκόμα, σὰν τὸ μεγαλύτερο στρατιωτικὸ κατόρθωμα τῆς ἐποχῆς, ν' ἀντικρύσουμε τὴ λεβεντιά καὶ τὸ μαρτύριο τοῦ Διάκου, τὸ θεῖο χορὸ τοῦ Ἀνδρούτσου στὸ χάνι τῆς Γραβιάς, τὸν Παπαφλέσσα ν' ἀντιμετωπίζῃ με μιά φούχτα παλληκάρια τὴ στρατιὰ τοῦ Ἰμπραήμ σὲ Μανιάκι, τὸν Ὑψηλάντη πάλι νὰ τὴν ἀποκρούῃ στοὺς Μόλους, τὸ Μεσολόγγι, με τὴν ἀντίστασι καὶ τὴν ἐξοδό του, νὰ γίνεται παραμῦθι καὶ τραγούδι (χειροκροτήματα) νὰ ἰδοῦμε τὸν Καραϊσκάκη νὰ σπάζῃ τὸν τελευταῖο κρίκο τῆς σκλαβιάς μας στὴν Ἀράχωβα, τὸν Κανάρη νὰ καίῃ ναυαρχίδες καὶ νὰ φωτίζῃ με τὴν φλόγα τῶν καὶ τὴν πρὸ σκοτεινῆς συνειδήσεως τῆς Εὐρώπης (χειροκροτήματα) ν' ἀντικρύσουμε τὸν Μιαούλη, τὸν Νέλσωνα αὐτὸν τῆς Ἑλλάδος, νὰ καταναυμαχῇ στὰ στενὰ τῆς Σάμου δυὸ μεγάλους στόλους με τὰ σιτοκάραβα τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Σπετσῶν (χειροκροτήματα) νὰ ἰδοῦμε τὴν γυναῖκα ἀκόμα, καπετάνισσες σὰν τὴ Μπουμπουλίνα, ν' ἀποκλείουν τὸ Ναύπλιο, ἢ σὰν τὴ Μαντῶ Μαυρογένους νὰ στρατηγεύουν στὴν Εὐβοία (χειροκροτήματα) νὰ ἰδοῦμε μετὰ λόγια τὴν πανίσχυρη αὐτοκρατορία νὰ ἡττᾶται τὴν Ἱερὴ Συμμαχία νὰ λυγίσῃ τὴν Εὐρώπῃ νὰ καίγεται ἀπὸ ἐνθουσιασμό τὴν ποιήσῃ τῆς νὰ τραγουδῇ τοὺς Ἕλληνας με τοὺς ὑψηλότερους στίχους τῆς τὸν φιλελληνισμὸ νὰ φουντώνῃ, τοὺς φιλέλληνας νάρχωνται νὰ σκοτώνονται πλάι στὰ παλληκάρια μας, τὸν Βύρωνα στὸ Μεσολόγγι (χειροκροτήματα) τὰ χρήματα καὶ τὰ ὅπλα νὰ φθάνουν, τὰ ξένα καράβια νὰ βουλιάζουν τοὺς ἐχθρικούς στόλους στὸ Ναυαρίνο, τὴν Κυβερνήσει, ποὺ δὲν ἤθελαν ν' ἀκούσουν γιὰ ἐλευθερία, νὰ υπογράφουν τὴν ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος, τὸ δόγμα τῶν ἐθνοτήτων, ὡρᾷ διατυπωμένον, στὸ βιβλίο τῆς Στάελ γιὰ τὴ Γερμανία, νὰ ζωντανεύῃ καὶ νὰ γίνῃ πηγὴ ἐμπνεύσεως γιὰ τοὺς ὠραιότερους ἀγῶνας τῶν λαῶν καὶ στὸ τέλος νὰ καθιερωθῇ θριαμβευτικά, σὰν βάσις στὸ Διεθνὲς Δίκαιο. Γιατί, θὰ ἦταν μεγάλη ἀδικία στὸ Εἰκοσιένα νὰ θεωρηθῇ σὰν χρονολογία στὴν ἐθνικὴ μας μονάχα ἱστορία. Εἶναι μιά μεγάλη χρονολογία στὴν ἱστορία τῆς Εὐρώπης (χειροκροτήματα). Τὸ παράδειγμα τῆς Ἑλλάδος ἐνέπνευσε πολλοὺς λαοὺς. Καὶ πρῶτον ἀπ' ὅλους αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λαὸ ποὺ ἔτρεξε νὰ πληρώσῃ σήμερα τὸ μεγάλο ἠθικὸ χρέος στοὺς ἡρωικούς μας προγόνους με τὴν υποδούλωσι καὶ τὴν ἐξουθένωσι τῆς Πατρίδος μας. Ἐκατὸν εἴκοσι χρόνια μετὰ τὸν ἱερὸ ἀγῶνα τῆς ἀνεξαρτησίας εὐρισκόμεθα ὑποχρεωμένοι τώρα νὰ τὸν ἐπαναλάβωμε, νὰ πολεμήσωμε ἐναντίον ὑποδούλου ἐπιδρομέως, οἱ Ἕλληνες σὰν ἕνας ἀνθρώπος ἐδράξαμε τὰ ὅπλα (ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα). Καὶ γι' ἄλλη μιά φορὰ ὁ ἐθνικός μας ἐνθουσιασμός, ὁ ἀκλόνητος πίστις στὴν αἰώνια Ἑλλάδα θαυματουργεῖ. Ὁ ἐχθρὸς ἐτινάχθη ἔξω τοῦ ἱεροῦ ἐδάφους τῆς Πατρίδος καὶ καθελώθη πολὺ πέραν τῶν γραμμῶν τῆς ἐξοριμῆσεώς του. (Παρατεταμένα καὶ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα καὶ ἐκδηλώσεις).

Ἐθνικὴ Νεολαία τῆς Ἑλλάδος,

Στρέψε τὸ βλέμμα σου με θαυμασμό καὶ λατρεῖα στοὺς ἥρωας αὐτοὺς ποὺ ἐπαναλαμβάνουν μ' ἀσύγκριτη αὐτοθυσίαν τὴν ἐποποιία τοῦ 21. Νοιώσε βαθιὰ στὴν ἀτίμητη θυσιά τους, κατάλαβε ὅτι κι' αὐτοὶ δὲν μάχονται μονάχα γιὰ τὴν ἐθνικὴν καὶ ὑπαρξί, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν κόσμο ὅλοκληρο γιὰ νὰ σηκώσουν με τὸ παράδειγμα τους τὴ φοβισμένη, τὴν πεσμένη ἀνθρωπότητα, στὸ ὕψος τῶν πρὸ πολλοῦ χρόνων ἠθικῶν κατακτήσεών της. Ἔτσι ἡ Ἑλλάς ἐμφανίζεται διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὅχι μόνον ὡς Κράτος, ἀλλὰ καὶ ὡς Ἰδέα. (Χειροκροτήματα). Καὶ τὴν ὥρα αὐτὴν, ποὺ νέαι ἀπειλαὶ διαγράφονται στὸν ὁρίζοντα ὀρκίζοντες ὅτι θὰ διατηρήσῃ ἀσθεσὴ τὴ φλόγα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ σου, ὅτι δὴποτε καὶ ἂν συμβῇ. (Σύσσωμον τὸ ἀκροατήριον ἐν βαθυτάτῃ συγκινήσει ἀπαντᾷ: ὀρκιζόμεθα!) ὅτι θὰ μείνῃ πιστὴ στίς μεγάλες ἀρχὲς τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τιμῆς. (Φωναί: ὀρκιζόμεθα) στὰ ἰδανικά ποὺ ὁ ἀνθρώπος ἔχει κατακτήσει με ποταμούς αἱμάτων καὶ χωρὶς τὰ ὅποια δὲν ἀξίζει νὰ ζῇ. (Φωναί: ὀρκιζόμεθα ν' ἀποθάνωμεν ὅλοι!). Κι' ἂν εἶναι νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἀπολύτρωσι τοῦ κόσμου — ὥς πεθάνουμε. (Φωναί: Ἄς πεθάνουμε!) Ἡ ἀκατάβλητη δύναμις τῆς ἰδέας θὰ μᾶς ἀναστήσῃ. (Φωναί: Ἡ Ἑλλάς θὰ ζήσῃ, θὰ ζήσῃ, θὰ ζήσῃ!)

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Κοριζῆς ἐν τέλει ἐκράυασε:

Ζήτω τὸ Ἔθνος.
Ζήτω τὸ Ἐθνικὸν Σύμβολον, ὁ Βασιλεὺς.
Ζήτω ὁ Ἐθνικὸς Στρατός.
Ζήτω ἡ Ἐθνικὴ Νεολαία.

25" ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Ἡ ἱστορία ἔχει ἤδη κατατάξει τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 21 μεταξὺ τῶν σπανίων καὶ κρίσιμων ὁμαδικῶν πράξεων αἱ ὁποῖαι ἐφώτισαν καὶ θὰ φωτίζουν ἐσαεὶ τὸν δρόμον τῆς ἀνθρωπότητας, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν ὑψηλὴν διακίωσιν τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ πολιτικὴ τῆς σημασίας εἶναι γνωστὴ. Ἀνέστησε τὴν Ἑλλάδα ἐκ τοῦ τάφου. Ἀποκατέστησεν εἰς τὴν ἐλευθέραν ζωὴν ἕνα ἐκ τῶν ἀρχαιότερων λαῶν τοῦ κόσμου — τὸν λαὸν ποὺ ἔδωκε ρυθμὸν καὶ φτερὰ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην σκέψιν καὶ κανόνας βίου αἰώνιους εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν. Τὸν λαὸν ποὺ ἐμπόρεσε νὰ ντύσῃ με θεῖα σάρκα τὸ φωτερώτερον ἀπ' ὅλα τὰ ὄνεια, τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ πλὴν τούτου τ' ἀποτελέσματά της ἦσαν ἀκόμη σημαντικώτερα. Ἡ Εὐρώπη ἐπησσε καὶ τότε ὑπὸ τὸ πέλμα τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας, τοῦ πανίσχυρου συνασπισμοῦ τῶν δυνατῶν τῆς γῆς. Ἀλλὰ καθὼς καὶ τώρα ἔτσι καὶ τότε πρὸ ἑκατὸν εἴκοσι ἐτῶν εἰς τὸν μικρὸν αὐτὸν τόπον, τὸν λησμονημένον, ἔλαμψε μέσα στὸ πυκνὸ σκοτάδι τῆς Βίας καὶ τοῦ Τρόμου τὸ πρῶτον φῶς καὶ ἡ πρώτη ἐλπίς. Οἱ δοῦλοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἤκουσαν εἰς τὴν ἀρχὴν ἐμβρόντητοι τὴν πολεμικὴν κραυγὴν τῆς αἰωνίας Ἑλλάδας. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγον μόλις χρόνον ἐνωτίσθησαν τὸ παράδειγμα της, ἤντησαν πίστιν καὶ ἥθος ἀπὸ τὸ ὑπεράνθρωπον τόλμημά της, ἔδραξαν τὰ ὅπλα τῆς ἐλευθερίας καὶ συνέτριψαν τὰς ἀλύσεις.

Ἄλλ' ἡ ἠθικὴ πρὸ παντὸς ἀξία τῆς Ἐγέρσεως τοῦ 21 εἶναι ἐκείνη ποὺ ἔκαμε τὴν ψυχὴν τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων ὅλης τῆς γῆς νὰ τρέμῃ ἀπὸ θάμβος καὶ δέος θρησκευτικόν. Ποῖος ἤμποροῦσε νὰ πιστεύσῃ τότε εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἄφρονος ἐκείνου κινήματος; Ἡ πτωχὴ λογικὴ τῶν ἀνθρώπων τὸ κατεδίκασεν. Οἱ ἐπιφανέστεροι καὶ οἱ συνετώτεροι Ἕλληνες, ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας, ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῖς, τὸ ἀπεδοκίμαζον. Ἄλλ' ὁ λαὸς τῶν Ἀρματωλῶν, τῶν Κλεφτῶν καὶ τῶν Κουρσάρων δὲν ἐγνώριζε νὰ ὑπολογίσῃ. Ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμήν, ὅταν ὑψώθη τὸ λάβαρον τοῦ Ἀγῶνος εἰς τὴν ἀναστάσιμον πνοὴν τοῦ ἐλληνικοῦ ἔαρος, ὄρκος καὶ σύνθημά των ἦσαν αἱ λέξεις «Ἐλευθερία ἢ Θάνατος». Καὶ ἡ δραματικὴ αὐτὴ ὑπόσχεσις δὲν ἦτο οὔτε λόγος κενὸς οὔτε πρόκλησις ἀπλῆ. Τὴν ἐπεκύρωσεν ἡ Α' Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων, ἡ συγκροτηθεῖσα εἰς τὴν Ἐπίδαυρον, με τὴν ἱστορικὴν της διακήρυξιν: «Ὁμοθυμαδὸν ἐκστρατεύσαμεν, ἀποφασίσαντες ἢ νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν σκοπὸν μας καὶ νὰ διοικηθῶμεν με νόμους δικαίους, ἢ νὰ χαθῶμεν ἐξ ὁλοκλήρου, κρίνοντες ἀνάξιον νὰ ζῶμεν πλέον ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι τοῦ περικλεοῦς ἐκείνου ἔθνους τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ δουλείαν τοιαύτην, ἰδίαν μᾶλλον τῶν ἀλόγων ζῶων, παρὰ τῶν λογικῶν ὄντων». Καὶ τὴν ἐπεκύρωσε πρὸ παντὸς τὸ θαυμαστὸν ἡρωικὸν ἔπος τοῦ ἐπταετοῦς ἀγῶνος, ἐπάνω ἀπὸ τὸ ὅποιον ἀνέμιζει σὰν φωτοστέφανος ἡ τραγικὴ πνοὴ τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν — ἡ πνοὴ

ποὺ ἐκίνησε τὰς εὐγενεστέρας χορδὰς τῆς λύρας τοῦ ἸΘ' αἰῶνος. Ὁ λαὸς τῶν Ἀγωνιστῶν, ὁ λαὸς ποὺ ἐκρατοῦσε τὰ αἱματωμένα, τὰ καθηγιασμένα ἄρματα τῆς Ἐλευθερίας, ἐπίστευε καὶ τότε εἰς τὴν ἀξίαν τῆς Ἀρετῆς καὶ τῆς Θυσίας. Ἐπίστευεν εἰς τὴν ἀπροσμάχητον δύναμιν τῆς Ἰδέας ἐναντίον τῆς κτηνώδους Βίας. Ἐπάτησε τὸν θάνατον διὰ τοῦ θανάτου. Καὶ εἰς τὸ πείσμα τῆς λογικῆς καὶ τῶν συμβουλῶν τῆς φρονήσεως ἐνίκησε καὶ ἀνέστη.

Εἰς παρόμοιον ἀγῶνα ζωῆς ἡ θανάτου ἐκλήθη καὶ ἡ σημερινὴ γενεὰ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 1940. Ἐπειτα ἀπὸ 120 ἐτῶν ἐλευθέρου βίου, ἔπειτα ἀπὸ 120 ἐτῶν ἀγῶνας καὶ δοκιμασίας καὶ στερήσεις, πρὸ τῶν ὁποίων ἡ ἀψευδὴς ἱστορία θὰ σταθῇ ἐκθαμβος, ἐδημιουργήθη τὸ σημερινὸν κράτος τῶν ἑκουσίων ὁλοκληρωμένων σχεδόν ἐθνικῶν διεκδικήσεων — παράγων εἰρήνης καὶ τάξεως καὶ πολιτισμοῦ εἰς τὴν νοτιοανατολικὴν Εὐρώπην, παράδειγμα ἐντιμότητος καὶ μετριοπαθείας, ἀπληλαγμένος πάσης αἰχμῆς εἰς τὰς διεθνεῖς του σχέσεις. Ἀλλ' ἐνῶ ἐξηκολούθει μετὰ πόνου καὶ μόχθου ἡ Ἑλλάς τὴν εἰρηνικὴν τῆς προσπάθειαν, ὑπέστη τὴν ὑποβολὴν καὶ ἀνανδρον, τὴν ἀτιμωτέραν τῶν αἰώνων ἐπιδρομὴν. Ἐκτοτε, ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην ἡμέραν, ἀπεδύθη εἰς νέον ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνα ἐναντίον πανισχύρου ἐχθροῦ. Εἰς ἀγῶνα τὸν ὁποῖον ἐστεφάνωσαν ἐπὶ πέντε ἡδὴ σχεδόν μῆνας ἀλλεπάλληλοι περιφανεῖς νίκες. Οἱ ἀπαράμυλλοι στρατιῶταί της — νέοι ἀθληταὶ τῆς Ἐλευθερίας — ὕψωσαν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαυμασμοῦ τοῦ κόσμου ὅλου νέα τρόπαια ἀφθίτου δόξης. Καὶ τὸν ὑπερήφανον στίχον ποὺ ἀπήνθυσεν ὁ ποιητὴς πρὸς τοὺς ἀθανάτους ἥρωας τοῦ 21, τὸν ἀφιερώνει τώρα ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ μαζί με τὸ δάκρυ τῆς εὐγνωμοσύνης της εἰς τοὺς σημερινούς:

Ὡ τρακόσιοι! σηκωθῆτε
καὶ ἐκἀνάθελε σ' ἐμᾶς
τὰ παιδιὰ σας θέλ' ἰδῆτε
πόσο μοιάζουμε με σᾶς.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὑπῆρξε διὰ μίαν φορὰν ἀκόμη ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Κυρίου. Ὅπως κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Περσῶν, ὅπως εἰς τὴν σκοτεινὴν μεσαιωνικὴν ἐποχὴν, ὅταν ἐπὶ δέκα αἰῶνας ὑπερήσπιζε τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν χριστιανισμὸν μόνῃ ἡ Ἑλληνικὴ Αὐτοκρατορία, ὅπως εἰς τὰ 1821, ἔτσι καὶ τώρα ἐκλήθη νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ τιμιώτερα ἀποκτήματα τοῦ ἀνθρώπου, ἐκλήθη καὶ πάλιν νὰ δώσῃ τὸ παράδειγμα — νὰ δώσῃ τὸ φῶς καὶ τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν δοκιμαζομένην, εἰς τὴν δουλωμένην ἀνθρωπότητα. Καὶ δὲν εἶχεν οὔτε θὰ ἔχῃ εἰς οἰανδήποτε περίπτωσιν οὔτε στιγμὴν διαταγῆς. Διότι πιστεύει εἰς τὴν ἱστορίαν του. Διότι πιστεύει εἰς τὴν Δικαιοσύνην καὶ τὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὸν ὑψηλὸν ἐπὶ τῆς γῆς προορισμὸν του. Διότι πιστεύει ἀκλόνητως εἰς τὴν Νίκην. Καὶ διότι ἐλπίζει ἐπὶ τὸν Κύριον καὶ ἐν τῷ ἐλέει τοῦ Ὑψίστου οὐ μὴ σαλευθῇ.

Γιατί και πώς έχουμε σημαία το γαλανόλευκο αυτό λάβαρο, που το αντίκρουσμά του φέρνει τα δάκρυα του ένθουςιασμού στα μάτια; Πώς καθιέρωθη το χαρούμενο αυτό δράμα που γεμίζει ευδαιμονία την ψυχή;

“Ας αρχίσουμε από τα χρόνια εκείνα της νεωτέρας ελληνικής ιστορίας, που αποτελούν την προπαρσκειή της Αναστάσεως του Γένους, από τα χρόνια δηλαδή των άρματωλων και των κλεφτών.

Ξέρουμε καλά ότι οι άρματωλοι και οι κλέφτες έχρησιμοποίησαν ό καθένας δική του σημαία που δινόμαζαν «φλάμπουρα» και «μπαϊράκια». Και τα μὲν φλάμπουρα ήταν για τις γιορτινές ημέρες, τα δὲ μπαϊράκια, που ἐλέγοντο και παντιέρες, ήταν οι πολεμικές σημαίες που ἐκυμάτιζαν στις ντάπιες και στα ταμπούρια και ἐφέροντο πάντα ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πολεμιστῶν ὅταν ἐνεργοῦσαν ἐπιθέσεις και ἐκοτραιέτες. Συνήθως ήταν ἀπομιμήσεις σημαίων βυζαντινῶν τύπου, σταυρός σὲ γαλάζιο ἐπίπεδο, ἢ ὁμοίωμα τοῦ ἁγίου Γεωργίου, που ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς ἐλληνικής αὐτοκρατορίας ἐθεωρεῖτο προστάτης τοῦ στρατοῦ μας. Ἀλλὰ και ὁ δικέφαλος ἀετός, που ἐστόλιζε τὴν χρυσόκροσση σημαία τοῦ Βυζαντίου, ὡς τὴν μοιραία 29η Μαΐου 1453, ήταν τὸ σύμβολο πολλῶν καπεταναίων. Ὁ Κροκόδειλος Κλαδάς ἀπὸ τὸ 1464 ἀκόμη ὕψωσε σημαία μετὸ δικέφαλο ἀετὸ στὴν Κρήτη γιὰ νὰ δείξη πὼς δὲν πέθανε ἡ βυζαντινὴ αὐτοκρατορία και ὁ ἀρματωλὸς Χρῆστος Μηλιώνης, που τότε σὸν τραγοῦδῃσε τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι και σκοτώθηκε σὲ παγίδα που τοῦ ἔστησε ὁ φίλος του Τουρκαλβανὸς Σουλεϊμάν ἁγᾶς, σὸν Ἄλμυρὸ εἶχε κι' αὐτὸς στὰ 1808 μπαϊράκι μετὸ δικέφαλο ἀετὸ και σταυρὸ.

Οἱ Μαυρομυχαλοὶ ἐν τούτοις, που ἐπήσαν μέρος στὰ 1769 στὴν ἐπανάστασι τῆς λεγομένης τοῦ Ὀρλόφ, ὕψωσαν σημαία λευκή μετὸ γαλάζιο φόντο και ὅπως ἔχουμε λόγους νὰ πιστεύουμε αὐτὴ ἦταν ἡ σημαία που εἶχαν ὡς πολῦτιμο σύμβολο οἱ ὅλους τοὺς μετέπειτα ἄγῳνες γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι. Ὁ Λάμπρος Κατῶνης, ὁ θαυμαστός αὐτὸς Ἑλλη, ἐπειδὴ ὕπηρετοῦσε σὸ ρωσικὸ πολεμικὸ ναυτικὸ, ὕψωσε τὴ ρωσικὴ αὐτοκρατορικὴ σημαία μετὸν δικέφαλο ἀετὸ, ἀλλὰ και ἄλλη δική του που εἶχε τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον και τὴν ἁγία Ἑλένη και

σὸ κέντρο σταυρὸ, ἀπὸ τὴν ἄλλη δὲ πλευρὰ εἰκόνα τῆς Παναγίας. Ἀλλὰ και οἱ Χειμαρριῶτες ἥρωες εἶχαν σημαίες μετὸ ἁγίους, τοὺς ἀρχαγγέλους Μιχαὴλ και Γαβριὴλ και οἱ Λευκάδιοι μετὸ τὴν ἁγία Μαύρα και τὸν ἅγιον Τιμόθεο. Τέλος και ὁ ναύαρχος Σταθάς ὕψωσε σὸς ἐθνικοὺς τοῦ ἀγῶνες μετὰ τὴν συνθήκη τοῦ Τιλσίτ, που τὸν ὕποχρεῶσε νὰ κατεβάσῃ τὴ ρωσική, σημαία μετὸ σταυρὸ σὲ κυανὸ ἐπίπεδο.

“Ας σημειωθῇ ὅτι τὸ δικαίωμα νὰ ἔχη τὴν ἐθνικὴν τοῦ σημαία διετήρησε σὸν 15ον και 16ον αἰῶνα και τὸ σῶμα τῶν σπαχῶδων τῆς Ἡπείρου, που τὸ ἀποτελοῦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ Ἑλληνας και ὑπηρετοῦσε ὑπὸ τὸν σουλτάνο. Τὸ σῶμα συνεκεντρῶντο στὰ Γιάννενα και μποροῦσε ὡς τὴν Πίνδο νὰ πορεύεται μετὸν ἐθνικὴν τοῦ σημαία ἐπὶ κεφαλῆς και μόνον πέρα ἀπὸ κεί ήταν ὑποχρεωμένο νὰ προχωρῇ μετὸ τὴν τουρκική. Ἀναφέρεται μάλιστα, χαρακτηρηστικῶς, ὅτι στὰ 1612 ὅταν τὰ ἄλλα στρατεύματα τοῦ σουλτάνου ἐφάνησαν ἀνίκονα νὰ καταλάβουν τὴ Βαγδάτη, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων σπαχῶδων διέταξε τὸ ξεδίπλωμα τῆς ἐλληνικής σημαίας και σὸ ἀντίκρουσμα οἱ σπαχῶδες ἐσάρωσαν τοὺς Πέρσας και κατέλαβον τὴ Βαγδάτη. Ὁ σουλτάνος Σελῆμ Α' τοὺς ἐγκωμίασε γιὰ τὴν γενναϊότητά τους, ἐθεώρησε ὅμως τὸ γεγονὸς ὡς παρασπονδία και τοὺς ἀφῆρεσε τὸ δικαίωμα νὰ ἔχουν ἰδιαίτερον ἐθνικὸν σύμβολο. “Ὅσο γιὰ τὴν Ἐπτάνησο, που εἶχε πάντοτε ἰδιόζουσα θέσι, ὅταν στὰ 1800 συνεκροτήθη σὲ πολιτεία, ὑποτελὴ στὴν Τουρκία, ἐξήγησε νάχη σημαία μετὸν φοῖνικα, γιὰ νὰ συμβολίσῃ τὴν ἀνάστασι τοῦ Ἑθνους, ἀντέστησαν ὅμως ἐπιμόνως οἱ Τούρκοι και ἔγινε τότε δεκτὴ σημαία κυανή, μετὸ κόκκινα πλαίσια, λευκὸ σταυρὸ και φτερωτὸ κιτρινωπὸ λένοντα που κρατοῦσε κλειστὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐξέφευαν ἐπτά λόγους που ἐδηλοῦσαν τὰ ἐπτά νησιά.

Τὸ ζήτημα τῆς ἐθνικής σημαίας ἀντιμετώπισε και ὁ Ρήγας ὁ Βελεστινλῆς, ὁ ὁποῖος καθώρισε τὸ κόκκινο, τὸ λευκὸ και τὸ μαῦρο ὡς τὰ χρώματα που ἐταίριαζαν σ' αὐτὴ, μαζί μετὸ ρόπαλο τοῦ Ἡρακλέους και τρεῖς σταυρούς. Μετὸ κόκκινο ἐννοοῦσε τὸ αἷμα που ἔχυνε και θάχυνε ἡ ἐλληνικὴ φυλὴ γιὰ νὰ ξαναεῖρῃ τὴν ἐλευθερία, μετὸ λευκὸ ἤθελε νὰ συμβολίσῃ τὴν ἐλευθερία, και μετὸ μαῦρο τὸ θάνατον που θάβρισκε πολλοὶ Ἑλληνας γιὰ ν' ἀνακτήσῃ τὸ Ἑθνος τὴν ἐλευθερία του. Τὰ ἴδια αὐτὰ ἐξ ἄλλου

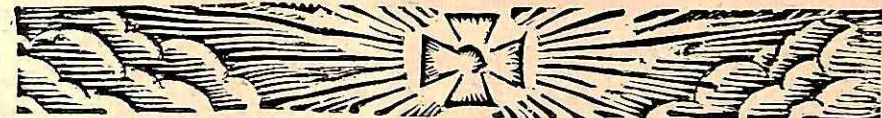
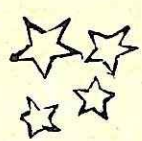
χρώματα, μετὸς εἰκόνας ὁμῶς τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου και Ἑλένης ἀπὸ τὴ μιὰ ἐπιφάνεια και τὴν ἐπιταγὴ «ἐν τούτῳ νίκα» και τὸν φοῖνικα μετὸς λέξεις «ἐκ τῆς κόνεως μου ἀναγεννώμαι» ἀπὸ τὴν ἄλλη ἐπιφάνεια, εἶχε και ἡ σημαία που ὕψωσε ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης στὶς 27 Φεβρουαρίου 1821 στὴ Μολδαυία, σὸν μοναστήρι τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν και εὐλογήθηκε ἀπὸ τὸν μητροπολίτην Βενιαμίν. Δὲν μπόρεσε, ἐν τούτοις, νὰ ἐπιβληθῇ αὐτὴ ἡ σημαία στὴν Ἑλλάδα και ἔτσι, ὅταν ἀρχισε ὁ Ἱερός Ἀγῶν, ὁ κάθε καπετάνιος εἶχε τὴ δική του σημαία.

Στὴ Μολδαυία ὕψωθησαν δύο ἀκόμη σημαίαι: μιὰ ἀπὸ τὸν Ρουμᾶνο Θεόδωρο Βλαδιμηρέσκου, που ἦταν γαλάζια, μετὸ κεντρικὸν σύμβολον τὴν Ἁγία Τριάδα δεξιὰ και ἀριστερὰ τὸν Ἅγιον Δημήτριον και μετὸ χρυσοκέντητα γράμματα τὶς λέξεις «Ζήτω ἡ Ἐλευθερία».

Ἡ ἄλλη σημαία ὕψωθηκε ἀπὸ τὸν Πάτριον Σάβα Φωκιανὸν τὸν Μάτιον 1821 και ἦταν λευκή μετὸ ὁμοίωμα τοῦ Ἑσταυρωμένου.

Πρῶτὴ σημαία τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος θὰ ἐπρεπε νὰ θεωρηθῇ ἡ σημαία που ὕψωσαν ὁ Μάρκος Μπότσαρης τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1820 σὸς βράχους τοῦ Σουλίου, που σὲ κάθε τοῦς κορφῇ ἔγραφε και μιὰ ἐποποιία. Ἀλλὰ και τὸ λάβαρον που ὕψωσε ὁ Παλαῖων Πατρῶν Γερμανὸς στὴν Ἁγία Λαύρα, κι' αὐτὸ εἶναι μιὰ σημαία, μετὸν ἔννοια που ἐπῆρε ἡ πρᾶξις τοῦ Δεσπότη. Ἦταν τὸ παρατετασμά τῆς Ὡραίας Πύλης στὴν Ἁγία Λαύρα, κεντημένο μ' ἀσῆμι και χρυσάφι. Ἀπὸ κεί ἀπεσπᾶσθη και ὕψωθη σύμβολον τοῦ ὑπὲρ ὅλων ἀγῶνος που ἤρχιζεν ἡ ἐλληνικὴ φυλὴ. Λίγες ἡμέρες νωρίτερα ὁ Ἀνδρέας Λόντος στὰς Πάτρας ὕψωσε μιὰ ἄλλη σημαία εὐλογημένη ἀπὸ τὸν Παλαῖων Πατρῶν ἐπίσης. Ἐχει μιὰ περιερῆ ἱστορία αὐτὴ ἡ σημαία, που ἦταν κατακόκκινη και μόνον ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος εἶχαν ἕνα μαῦρον σταυρὸ. Τὸ κάστρο τῶν Πατρῶν τὸ κρατοῦσαν οἱ Τούρκοι και γιὰ νὰ ξεγελασθοῦν ἀπὸ τὸ χρῶμα και νὰ μπορέσῃ νὰ περάσῃ μετὰ τὰ παλληκάρια του ὁ Λόντος εἶχεν ἐπινοήσῃ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς σημαίας. Στὴ σημερινὴ πλατεία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τὴν εὐλόγησε ὁ Παλαῖων Πατρῶν Γερμανὸς και μετὰ δάκρυα στὰ μάτια ἐπλησίαζαν και προσκυνοῦσαν ἕνα εὐλόγον σταυρὸ μπηγμένο στὴ γῆ, και ὠρρίζοντο νὰ πεθάνουν γιὰ τὴν λευτεριά και μετὸν φλόγα τῆς πίστεως στὰ μάτια ἔλεγον: «Καὶ στὴν Πόλιν δὲ δώσῃ ὁ Θεός!».

“Ὅταν ἀναψε τὸ ντουφέκι, ὁ κάθε

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΙ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

30^Η ΜΑΡΤΙΟΥ

Εὐαγγέλιον (Μάρκου θ' 17—31)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνθρώπος τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ γονυπετᾶν αὐτὸν και λέγων: Διδάσκαλε, ἡγεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἁλῶν. Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ρῆσαι αὐτόν, και ἀφρίζει και τρίβει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, και ἡραίνεται! και εἰπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, και οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ ἀποκρίθεις αὐτῷ λέγει: Ὡ γενεὰ ἀπιστος, ἕως πότε πρὸς ὕμᾶς ἔσομαι; Φέρετε αὐτὸν πρὸς με. Καὶ ἡγεγκαν αὐτόν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὼν αὐτὸν εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν, και πῶσάν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀορίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ: Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε: Παιδιόθεν. Καὶ πολλὰκις αὐτόν και εἰς πᾶρ ἔβαλε και εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν ἄλλ' εἰ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεῖς ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ: τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατόν ἐστι τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατήρ του παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε: Πιστεύω, κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρεχέ οἱ ὄχλοι, ἐπέτιμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ: τὸ πνεῦμα τὸ ἁλῶν και κωφόν, ἐγὼ σοι ἐπιτάσσω, ἐξελεθε ἐξ αὐτοῦ και μῆκετι εἰσελθῇ εἰς αὐτόν. Καὶ κράξαν και πολλὰ σπαράξαν αὐτόν ἐξῆλθεν, και ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτόν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, και ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἴδιον, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἤδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς: τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ και νηστείᾳ.

Καὶ ἐκείθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, και οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γινῷ ἐβδίσασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ και ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, και ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, και ἀποκτανθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Ἀπόστολος (Πρὸς Ἑβραίους στ' 13—20)

Ἀδελφοί, τῷ Ἀβραάμ ἐπαγγελία ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὁμῶσαι, ὥπως κατ' ἑαυτὸν, λέγων ἡ μὴν εὐλογῶν εὐλογῆσαι σε και πληθύνων πληθύνῃ σε, και οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτειε τῇ ἐπαγγελίᾳ. Ἀνθρώποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμῶσαι, και πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος, ἐν δὲ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιβεβαίωσι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευον ὄρκῳ, ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταβέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατήσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, ἥν ὡς ἀγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε και βεβαίαν και εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ὅπου πρὸδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μετὰ τὴν ἀρχιερέως γένεσιν εἰς τὸν αἰῶνα.

ἀρχηγὸς εἶχε τὴ δική του σημαία, ὅπως γράφεται παραπάνω. Ὁ καπετάνιος τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας Ἐμμανουὴλ Παπαῆς, και οἱ καπεταναῖοι τῆς Ναούσης Καρατάσος, Ζαφειράκης κλπ. εἶχαν λευκὲς σημαίες μετὸ ὁμοίωμα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Λευκὲς εἶχαν ἐπίσης σημαίες οἱ Κολοκοτρωναῖοι μετὸ γαλάζιον σταυρὸ, ὅπως και ὁ Παλαῖων Πατρῶν που ἐπρόσθεσε τὰ γράμματα: Ι. Χ. Ν. Κ. (Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ). Ὁ Παπαφλέσσας ἀντὶ σημαίας εἶχεν ἕνα πελώριον σταυρὸ, που ἐκρατοῦσεν ἕνας πανῶπλος καλόγηρος, και ὁ Διάκος εἶχε σημαία λευκή μετὸ ὁμοίωμα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου και τὶς λέξεις: «Ἐλευθερία ἢ θάνατος». Τέλος πολλοὶ καπεταναῖοι ὕψωναν ἀντὶ σημαίας ἕνα ἀπλὸ πολὺχρωμον ὕφασμα και ἄλλοι ἐχρησιμοποιοῦσαν λάβαρον μετὸν Ἅγιον Δημήτριον και τὸν Ἅγιον Κωνσταντῖνον και μετὰ σύμβολα τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας.

Οἱ σημαίες τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, που τὸσον ρόλον ἐπαῖξαν σὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα, ὁμοίωσαν ἡ μιὰ μετὸν ἄλλη. Ἡ σημαία τῆς Ὑδρας ἦταν γαλάζια μετὸ κόκκινο πλαίσιο, μετὰ ἀνεστραμμένην σὸ μέσο τὴν ἡμισέληνον και πᾶν τὸ λευκὸ σταυρὸ. Ἀριστερὰ τοῦ σταυροῦ ἦταν ἄγκυρα ὀρθία, φαῖου χρώματος, τυλιγμένο δὲ σ' αὐτὴ φίδι πρασινωπὸ, που ἐκρατοῦσε σὸ στο-

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

“Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς ὁμιλεῖ στὴν περικοπὴν τοῦ αὐτῇ γιὰ τὴν ὑπόσχεσι που εἶχε δώσει σὸν Ἀβραάμ ὁ Θεός, ὅτι δηλαδὴ ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους του θὰ ἤρχετο κάποτε σὸν κόσμον γιὰ νὰ σώσῃ τὸν ἀνθρώπον ἀπ' τὴν ἁμαρτία. Ὁ πανάγαθος ὁμῶς Θεὸς δὲν ὑπεσχέθη μόνον σὸν Ἀβραάμ ὅτι θὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ὑπόσχεσις του, ἀλλὰ τὸν διεβεβαίωσε και μετὰ ὅρκον. Ἐκαμε δηλαδὴ ἕνα κείνο που κάνουν και οἱ ἄνθρωποι ὅταν θέλουν νὰ δώσουν περισσότερον κύρος εἰς ἐκεῖνα που λέγουν. Λαμβάνοντας λοιπὸν ὁ Παῦλος ἀφορμὴ ἀπ' τὴν ὑπόσχεσι αὐτῇ τοῦ Θεοῦ, μᾶς διαβεβαιώνει ὅτι τὸ ἔκαμε αὐτὸ ὁ Θεὸς γιὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι πάντοτε ἡ προσοχὴ του μᾶς παρακολουθεῖ και ἐνδιαφέρεται γιὰ μᾶς ὅπως ἕνας στοργικὸς πατέρας γιὰ τὰ παῖδιά του. Καὶ ὁμῶς σήμερα δυστυχῶς ὑπάρχουν πολλοὶ χριστιανοὶ που ἀμφισβᾶλλουν γιὰ τὴ στοργὴ αὐτῇ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἀνθρώπον. Καὶ λέγουν: «σκοτίζεται ὁ Θεὸς γιὰ μᾶς;» Ὁ Παῦλος ὁμῶς που ἦταν ἀπόλυτα βέβαιος γιὰ τὸ ἐνδιαφερόν τοῦ Θεοῦ μᾶς συνιστᾷ ὅπως παντοῦ και πάντοτε ἐπικαλούμεθα τὴν προστασία και τὴ βοήθειάν του. Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν λοιπὸν ὅτι ὁ γεμάτος ἀγάπην Θεὸς δὲν μοιάζει μετὸς ἀξιωματοῦχους τοῦ κόσμου, που εἶναι ἐγωῖσται πολλὰκις και ἀκατάδεχτοι και δὲν δείχνουν τὸν παραμικρὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς ὑφισταμένους των. “Ας ἔχωμεν λοιπὸν κι' ἐμεῖς τὴν βεβαιότητα που εἶχε ὁ Παῦλος και ὅλοι οἱ ἀληθεῖς χριστιανοὶ που εἶναι στολίδια τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας και κατετάχθησαν μεταξὺ τῶν ἁγίων, ὅτι ὁ Θεὸς σὲ κάθε στιγμῇ δείχνει ἀπειρον ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν ἀνθρώπον και χρησιμοποιεῖ κάθε μέσον γιὰ νὰ θεραπεύσῃ τὶς ἀδυναμίες μας και νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ σὸ δρόμον τῆς ἀληθείας και ἐπομένως τῆς σωτηρίας μας.

ὁ νόμος που ψήφισε, ἠθέλησε τὴ σημαία νὰ συμβολίσῃ τὴν «πάρεδρον τοῦ Θεοῦ Σοφίας, τὴν Ἐλευθερίαν και τὴν Πατρίδα». Ἐκἀνόνιζε δηλαδὴ τὸ σταυρὸ και τὰ χρώματα λευκὸ και γαλάζιο νὰ ἀποτελέσουν τὰ σύμβολα τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους. Τὸ ἐκτελεστικὸν διάταγμα, που ὑπεγράφη στὰ μέσα τοῦ Μαρτίου, κανόνιζε τὶς λεπτομέρειες, και ἡ Ἑλλάς ἐκτότε εἶχε τὴ σημαία που ἔχομε.

Πὼς ὁμῶς καθιερώθησαν τὸ γαλάζιο και τὸ λευκὸ γιὰ τὴν ἐλληνικὴν σημαία; Πολλὲς ὑπεστηρίχθησαν ἐκδοχὲς κατὰ καιροὺς και ἄλλες ἀναφέρονται σὸ Βυζάντιον, ἄλλες στὴν σημαία τοῦ ναυάρχου Σταθά, ἄλλες ἀλλοῦ, καμμιὰ ὁμῶς δὲν παραδέχεται βάσιμη ἀπόδειξι τῶν ἱσχυρισμῶν τοῦ καθενός. Τὰ ἀρχαῖα που περιελάμβαναν τὰ πρακτικὰ τῶν συζητήσεων γιὰ τὴν σημαία κατεστράφησαν σὸς ἐμφυλίους σπαραγμούς τοῦ 1823—1824, ὥστε μόνον εἰκασίες νὰ δίδουν ἀπάντησι σήμερα.

“Ὅτι και νῦναι ὁμῶς, τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ γαλανόλευκὴ ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ ὅλον τὸν Ἑλληνισμό, δείχνει πόσον τὰ χρώματα τοῦ παμφιλάτου συμβόλου ἀνταποκρίνονται στὴν ἐσώτερη πίστι τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Χρ. Ἐμμ. Ἀγγελολομάτης

Κάθε χρόνο, από μικρό ακόμη παιδί, περίμενα με πραγματική λαχτάρα τον έρχομό της 25ης Μαρτίου. Κι' εγώ κάτι είχα να δώσω από τον εαυτό μου στον έορτασμό της. Μικροπράγματα όμως, ασημένια και χωρίς αξία. Κάποιο ποίημα στο σχολείο, ένας φανός πολύχρωμος που θα τον κρατούσα στη λαμπαδηφορία με τ' άλλα παιδιά. Και η χαρά του πανηγυριού, με τα κυριακάτικα ρούχα, με σημαίες πάντοτε ζήλευα εκείνον που ήταν σημαιοφόρος, όταν έννοείται δεν ήμουν εγώ—ήταν πραγματικά μεγάλη και μου χάριζε ανείπωτη αγαλλίαση... Και μέσα στο μικρό μου μυαλό κυλούσαν τα λόγια του δασκάλου μου, που μάς μιλούσε στην πανηγυρική συγκέντρωση του σχολείου για την Έπανάσταση, τους ήρωες του 21 και που έβλεπα τις εικόνες τους κρεμασμένες στους τοίχους και νόμιζα πως με κοιτάζαν κατάματα, λες κι' ήθελαν να μου εξιστορήσουν τα μεγάλα τους κατορθώματα... Και σε μία στιγμή, έπαυα πιά ν' ακούω το δάσκαλο, και βλέποντας τον Κανάρη, που φαινόταν πως μου σιγοψιθύριζε το λαμπρό του κατόρθωμα, την πυρπόληση της Ναυαρχίδος στην Χίο...

Τόν έβλεπα με τα μάτια της ψυχής μου να ξεκινάει ξυπόλητος—όπως τότε είχε τάμα—από το σπίτι του, στα Ψαρά, να τραβάει ίσια για την έκκλησία να κάνει την προσευχή του κι' έπειτα με τ' άλλα παλληκάρια του να μπαίνει στο καΐκι του και να τραβάει για τη Χίο, για να κολλήσει στο εχθρικό καράβι το πυρπολικό του. Έβλεπα τον Αθανάσιο Διάκο και τα μάτια μου γέμιζαν από δάκρυα, δάκρυα συγκινήσεως για το μαρτύριό του, και τα χείλη μου ψέλιζαν το τετράστιχο:

Για δες καιρό που διάλεξε
ό χάρος να με πάρη
τόρα π' ανθίζουν τα κλαριά
και βγάζει η γη χορτάρι.

Και τόν έβλεπα χωρίς αποτροπιασμό να σιγοψιθνείται στη φωτιά, με το χαμόγελο στα χείλη προφέροντας μόνο την περιφρονητική λέξη προς τους δημίους του: Μουρτύτες. Και το ανατριχιαστικό θέαμα έπαιρνε στην παιδική μου ψυχή την μορφή του μαρτυρίου, που εξαγνίζει τις ψυχές, αγιάζει τους ανθρώπους και δημιουργεί τους ήρωες...

Δίπλα στο Διάκο ή μορφή του Άνδρουτσου, με τα άδρα της χαρακτηρι-

στικά, μ' έφερνε στο Χάνι της Γραβιάς και τις πολεμίστρες του και νόμιζα πως άκουα τον «κρότον των οργάνων», από τόν όποιον «έβούιζε» το χάνι της Γραβιάς. Και έβλεπα τόν αγέρωχο Δερβίση να προχωρή ξφιππος προς τόν χάνι, μέσα στο όποιον έκρύπτετο ο Άνδρουτσος με τούς πολεμιστές του...

Κι' ακούω την βροντώδη φωνή του Όδυσσέα να τόν ρωτά που πηγαίνει και την απόκρισή του:

...Νά σφάζω
όπου βρώ του προφήτου έχθρους
και σκορπών τούς άπιστους νεκρούς
τό Άλλάχ θε νά κράζω.

Και τόν Άνδρουτσο να του άπαντά:

Άλλ' έδω ω υιέ του προφήτου
μιναρέν δεν θα βρής ύψηλόν,
άλλά μόνον ντουφέκι καλόν
και ιδού ή φωνή του...

Και βλέπω τόν Δερβίση να πέφτει από τό άλογό του νεκρόν και τόν ίππον του «κούφον κι' εύκαιρον» να τρέχει.

Κι' ύστερα τόν Ύψηλάντη, την Μπουμπουλίνα, τόν Μιαούλη... Κάθε νας τους κάτι είχε να μου διηγηθί. Ο Κολοκοτρώνης μούλεγε γελώντας τό ανέκδοτό του, τότε με την Τριπολιτά...

...Τό άσκέρι του Κολοκοτρώνη πολιορκούσε την Τριπολιτά και στο τέλος ή φρουρά της πήρε την άπόφασιν να παραδοθί. Δεν μπορούσε πιά να άνθέξη στην πολιορκία. Άρχισαν λοιπόν αί διαπραγματεύσεις της παραδόσεως. Οι πολιορκούμενοι ζητούσαν να παραδοθουν με όλες τις τιμές. "Ηθελαν μάλιστα να τούς... παρουσιάσουν οί νικηταί και όπλα...

Ο Κολοκοτρώνης δέχτηκε άσυζητητί τόν όρο. Οί όπλαρχηγοί δυσανασχέτησαν!

—Μά γιατί καπετάνιο; Νά τούς κάμουμε και τιμές; Τί λέτε εκεί; Νά παραδοθουν χωρίς όρους.

—Και τί σας κόφτει εσάς; ρώτησε ο Κολοκοτρώνης. Τί σας πειράζει... Άφου αυτοί δεν ντρέπονται...

Και χαμογελούσα με την έξυπνάδα του Γέρου...

Μά τη στιγμή εκείνη, σαν να ξυπνούσα από τούς έθνικούς ρεμβασμούς μου, άκουγα τό δάσκαλο που μιλούσε για την πατρίδα μας, που συνεχίζει πάντα τόν άγώνα του 21 για να έλευ-

θερώση τούς σκλάβους αδελφούς μας... Και τό μυαλό μου πήγαινε στο χάρτη... Τί μικρή αλήθεια είναι ή Έλλάς. Και να ξέρη κανείς πως ολόκληρη Μακεδονία—δεν είχαν γίνει ακόμα οί βαλκανικοί πόλεμοι—στέναζε υπό τό ζυγό, όπως και τα νησιά του Αιγαίου, ή "Ηπειρος, ή Πάργας, τό Σούλι, και προπαντός αυτό, που μούφερνε στο μυαλό τό βράχο του Ζαλόγγου και τό χορό του... και ή ψυχή μου φτερούγιζε στα ήπειρωτικά βουνά, πάνω στα όποια έβλεπα τόν Σαμουήλ ν' ανατινάξη τό Κούγκι στον άέρα!

Μά την φαντασία μου την διέκοπταν τα χειροκροτήματα που έσήμαιναν πως ο δάσκαλός μου τέλειωσε την όμιλία του και τα δικά μου χέρια άρχιζαν να κτυπούν μ' ένθουσιασμό, ένω με τούς διπλανούς συμμαθητάς μου σιγανοτραγουδούσαμε:

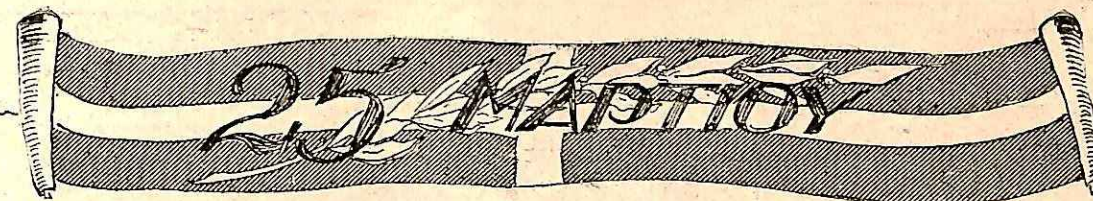
Είμαι Έλλην τό καυχώμαι
ξέρω την καταγωγή μου
κι' ή έλληνική ψυχή μου
έλευθέρα πάντα ζή.

Πέρασαν τα χρόνια ένα ένα. Άπό τό δημοτικό στο γυμνάσιο, ύστερα στην Άθήνα, πανεπιστήμιο, δουλειά. Πάντα ή 25η Μαρτίου με ήλέκτριζε. Πάντα μου ξυπνούσε τόν έθνικό ένθουσιασμό και πραγματικά μ' έκανε να καυχώμαι για την Έθνική μου καταγωγή. Πάντα λαμπρή, πάντα όμορφη, πάντα χαρούμενη! όλες τις φορές μ' άνέβαζε σ' ανώτερες σφαίρες πατριωτικών έξάρσεων και πάντοτε πλημμύριζε την ψυχή μου από ύπερφάνεια γιατί ή καλή τύχη μ' έκανε Έλληνα.

Φέτος ο έορτασμός της Έθνικής Έορτής δεν πήρε την λαμπρότητα των περασμένων χρόνων. Ούτε πολλές συγκεντρώσεις, ούτε λαμπαδηφορίες, ούτε στην Άθήνα παρελάσεις στρατού. Σεμνά όπως ή περιστάσις τό θέλει. Μά δεν θα ήμ με τούτο πως ή Έθνική Έορτή μας δεν γιορτάστηκε έφέτος καλύτερα και από τόν περασμένο χρόνο και από κάθε προηγούμενο. Οί γραμμές αυτές γράφονται πρό της Έθνικής Έορτής. Μά την βλέπω πιο πανηγυρική από κάθε άλλη φορά... Η Νεολαία του Έθνους την έορτάζει σ' αλβανικά βουνά με τό ντουφέκι στο χέρι. Τό κανόνι τη διαλαλεί σ' Ανατολή και Δύση με τό ακατάπαυστο μπουμπουνητό του, και βροντοφωνεί πως οί σημερινοί Έλληνες δεν αφήνουν να χαθί τό θείο δώρο που τούς έκληροδότησαν οί ήρωες του 21: Την Έθνική μας έλευθερία. Γι' αυτήν και για την τιμή μας την Έλληνική άγωνίζονται οί σημερινοί Έλληνες. Τά στήθη τους τα προτάσσουν στους έπιδρομείς έμπνεόμενοι από τό «Τάν ή έπί Τάς», κι' αποφασισμένοι να γυρίσουν νικηταί ή να πεθάνουν ένας ένας μαχόμενοι για την Έλευθερία τους.

Κι' ένω οί Έλληνες τών μετόπισθεν θα γιορτάζουν σεμνά την 25ην Μαρτίου, τό κανόνι, τό έλληνικό κανόνι, με τα σφυροκοπήματά του κατά τό έπιδρομέως θα έκφωνή τόν πανηγυρικό της ήμέρας και θα έξαγγέλλη σ' όλο τόν κόσμο την άπόφασιν του Έλληνικού Έθνους να ζήση άνεξάρτητο και έλεύθερο,

Άγγ. Μεταξάς

Πώς γιορτάσαμε πέρυσι...

...Με πολλές έθνικές γιορτές στο σκολειό, και πολλές άνησυχίες για τό μέλλον...

★

...Με πολλούς πανηγυρικούς λόγους της ήμέρας...

★

...Με πολλές χαιρετιστήριες κανονιές από τόν Λυκαβητό...

★

...Με πολλά Έλληνικά άεροπλάνα πού έστόλιζαν τόν Άττικόν ούρανό μας σαν έλπιδοφόρα πουλιά...

★

...Πέρυσι με πολλές στρατιωτικές παρελάσεις...

★

...Με πολύ γιορταστικό φώς τη νύχτα στους δρόμους...

★

...Με τ' άδέρφια μας να πολεμούν κοντά μας τόν τίμιο άγώνα της ζωής...

★

...Πέρυσι, έμεις τα παιδιά, γιορτάσαμε τη λαχτάρα μας να μεγαλώσουμε, να μορφωθούμε, να προκόψουμε, να γίνουμε άντάξια παιδιά της Έλλάδας μας...

★

...Πέρυσι, έμεις τα παιδιά, είμαστε—καθώς μάς έλεγαν—ή έλπίδα των σπιτιών και του Έθνους μας...

★

...Πέρυσι, έμεις τα παιδιά, φέρναμε στεφάνια δάφνης στο μνημείο του άγνώστου στρατιώτη...

★

...Πέρυσι, τέτοια μέρα, γιορτάσαμε και χαιρόμαστε για τη δόξα των προγόνων μας...

★

...Πέρυσι, τέτοια μέρα, άκούγαμε για χιλιοστή φορά, από τούς δασκάλους και τούς πατεράδες μας, πως είμαστε Έλληνες...

★

...ΛΕΥΤΕΡΙΑ "Η ΘΑΝΑΤΟΣ, πέρυσι...

★

ΛΕΥΤΕΡΙΑ "Η ΘΑΝΑΤΟΣ ΠΑΝΤΟΤΕ...

Μιχ. Στρούζας

Πώς γιορτάζουμε φέτος...

...Με πολλούς μήνες κλειστό τό σκολειό και με πολλές μεγάλες νίκες στο μέτωπο σε βάρος των έχτρών της λευτεριάς μας...

★

...Με πολλά πανηγυρικά και ήρωικά έργα της Έλληνικής αιώνιότηας...

★

...Με άμέτρητες έλευθερωτικές Έλληνικές όμοθρονιές στο μέτωπο...

★

...Με πολλά Έλληνικά πτερά δόξας που σκοτεινιάζουν δλοένα και περισσότερο τόν ούρανό των βαρβάρων...

★

...Έφέτος με πολλές στρατιωτικές προελάσεις...

★

...Με πολύ σκοτάδι τη νύχτα στους δρόμους και πολύ γιορταστικό φώς στην ψυχή μας...

★

...Με τ' άδέρφια μας να πολεμούν άπάνω σ' άγρια βουνά της Άρβανιτιάς τόν μεγάλον άγώνα της Λευτεριάς και να θεμελιώνουν μακριά μας τό παλάτι μιάς νέας ζωής, πιο χαρούμενης, πιο άκοπιάστης, πιο δίκαιης και πιο Έλληνικής...

★

...Έφέτος, έμεις τα παιδιά, γιορτάζουμε τό εξαφνικό μας μέγαλωμα, μπροστά στο σάλπισμα του έθνικού μας συναγερμού, και την ανακάλυψιν πως είμαστε άξιοι για να έκτελέσουμε τό καθήκον μας άπέναντι των παιδιών δλου του έλευτέρου κόσμου...

★

...Έφέτος, έμεις τα παιδιά, βεβαιώνουμε τόν κόσμο πως δεν θ' αφήσουμε ποτέ να χαθούν οί θυσίες και τό χυμένο αίμα των μεγάλων...

★

...Έφέτος, έμεις τα παιδιά, βοηθούμε τούς γνωστούς προμάχους της Λευτεριάς μας στο έργο τους και φέρνουμε στεφάνια δάφνης στους γνωστούς νικητάς του Πίνδου, της Κορυτσάς, της Πρεμετής, του Άργυροκάστρου, της Χειμάρρας και της Κλεισούρας...

★

...Έφέτος, την ίδια μέρα, γιορτάζουμε και χαιρόμαστε και για τη δόξα των απογόνων των προγόνων μας. Τη δική μας δόξα...

★

...Έφέτος, την ίδια μέρα, και για χιλιοστή φορά, δίνουμε την εύκαιρία, στους δασκάλους και τούς πατεράδες μας, να ιδούν πως είχαν δίκιο για όσα μάς έλεγαν...

★

...ΛΕΥΤΕΡΙΑ "Η ΘΑΝΑΤΟΣ, σήμερα

★

ΛΕΥΤΕΡΙΑ "Η ΘΑΝΑΤΟΣ ΠΑΝΤΟΤΕ...

Μιχ. Στρούζας

58.

(Συνέχεια)

«Η χώρα πιά που περνούσαν δεν ήταν κατάφυτη, γεμάτη δάση και περβόλια» άρχισε να γίνεται ξερή κι' άγρια έρημος. «Έπιασε τ' καλοκαίρι κι' άρχισαν δυνατές βροχές» όσες φυλές κατοικούσαν στ' άγρια αυτά μέρη έφευγαν βλέποντας τη φοβερή στρατιά νά κατεβαίνει' άλλες ύποταχτηκαν και δεν έφεραν καμμιάν αντίσταση.

Κατά τὰ τέλη του 'Ιουλίου έφτασαν στην πόλη Πάτταλα, άπ' όπου άρχίζει τ' δέλτα του 'Ινδού, τ' πλατύ στόμιο όπου χύνεται ο ποταμός στ' 'Ινδικό 'Ωκεανό.

Ο 'Αλέξανδρος κυρίεψε τὰ Πάτταλα, τὰ ώχύρωσε και μεγάλωσε τ' λιμάνι τους.

«Η πολιτεία τούτη, έλεγε ο βασιλιάς, πρέπει νά γίνη τ' κέντρο του έμπορίου μεταξύ τών 'Ινδιών και της Περσίας.

«Άφηκε τ' στρατό του ν' αναπαυθί κι' αυτός με τόν Νέαρχο και με λίγα καράβια έξεκίνησε γιά νέες περιπέτειες.

—Πού πηγαίνεις; τόν ρώτησε ο 'Ηφαιστίων άνήσυχος. Κάθισε πιά, άναπαύσου!

Μά πού ν' αναπαυθί ή άκόρεστος αυτή ψυχή!

—Πάμε, είπε του Νέαρχου, νά έξερευνήσουμε τις έκβολές του ποταμού, νά δούμε άν είναι πλωτές κι' άν μπορούν τὰ καράβια νά ταξιδέψουν. «Έπειτα...

Ο Νέαρχος χαμογέλασε ευχαριστημένος.

—Γιατί χαμογέλας; τόν ρώτησε ο 'Αλέξανδρος.

—Γιατί ξέρω τί θά κάμουμε έπειτα, άποκρίθηκε.

Τί; ρώτησε ο βασιλιάς εύθυμος. Ν' αναπαυθούμε;

—Ν' αναπαυθούμε! Είναι δυνατόν ο βασιλιάς 'Αλέξανδρος ν' αναπαυθί; «Έπειτα θ' άνοίξουμε πανιά πρὸς τὸ άνοιχτό πέλαγο, νά έξερευνήσουμε τόν 'Ινδικό 'Ωκεανό!

—Τὸ βρήκες! Έκαμε ο 'Αλέξανδρος γελώντας. Σ' ένα 'Αλέξανδρο ταιριάζει ένας Νέαρχος.

Κι' οί δύο έχουνε τις ίδιες λαχτάρες. Πάμε!

Στάθηκε στὸ φίλο μας τὸν Στέφανο:

—«Έλα μαζί μου, Στέφανε, είπε. «Άς μὴ χωρίσουμε!

Κ ε φ. 74.

«Η ναυσίπλοια του Δέλτα του 'Ινδού ποταμού είναι πολύ δύσκολη κι' επικίνδυνη.

Τὸ ρεύμα είναι πολύ δυνατό, παρσύρει μεγάλους όγκους χώματα και κάθε στιγμή οί όγκοι αυτοί πέφτουν από ψηλά και τὰ καράβια πού περ-

νούν κινδυνεύουν. Κάθε τόσο σχηματίζονται στρόβιλοι, τὰ πλοία στριφογυρίζουν και συχνά γίνονται συντρίμματα. Και σήμερα ακόμα κανένας δεν μπορεί νά ταξιδέψι έκει μέσα χωρίς οδηγούς και πιλότους.

Κι' όμως ο 'Αλέξανδρος κι' ο Νέαρχος, άν και δεν είχαν κανένα οδηγό και γιά πρώτη φορά περνούσαν τις μυστηριώδεις αυτές επικίνδυνες χώρες, έτόλμησαν νά έπιχειρήσουν τὸ τρομακτικό αυτό ταξίδι. Είχαν πεποίθησι στη γενναϊότητά τους και την τόλμη.

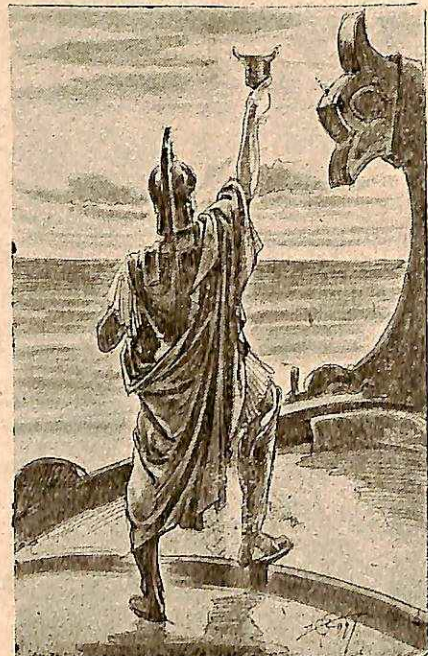
«Ήταν τὰ μέσα του Αυγούστου κι' ο ποταμός είχεν έξογκωθί από τις άδιάκοπες βροχές πού πέφτουν την εποχή αυτή στις 'Ινδίες. Την πρώτη μέρα προχώρησαν χωρίς δυσάρεστη περιπέτεια την δεύτερη όμως μέρα σηκώθηκε σφοδρότατος νότιος άνεμος, πού λίγον έλειπε νά συντρίψι τὰ πλοία και ν' άναρπάξη τους ναύτες.

Την τρίτη μέρα ο ποταμός γίνονταν δλοένα και πιδ πλατύς. Ένώ τις πρώτες δυο μέρες ή ζέστη ήταν άνυπόφορη, άξαφνα, κατά τὸ βράδυ της τρίτης ήμέρας, δροσερό άγεράκι φύσηξε από τὸ νότο.

—Μυρίζει θάλασσα! είπε ο Νέαρχος άνοιγοκλείνοντας με χαρά τὰ ρουθούνια του.

—Ζυγώνουμε στὸν 'Ινδικό 'Ωκεανό! ψιθύρισε ο 'Αλέξανδρος χαρούμενος.

Την έπόμενη μέρα άρχισε πάλι νά φυσά δυνατός νοτιάς και τὰ νερά του ποταμού φούσκαναν' οί κωπηλάτες με δυσκολία μπορούσαν νά τραβούν κου-

Σήκωσε πάλι τὸ χρυσὸ ποτήρι.

πί. Κατά τὸ μεσημέρι περνούσαν από ένα μικρό άπάνεμο κόλπο.

—«Άς άράξουμε έδῶ, είπε ο Νέαρχος, ώστόσο πέση λίγο ο άνεμος. «Έτσι δεν μπορούμε νά προχωρήσουμε. Μὲ μεγάλους άγώνες κατάρωσαν νά προσεγγίσουν στην όχθη και νά μπουν μέσα στὸν άπάνεμο κόλπο.

Μόλις όμως άράξαν και νέες περιπέτειες τους περίμεναν. Ξαφνικά ο ποταμός άρχισε νά χαμηλώνη, σά νά φυραίναν τὰ νερά του, και' σά λίγο τραβήχτηκε έντελῶς τὰ καράβια άλλα βρέθηκαν άπάνω στην ξηρά κι' άλλα καρφωμένα μέσα σέ πηχτή λάσπη.

—Τί είναι τούτο; μουρμούριζαν οί ναύτες τρομαγμένοι. Μαγεμένους είναι ο τόπος τούτος, θά χαθούμε!

Μά ο 'Αλέξανδρος, ο Νέαρχος κι' ο Στέφανος έμεναν άτρόμητοι.

—Έμπρός, φώναζαν στους ναύτες τους, θάρρος παιδιά! Έμπρός, δλοι μαζί! Νά μετακινήσουμε τὰ καράβια νά τὰ πάμε σέ πιδ βαθιά νερά!

Μά την ώρα πού δλοι μαζί έσπρωχναν τὰ καράβια, νά, άρχίζει πάλι νά φουσκώνη ο ποταμός και νά χυμούν μουγκρίζοντας τὰ κύματα και νά γτυπούν τὰ καράβια. Χυμούσαν, καθάλλικευαν τις όχθες, πλημμυρούσαν τὰ χωράφια, οί ναύτες τρομαγμένοι πήδησαν μέσα στα καράβια, πού είχαν κατασκορπισθί παρασυρόμενα από τὰ κύματα. Τὰ κουπιά και τὰ τιμόνια συντρίβονταν, ο κίνδυνος ήταν μέγας.

Παντού ή θάλασσα είχε πλημμυρίσει, μερικοί λόφοι μονάχα εξέίχαν άπάνω από τ' άφρισμένα κύματα.

Ο Νέαρχος μαζί με τους αξιωματικούς του φώναζε, έδιδε διαταγές, προσπαθούσε νά σώση τὸ στόλο. Τέλος ή τρικυμία έκόπασε, έστρώσαν πάλι τὰ κύματα, τὰ καράβια συγκεντρώθηκαν και εξακολούθησαν την πορεία.

—Τί ήταν; ρώτησε ο 'Αλέξανδρος τόν Νέαρχο, πού έξαντλημένος σφούγγιζε τόν ιδρώτα του προσώπου του άπάνω στη γέφυρα του καραβιού.

—Είναι ή παλίρροια, άποκρίθηκε ο Νέαρχος. «Έχεις ιδί ένα τέτοιο φαινόμενο στην Εύβοια, σὸ στενό της Χαλκίδος. Μά έδῶ είναι άλλο πράγμα.

Τόση όρμη και τόση δύναμι ποτέ δεν είδα. Χρειάζεται προσοχή νά μὴ χαθούμε. Κατεβαίνει ο ποταμός, άνεβαίνει ή θάλασσα, ή σύγκρουσι είναι τρομερή.

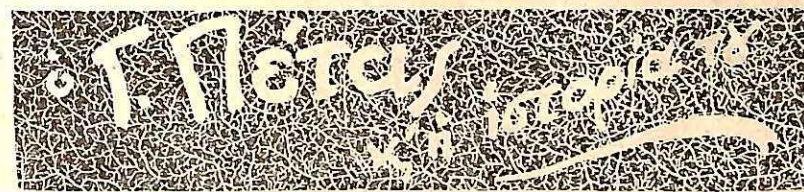
«Από μακριά άγνάντεψαν ένα μικρό νησάκι. Ο Νέαρχος έδωσε διαταγή:

—Δυο έλαφρά καράβια νά φύγουν και νά πιάσουν τὸ νησάκι αυτό νά ιδουν τί είναι! Και νά γυρίσουν άμέσως πίσω, νά μὰς πουν!

Δυο άλαφρά καράβια κίνησαν σά σαίτες. Σέ μιά ώρα γύρισαν.

('Ακολουθεί)

Άγνωστοι ήρωή του 'Αγώνος

«Η Ιστορία όλων τών αιώνων είναι γεμάτη με τούς άγώνες τών 'Ελλήνων γιά την 'Ελευθερία. Τὸ 1821 είναι ένα δοξασμένο άποκορύφωμα αὐτῶν τών άγώνων, πού συνεχίζονται τώρα με τόν σημερινό πόλεμο γιά την διατήρησι άγνής και άσπιλης της 'Ελληνικής 'Ελευθερίας. Όλόκληρη ή Πατρίδα μας, κάθε 'Ελληνας, όλες οί ψυχές του τόπου μας άγωνίστηκαν στην 'Επανάσταση.

Στις σελίδες της Ιστορίας ξεχωρίζουν βέβαια μερικά ήρωικά όνόματα. Ξεπροβάλλουν δαφνοστεφανωμένες οί κορυφαίες ήρωϊκές μορφές του 'Αγώνος: ο Καραϊσκάκης, ο Κολοκοτρώνης, ο Κανάρης, ο Μισαούλης, ο 'Ανδρούτσος, ο Διάκος, οί Μαυρομιχαλαίοι... Όλοι τούτοι και πλήθος άλλοι ήσαν μεγάλα παλληκάρια και ύπέροχοι άρχηγοί του 'Αγώνος. Δίκαια και σωστά τὰ όνόματά τους δοξάζονται γιατί όλες οί γνωστές Ιστορικές μορφές του Είκοσιένα προσέφεραν πολλά και μεγάλα γιά την 'Ελληνική 'Ελευθερία. Άλλ' όχι μονάχα αυτοί. Υπάρχουν και πλήθος άλλοι, άρχηγοί ή μαχηταί, πλήθος άμέτρητο από ήρωες, πού συνετέλεσαν στὸν μεγάλο 'Αγώνα και τ' όνομά τους είναι λιγώτερο ή έλάχιστη γνωστό. Σ' όλους όμως αὐτούς αξίζει τὸ στεφάνι της Δάφνης...

«Ανάμεσα σ' αὐτούς τούς λησμονημένους είναι και ο Γεράσιμος Πέτας, πού έπολέμησε μ' ένθουσιασμό σ' όλη τη διάρκεια του 'Αγώνος. Δεν ήταν από την ύπόδουλη 'Ελλάδα, μά γεννήθηκε τὸ 1801 στην 'Ιθάκη και πέθανε τὸ 1890 στην 'Αθήνα. Κι' αὐτός, όπως και ο 'Ανδρέας Μεταξάς και πλήθος άλλοι 'Ελληνες από την άγγλοκρατούμένη τότε 'Επτανήσο έσπευσαν νά πολεμήσουν γιά την 'Ελληνική 'Ελευθερία. Τὸ 1820 ο Πέτας ήταν στη Ρουμανία, όπου έμυήθη στη Φιλική 'Εταιρεία. Έπειτα έλαβε μέρος στην 'Επανάστασι στις ήγεμονίες και όταν άπέτυχεν εκεί τὸ κίνημα, κατέβηκε στην 'Αθήνα κι' έλαβε μέρος σέ πολλές μάχες του 'Αγώνος στην 'Ελλάδα. Πρώτα έπολέμησε κάτω από τις διαταγές του 'Οδυσέα 'Ανδρούτσου και κατόπιν μαζί με τόν 'Ιθακήσιο στρατηγό Δημ. Εὐμορφόπουλο. Όταν ή 'Επανάστασις έφθασε σὸ εὐτυχισμένο της τέλος, άναγνωρίσθηκε ή σημασία της συμμετοχής σ' αυτή του Πέτα και του έδόθη ο βαθμός του συνταγματάρχου.

Ο Πέτας, άν κι' είχε μέτρια μόρφωσι, άποφάσισε νά γράψη τ' άπομνημονεύματά του από τόν 'Αγώνα με κύριο σκοπό νά περιγράψη και την συμμετοχή τών 'Ιθακησιών, τών άπογόνων του 'Οδυσέως, στὸν άπελευθερωτικό άγώνα. «Ήθελεν ακόμα νά δώση και μερικές εξακριβωμένες πληροφορίες και νά περιγράψη τὰ γεγονότα πού είδε με τὰ μάτια του: τις μάχες και τις περιπέτειες του σκληροῦ και δοξασμένου 'Αγώνος. Τ' άπομνημονεύματα λοιπὸν του Πέτα, πού σώζονται χειρόγραφα, άρχίζουν με τόν ακόλουθο πρόλογο:

«Άφ'ού είδα ότι από τούς συναγωνιστάς δεν έγραψε κανένας, έγώ, ως άπόγονος του 'Οδυσέως, μ' όλον πού δεν έχω την ικανότητα, θέλω νά γράψω διά ένθύμησι της πατρίδος μου ως αὐτόπτης όλη την αλήθεια, όχι ως ήκουσα, ούτε ως έπαράδοθηκε, άλλ' ως έπαθα έως τὸ 1826, κατά τὰς άποδείξεις. Και παρακαλῶ τούς άναγνώστας την συγγνώμη, έπειδή τις και τὸ κοντύλι μου είναι μικρό και δεν δύναται νά φέρη χρώματα διάφορα πρὸς καλλωπισμό της αλήθειας».

«Η Ιστορία του Πέτα άρχίζει από τὸ αξέχαστο εκείνο βράδυ της ζωής του, πού τόν έμύησαν στη Φιλική 'Εταιρεία.

«Τὸ 1820 — γράφει — εὐρέθηκα εις τὸ 'Ισμαήλι. Κατά τόν 'Οκτώβριον ένα βράδυ μὰς έπήραν τρεις έμποροι 'Ελληνες και μὰς έπήγαν εις ένα σπίτι εις τὴν άκρη της πολιτείας λαμπροστολισμένο, με λαμπρά φωτερά. Και

εις την πόρτα ήσαν τέσσαροι στρατιῶται με τὰ όπλα. Έμβαινόντες μέσα ήύραμε τέσσαρους αξιωματικούς Ρώσους, τόν Παπαδόπουλον, Μυλωνά, Καλαματιανό και ένα άλλον και ένα γραμματικόν 'Ελληνα όνομαζόμενον Βελισσάριον. «Εμεις είμαστε περίπου 15 και μὰς είπαν νά ζυγώσουμε κοντά εις τὸ τραπέζι όμιλώντας την γλῶσσά μας. Και μὰς έρώτησαν πόθεν είμαστε και τι θρησκεία λατρεύουμε και άν γνωρίζουμε διατί μὰς έκραξαν, εις τούς όποίους είπαμε. Και άμέσως μὰς έπαρουσίασαν ένα Εὐαγγέλιο μεγαλοπρεπές, λέγοντάς μας νά όρκιστούμε πρώτον την σιωπήν και δεύτερον άν ή Θρησκεία και ή Πατρίς μὰς προσκαλέση νά λάβουμε τὰ όπλα νά την υπερασπιστούμε, δίδοντάς μας και ένα μυστικό με τὸ χέρι, όπως γνωρίζομεθα ο εις με τόν άλλο. Και οὕτως έπράξαμε».

Πραγματικά ή άφήγησι της μυήσεως είναι άφελής, άπλή και ζωηρή, τόσο πού νομίζει κανείς ότι ζη τις ίδιες εκείνες στιγμές...

Διηγείται κατόπιν ο Πέτας την έκρηξι της 'Επανάστασεως στη Ρουμανία. Περιγράφει στη συνέχεια την συμπλοκή μεταξύ έλληνικῶν και έχθρικῶν πλοίων στὸν ποταμό Προϋθο, καθώς και την στάσι του Γαλαταίου. Διηγείται παρακάτω την μετάβασι του Β. Καραβία στη Βλαχία με διαταγή του 'Υψηλάντη και την άπόπειρα κατά της Βραίλας. Περιγράφει έπειτα έκτεταμένα την έκστρατεία του έχθροῦ κατά τὸ Γαλαταίου και την τελική άποτυχία του κινήματος στις ήγεμονίες.

Στη συνέχεια της Ιστορίας του ο Πέτας περιγράφει πὸς κατάρθωσεν νά κατεβί στην 'Ελλάδα και νά πολεμήσῃ πρώτα μαζί με τόν 'Οδ. 'Ανδρούτσο και κατόπι με τόν Εὐμορφόπουλο. Διηγείται έκτεταμένα την καταστροφή του Δράμαλη, έναντιον του όποιου έπολέμησε μαζί με άλλους 'Ιθακησίους, και όμιλεί γιά την ναυμαχία του Ναυαρίνου, γιά την 'Εθνοσυνέλευσι του 'Αστρους και γιά τὸ εύχάριστο τέλος του 'Αγώνος.

Στὰ χειρόγραφα του Γ. Πέτα υπάρχουν και πινάκες με τὰ όνόματα τών 'Ιθακησιών πού έλαβαν μέρος και συνετέλεσαν στην έπιτυχία του 'Αγώνος τὸ 1821. Πρώτα σημειώνει ο Πέτας τὰ όνόματα τών 'Ιθακησιών όπλαρχηγών. Και αυτά είναι: Γεώργιος Βαρνακιώτης, Βασίλειος Καραβίας, Διονύσιος Εὐμορφόπουλος και 'Οδυσσεύς 'Ανδρούτσος. Ο πρώτος όμως και ο τελευταίος άπ' αὐτούς άνετράφησαν στην 'Ιθάκη, μά δεν ήσαν 'Ιθακήσιοι. «Έπειτα σημειώνει ο Πέτας ως 'Ιθακησίους συντελεστάς του 'Αγώνος τούς άρχιεπισκόπους Εὐγένιον Καραβίαν, Γρηγόριον Δενδρινόν και Γρηγόριον Λεκατσάν, τούς άρχιμανδρίτας Κωνστ. Λεκατσάν και 'Αθράμιον Παϊζην και τόν γιατρόν Λάμπρον Ζαβόν.

Είναι λοιπὸν φανερόν ότι και οί κάτοικοι της μικρής 'Ιθάκης προσέφεραν τις δυνατόεις τους στὸν 'Αγώνα τὸ 1821. Εφάνηκαν άξιοι και υπεράξιοι άπόγονοι του 'Οδυσέως. Άγωνίστηκαν κι' αυτοί μαζί με τούς άλλους 'Επτανησίους, αλλά και με όλους τούς άλλους 'Ελληνες γιά την μεγάλη 'Ιδέα.

Φ. Γιοφύλλης

1821

1941

25 Μαρτίου

Ευαγγελισμός • Έλληνισμός

Με μιάς ανοίγει ο ουρανός, τὰ σύννεφα μεριάζουν,
οἱ κόσμοι ἐμείνανε βουβοί, παράλυτοι, κυττάζουν.
Μιά φλόγ' ἀστράφτει... ἀκούονται ψαλμοὶ καὶ μελωδία...
Πετάει ἔν' ἄστρο... σταματᾷ ἐμπρὸς εἰς τὴ Μαρία...

«Χαῖρε, τῆς λέγει, ἀειπάρθενε, εὐλογημένη, χαῖρε!
Ὁ Κύριός μου εἶναι μέ σέ. Χαῖρε Μαρία χαῖρε!»

Ἐπέρασαν χρόνοι πολλοί... Μιά μέρα σάν ἐκείνη
ἀστράφτει πάλαι ὁ οὐρανός. Στὴν ἔρημ της τὴν κλίνη
λησμονημένη, ὀλόρφανη, χλωμή κι' ἀπελπισμένη,
μιὰ κόρη πάντα τήκεται, στενάζει, ἄλυσωμένη.
Τὰ σίδερα εἶναι ἀτάραγα, σκοτάδι ὀλόγυρά της.
Τὰ καταφρόνια, ἡ δυστυχιά σέπουν τὰ κόκκαλά της
Τρέμει με μιάς ἡ φυλακὴ καὶ διάπλατη ἡ θυρίδα
φέγγει κι' ἀφίνει καὶ περνᾷ ἔν' ἄστρο, μιᾶν ἀχτίδα.
Ὁ Ἄγγελος ἐστάθηκε, διπλώνει τὰ φτερά του...

«Ξύπνα, ταραζοῦ, μὴ φοβοῦ, χαῖρε, Παρθένε, χαῖρε.
Ὁ Κύριός μου εἶναι μέ σέ, Ἑλλάς, ἀνάστα χαῖρε».

Οἱ τοῖχοι εὐθὺς σωριάζονται. Ἡ μαῦρ' ἡ πεθαιμμένη
νοιώθει τὰ πόδια φτερωτά. Στὴ μέση της δεμένη
χτυπάει ἡ σπάθα φοβερή. Τὸ κάθε πάτημά της
ἀνοίγει μὴμ' ἀχόρταγο. Ρωτᾷ γιὰ τὰ παιδιά της...
Κανεὶς δὲν ἀποκρύνεται... Βγαίνει, πετᾷ στὰ ὄρη...
Λυώνουν τὰ χιόνια θθε διαβῇ, ὅθε περάσῃ ἡ Κόρη,

«Ξυπνᾶτε, ἐσεῖς ποῦ κοιτᾶτε, ξυπνᾶτε ὅσοι κοιμᾶστε,
τὸ θάνατο ὅσοι ἐγεύητε, τώρα ζωὴ χορτάστε».

Οἱ χρόνοιφεύγουνε, πετοῦν καὶ πάντα ἐκείνη ἡ μέρα
εἶναι γραμμένο ἐκεῖ ψηλὰ λάμπη στὸν αἰθέρα
μῶλα τὰ κάλλη τοῦρανοῦ. Στολίζεται ὅλη ἡ φύση
μέ χίλια, μύρια λούλουδα γιὰ νὰ τὴ χαιρετίσῃ.
Γιορτάστέ τὴν, γιορτάστέ τὴν! Καθεὶς ἄς μεταλάβῃ
ἀπὸ τῆ Χάρη τοῦ Θεοῦ. Καὶ σεῖς, καὶ σεῖς οἱ σκλάβοι,
ὅσοι τὴ δάφνη στὴν καρδιά νὰ φέρετε φοβάστε
ἀφωρεσμένοι νᾶστε!

Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης

54. (Συνέχεια)

Ο Γρηγόρης πήρε δέκα καθαλλάρηδες και έτρεξε να κάμει κατά την προσαγή του Δομέστικου... Σύννεφα από σκόνη σημάδευαν το δρόμο τους... σε λίγο χάθηκαν κι' αυτά πίσω από τα ψηλώματα.

Οι Βαράγγοι που κατάλαβαν ποιά σημασία είχε κείνη η αποστολή κάρφωσαν το βλέμμα τους έκει πέρα προσμένοντας άτυπομονα να τους δούν να γυρίζουν...

Μά ή ώρα περνούσε και τίποτα δε φαινόταν...

Ξαφνικά ξεχώρισαν ένα καθαλλάρη μονάχα που έτρεχε κι' έρχόταν μα-στιζοντας αλύπητα τ' αλόγο του...

Τί έγιναν άραγε οι άλλοι; Χτυπή-θηκαν με τους Σαρακηνούς; Έπεσαν σε ένεδρα και σκοτώθηκαν και γλύ-τωσε μονάχα αυτός για να φέρη την είδηση;

— Λέγε, φώναξε ο Νικηφόρος μόλις τούτος ζύγωσε κοντά του...

— Ο εκατόνταρχος Κομιτάς στέλ-νει μήνυμα στο στρατηγό πως ο δρό-μος είναι έλεύθερος...

— Πού βρίσκεται;

Ο καθαλλάρης σηκώθηκε πάνω στους αναβατήρες κι' έδειξε πέρα κατά τα ψηλώματα...

— Έκει πίσω, είπε... Πολεμά με τριπλάσιους Σαρακηνούς...

Τη στιγμή που έφυγα δυό από τη συνοδεία του είχαν πληγωθή βαριά...

Ο Νικηφόρος τράβηξε το σπαθί του...

— Έμπρός, είπε με βροντερή φωνή, ό Χριστός νικά. Σπηρούνισε δυνατά τ' αλόγο του και χύθηκε μπροστά σάν άστραπή...

Η βασιλική φρουρά τόν άκολου-θισε.

Δυτικά στο κάστρο, είπαμε παρα-πάνω, είναι ένας μεγάλος κάμπος που κλείνεται στο βάθος και ζερβά από την "Ιδη και τα παρακλάδια της... Πηγές υπάρχουν κάμποσες στον κάμ-πο αυτό που τόν ποτίζουν και τόν δρο-σολογούν... μά ένα μονάχα ποτάμι κι' αυτό μικρό που χύνεται στη θάλασσα ως ένα μίλλι έξω από το Χάντακα... Η κοίτη του είναι ανάβαθη και σε ό-ρισμένα μέρη που είναι πλατεία και λίγο το νερό μπορεί και πεζός ακόμα να περάση χωρίς δυσκολία από τη μιάν όχτη στην άλλη... Την έποχή

Υπό Μ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

κείνη οι Σαρακηνοί που ήταν μεγά-λοι μαστόροι στα γεωργικά, είχαν με τέτοιο τρόπο μοιρασμένο το νερό του ποταμού που δεν άφηναν σταλιά να χαθή... Κήποι και καρποφόρα δέν-τρα άνθοσαν παντού... κι' έτσι κον-τά στη θάλασσα ή κοίτη ήταν δόλοτελα ξερή τους καλοκαιρινούς μήνες.

Ο Γρηγόρης με τη συνοδεία του έ-καμε ένα μεγάλο κύκλο και προχώ-ρησε πίσω από τις πλάτες των Σαρα-κηνών, ως το μέρος που κολούσε το ποτάμι. Η λάσπη ήταν πολλή... κάπου κάπου τ' άλογα χώθηκαν μέσα ως τά γόνατα... Αυτό όμως δεν ή-ταν εμπόδιο που μπορούσε να τó λο-γαριάση κανείς. Προχώρησε ακόμα περισσότερο. Παντού έρημιά... Έξο-χικά σπιτάκια ανάμεσα σε κληματα-ριές... κήποι μ' άφθονα λαχανικά...

Στά στενά δρομάκια ήταν τέτοια ήσυ-χία που άκουες ακόμα και το βούι-σμα που έκαναν τα μελίσιαι καθώς πετούσαν από λουλούδι σε λουλούδι.

Όλα έδειχναν τη βιαστική φυγή. Μερικές μισάνοιχτες πόρτες... έργα-λεία πεταμένα έδω κι' έκει... Ψυχή ανθρώπινη δε φαινόταν πουθενά. Μο-νάχα ένας γέρος εκατοχρονίτης με

— Όλα έδειχναν τη βιαστική φυγή.

Μερικές μισάνοιχτες πόρτες... έργα-λεία πεταμένα έδω κι' έκει... Ψυχή ανθρώπινη δε φαινόταν πουθενά. Μο-νάχα ένας γέρος εκατοχρονίτης με

— Όλα έδειχναν τη βιαστική φυγή.

Μερικές μισάνοιχτες πόρτες... έργα-λεία πεταμένα έδω κι' έκει... Ψυχή ανθρώπινη δε φαινόταν πουθενά. Μο-νάχα ένας γέρος εκατοχρονίτης με

— Όλα έδειχναν τη βιαστική φυγή.

Μερικές μισάνοιχτες πόρτες... έργα-λεία πεταμένα έδω κι' έκει... Ψυχή ανθρώπινη δε φαινόταν πουθενά. Μο-νάχα ένας γέρος εκατοχρονίτης με

— Όλα έδειχναν τη βιαστική φυγή.

Μερικές μισάνοιχτες πόρτες... έργα-λεία πεταμένα έδω κι' έκει... Ψυχή ανθρώπινη δε φαινόταν πουθενά. Μο-νάχα ένας γέρος εκατοχρονίτης με

— Όλα έδειχναν τη βιαστική φυγή.

Μερικές μισάνοιχτες πόρτες... έργα-λεία πεταμένα έδω κι' έκει... Ψυχή ανθρώπινη δε φαινόταν πουθενά. Μο-νάχα ένας γέρος εκατοχρονίτης με

— Όλα έδειχναν τη βιαστική φυγή.

Μερικές μισάνοιχτες πόρτες... έργα-λεία πεταμένα έδω κι' έκει... Ψυχή ανθρώπινη δε φαινόταν πουθενά. Μο-νάχα ένας γέρος εκατοχρονίτης με

— Όλα έδειχναν τη βιαστική φυγή.

Μερικές μισάνοιχτες πόρτες... έργα-λεία πεταμένα έδω κι' έκει... Ψυχή ανθρώπινη δε φαινόταν πουθενά. Μο-νάχα ένας γέρος εκατοχρονίτης με

— Όλα έδειχναν τη βιαστική φυγή.

Μερικές μισάνοιχτες πόρτες... έργα-λεία πεταμένα έδω κι' έκει... Ψυχή ανθρώπινη δε φαινόταν πουθενά. Μο-νάχα ένας γέρος εκατοχρονίτης με

— Όλα έδειχναν τη βιαστική φυγή.

Μερικές μισάνοιχτες πόρτες... έργα-λεία πεταμένα έδω κι' έκει... Ψυχή ανθρώπινη δε φαινόταν πουθενά. Μο-νάχα ένας γέρος εκατοχρονίτης με

— Όλα έδειχναν τη βιαστική φυγή.

την πλάτη στηριγμένη στον κορμό μιας έληδας σήκωσε το κεφάλι και τους κοίταξε καθώς περνούσαν... "Ε-φτυσε ύστερα κατά τη μεριά τους και γύρισε άλλου το πρόσωπο...

«Τί μίσος, σκέφθηκε ό Γρηγόρης, ούτε κι' ό φόβος του θανάτου δε μπο-ρεί να τó σκεπάση!».

"Εδωσε τó σημάδι τού γυρισμού...

"Αν προχωρούσαν ως έδω οι Βαράγ-γοι της βασιλικής φρουράς κι' έπε-φταν στις πλάτες των Σαρακηνών, ή υπόθεσις θα τελείωνε μιά ώρα άρχη-τερα...

Βγήκανε πάλι στον άνοιχτό κάμ-πο, τρέχοντας με όση δύναμι είχαν τ' ά-λογα τους κι' άκολουθώντας τόν ίδιο δρόμο που ήρθαν...

Μιά στιγμή ξεχώρισαν σε άρκετη απόστασι ένα άσπρο σύννεφο που έρ-χόταν κατά πάνω τους με μεγάλη δρ-μή... Και μέσα στο σύννεφο τούτο λαμποκοπούσαν άρματα. "Ακουσαν ά-κόμα και την κραυγή «Άλάχ, Άλάχ».

— Κένταρχε, πάνε να μάς κόψουν τó δρόμο... φώναξε κάποιος από τη συνοδεία...

— Τό βλέπω, άπάντησε ό Γρηγόρης. Θά πολεμήσουμε...

"Υστερα γύρισε σ' αυτόν που έτρεχε κεινή τη στιγμή δίπλα του...

— Πρόσεξε καλά τά λόγια μου, "Α-ριστέ, είπε. "Εγώ με τους άλλους θα τραβήξω ίσια κατά πάνω τους... "Ε-σύ να μείνεις έδω... να κρυφής αν μ-πορής κάπου, και την ώρα που έ-μεις θα χτυπιώμαστε κι' ή προσοχή των κουράρων θάνα στον άγώνα, να τρέξης όσο μπορείς γρηγορότερα στο Δομέστικο και να τού φέρεις τó μή-νυμα πως ό δρόμος είναι άνοιχτός...

— Έμπρός, φώναξε ύστερα. "Ακο-λουθατέ με, ό Χριστός νικά...

Και τράβηξε ίσια άπάνω στο άστραφτερό άσπρο σύννεφο που ζύγωνε δλοένα και βρισκόταν πιά σε μικρή από-στασι...

Ο "Αριστος έκαμε κατά την προ-σαγή τού Γρηγόρη... Πέζεψε και τραβήχτηκε πίσω από ένα μεγάλο θά-μνο που τόν έκρυβε δλότελα. Από κεί παρακολούθησε για λίγη ώρα τη μάχη...

Οι Σαρακηνοί θα ήσαν καμιά τριανταριά... Καθώς είδαν τó Γρη-γόρη που έτρεχε κατά πάνω τους ά-νοιχτηκαν σε κύκλο και χύθηκαν ά-πάνω του άπ' όλες τις μεριές... Είδε δυό Βαράγγους που κυλίστηκαν κάτω από τ' άλογα. "Υστερα ή σκόνη τούς έκρυψε δλους... "Ακουε μονάχα φω-νές, βογγητά και τούς χτύπους των σπαθίων...

«Δύσκολη είναι ή θέσις τους» σκέ-φτηκε. Καθάλλικεψε κι' έφερε τó μή-νυμα στο Νικηφόρο.

Τ' άκρογιάλι δλόκληρο άντήχησε από τó ποδοβολητό των αλόγων...

"Ηταν σά βροντή που άκούστηκε πά-νω από τόν σάλαγο της μάχης... Κι' αυτοί ακόμα που πολεμούσαν γύρισαν για μιά στιγμή τά μάτια να δούνε τί τρέχει... Κι' οι πληγωμένοι, όσοι μπο-ρούσαν, άνασηκώθηκαν πάνω στα χέ-ρια τους...

Με τί να παρομοιάση κανείς τούς γιγαντώδεις Βαράγγους που ά-στραφταν μέσα στη βαρεία άρματα-σιά τους, σάν καμωμένοι από άτσάλι;

(Ακολουθεί)

Πώς άντικρύζουν τά Έλληνόπουλα τις μεγάλες ιστορικές μας στιγμές

Σελίδες από τó ήμερολό-γιο τού μαθητού Μιχαλάκη Στρούζα

180ν

«Είδα, πατέρα μου, πέντε "Ελ-λινες φαντάρους - και... γώ έ-νας, έξη - να αχμαλωτίζουν μιάν δλάκερη διμοιρία με τούς βαθμο-φόρους και τά πολυβόλα της, και είδα έναν δικό μας λόχο να κάνει πίσω ένα δλάκερο σύντα-γμα έχθρων άρματωμένων ως τά δόντια...

«Και αυτά δεν είναι παρά μο-νάχα πρόχειρα έπεισόδια και μι-κρολεπτομέρειες εκείνου τού άλ-λου, τού μεγάλου και τού τρα-νού που τó λένε "Ελληνική Νίκη και που δεν μπορεί να τó παρα-στήση κανένας λόγος, κανένα γράμμα!»...

«Αυτή λοιπόν, με λίγα λόγια, είναι, πατέρα μου, ή μεγάλη και άγρια έκδικητική ζωή που έκα-να έδω πάνω δεκαπέντε μερόνυ-χτα, με τέσσερις ως πέντε τó πολ-λύ φορές ύπνο, χωρίς να νιώσω ούτε μία φορά τόν έαυτό μου να λιγοψυχά, χωρίς ν' άκούσω τó παραμικρό παράπονο από τó στόμα κανενός από τούς συνα-δέλφους μου...

«Και μιά τέτοια ζωή, σ' άλλθεια, δεν θα την παρατόσσα από δική μου θέλησι ποτέ, αν δεν με διά-ταξαν να συνοδεύσω ως τά μετό-πιθεν μιά παρέα από κάμπο-σους μακαρονάδες της τελευ-ταίας έσοδείας μας...

«Δεν φαντάζεσθε, βέβαια, πως θα' αυτά σας τά γράφα για να θυμάστε έμένα, τó χαϊδεμένο παιδί σας τó Γιώργο, που κα-τάφερε να γίνη ένας στρατιώ-της. Σας τά γράφω μονάχα για να θυμάστε τη δύναμι που δέ-ναι

Ο Πόλεμος

νει τó δικήν στον άνθρωπο και για να σας κάνω να βλέπετε πιο σίγουρα ακόμα τη νίκη. Γιατί, χωρίς αυτή τη νίκη αυτός ό στρατός, ό "Ελληνικός μας στρα-τός, νάσθε βέβαιοι πως δεν τό-χει σκοπό να γυρίση πίσω ποτέ. Υπομονή λοιπόν, καλοί μου γο-νείς, και κουράγιο. "Όταν σκε-φθήτε τί θα μπορούσε νάναι ή ζωή μας κάτω από τó ζυγό τού βαρβαρού έπιδρομέα, τίποτε δεν πρέπει να σας κάνει να λυπάσθε. Άκόμα κι' ό θάνατος... Σας φιλώ Γιώργος, δεκαένας έπ' άν-δραγαθία, παρακαλώ!...

ΑΝΟΙΧΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΙ...

"Η ώρα είναι πολύ περασμένη καθώς άντιγράφω άπάνω στο δημοσιογραφικό χαρτί τις τελευ-ταίες αυτές άράδες από τó γράμμα τού άδελφού μου τού στρατιώτη. Τό δεξί μου χέρι εί-ναι κουρασμένο από τó γράψιμο, μά τó μολύδι δεν έχω ακόμα τó κουράγιο να τ' άφήσω και να πέσω να κοιμηθώ...

Δεν θ' άφήσω τó μολύδι από τά χέρια μου πριν άπαντήσω στον άδελφό μου...

Και να ήθετε που δεν σκοπεύω να τού άπαντήσω με χαρτί και με φάκελλο! Να ήθετε που δεν τόχω καθόλου σκοπό να ριζώ τó γράμμα μου σε κανένα ταχυδρο-μικό κουτί!...

Θά τού άπαντήσω από δω: "Α-πό τις στήλες τού περιοδικού. Τά γράφόμενά μου θα τυπωθούν κι' όποιος θέλει θα μωρη να τά διαβάση... Γιατί, ό,τι έχω να γράψω στον άδελφό μου δεν εί-

ναι μυστικό. Γιατί, ό,τι κι' αν θέλη να γράψη κανείς σήμερα σ' έναν στρατιώτη που πολεμάει στο Μέτωπο, δεν μπορεί νάναι ί-διαίτερο, δεν μπορεί νάναι από-κρυφο, δεν μπορεί νάναι αδιάβα-στο και αδιάφορο για τούς άλ-λους κι' αν ακόμα αυτά που θα γράψη θα τά γράψη στον πατέ-ρα του, στο παιδί του ή στον ά-δελφό του, όπως έγω...

Είμαι πολύ νέος και, σάν πολ-λύ νέος, δεν μπορώ νάχω, βέ-βαια, μεγάλη πείρα της ζωής και τού κόσμου. Πρέπει όμως να σας έξομολογήθω ότι τά άπόρρη-τα, τά άίδιαστα, τά κλειστά φάκελ-λα, τά άίδιατα χερσίν, τά έμο-νασμένα τών "φίλων και τά υπόρρηστα στις γωνίες, δεν υπάρχουν ποτέ μου να τά κατα-λάβω έντελώς, ακόμα και σε ει-ρηνικές περιόδους. Πολύ περα-σμένο, όλ' αυτά τά μυστικά δεν μπορέσα ποτέ μου να τά συμπα-θήσω.

"Από πολύ μικρός τά κλειστά φάκελλα προκαλούσαν την άπο-ρία μου. Έξηγουσα την ύπαρξη τού φάκελλου στον έαυτό μου μονάχα έτσι: Τό φάκελλο χρησι-μεύει μονάχα για να γράφουμε τη διέβυστι εκείνου που θα λά-βη τó γράμμα. Κλείνουμε και σφραγίζουμε τó φάκελλο — έλε-γα — μονάχα για να μην παρα-πέη και χαθή τó γράμμα...

"Από τόν καιρό που σκεπτό-μουνά έτσι έπέρασαν χρόνια και τώρα δεν είμαι πιά τόσο άνί-δρος από τά πράματα της ζωής. Της ζωής που μ' έμαθε και μένο πως είναι άδύνατο να τη ζήση

κανείς χωρίς σφραγισμένα φά-κελλα, χωρίς άίδιατα χερσίν, χωρίς άίδιατερας και χωρίς κρυ-φομύληματα στις γωνίες...

"Όμως, αν με ρωτήσετε και σήμερα, ακόμη θά σας άπαντήσω ότι: Με τó μικρό μου τó μυαλό πιστεύω πως ό κόσμος θάνα πολ-λύ καλλίτερος και ή ζωή πολ-ύ άραιότερη, όταν οι άνθρωποι φτάσουν στο σημείο να καταργή-σουν όλα αυτά τά άντιπαθητικά και άπόκρυφα πράματα, όταν οι άνθρωποι θά μωρουν να λένε, αντίθετα προς τó ρητό στα έν σί-κη, και έν δήμω, χωρίς να ύ-παρξη λόγος να κοκινίζουν γι' αυτά που θά λένε. "Όταν δηλα-δή οι άνθρωποι δεν θάχουν να κρύψουν τίποτε τó άσχημο ή τó έπιλήτιμο ή τó μυστικό και τó ιδιαίτερο ό ένας από τόν άλλο. Δεν συμφωνείτε;...

"Ετσι λοιπόν και γώ, άγαπη-μένο μου άδερφόλη Γιώργε, έ-πειδή δεν έχω τίποτε τó ιδιαίτε-ρο, τίποτε τó έπιλήτιμο και τί-ποτε τó άσχημο να σου γράψω, θά τυπώσω σήμερα την άπάντησι που σου στέλνω εκεί πάνω στα ψηλά βουνά της "Αρβαντιάς που πολεμάς για τόν μεγάλο και λε-ρό άγώνα της "Ελλάδας μας...

Θά τυπώσω την άπάντησι που σου στέλνω και θά πιστεύω πως τόσο περισσότερο θα είναι μιά άπάντησι προς έσένα, τόν τιμίο "Ελληνα στρατιώτη, όσα περσι-στέρα μάτια θά τη διαβάσουν...

Μάθε λοιπόν, άγαπητέ μου δοξασμένο μου άδερφόλη Γιώρ-γε, πως έγώ, πριν άπ' όλους τούς δικούς μας τόν σπύτι, ήξε-ρα πως είλες πολεμήσει και πως θά λαβαίναμε ένα μεγάλο γράμ-μα σου σήμερα από στιγμή σε στιγμή...

(Η συνέχεια στο έπόμενο)

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

(Συνέχεια έκ τού προηγούμενου)

Μέσα σε τέτοιες κακές στιγμές τόν βρήκανε τά μαντάτα τού σκοτωμού των άντρωμένων και πιστών του Καρπενισιού και "Ολύμπιου. Συναρπείστηκε κι' ό τελευταίος πύργος της έλ-πίδας, λές και πάνου του έπεσαν όλοι οι κε-ραυνοί τού ουρανού. Δεν τόλπιζε πως τάδια τά παλληκάρια του θά χανόντανε τόσο γρήγορα, τη στιγμή που τó στρατηγικό μυαλό τους ήταν τόσο χρήσιμο στο μεγάλο άγώνα.

Στά μέσα τού είκοσι δύο τού παρουσιάστηκε μιά ευκαιρία δραπέτευσως. Φιλέλληνας Οδύ-γρος συνταγματάρχης, ό Τσακόσκου πούερε τó δράμα τού "Υψηλάντη, μπόρεσε να έπικoi-νωήση μαζί του και να τού προτείνη τη φυγή.

"Όλα τάχα ρυθμίσαι, τούπε ό Οδύγρος συν-ταγματάρχης. Δέ μένει παρά ή συγκατάθεσι ή δική σας.

Μά ό "Υψηλάντης, περήφανος κι' αλόγιος, έπεσε στον Οδύγρο συνταγματάρχη τούτα τά λό-για, που έχειλίζουν από άρετη, λές και ει-πωθήκανε από Σωκρατικά χείλη:

«Όχι δεν φεύγω. Θά μείνω μέσα σε τούτον τó σκοτεινό τάφο έως ότου ό δθην πολιτιώ-μενός άνθρωπος της Ευρώπης αναγνωρίσουν τó σφάλμα τους. Κανένα παράδειγμα άτιμης φυ-γής δεν φανταίται στη ζωή των παλαιών μας προγόνων. Και δεν θα κάνω έγώ την άρχή και να δώσω πρώτος τó κακό παράδειγμα. Φέρνω στις πλάτες μου ένα βαρύ όνομα με ιστο-ρία και παράδοσι και στις φλέβες μου κυλάει αίμα ποδάρης ζωής, αιλγής και δόξας ό δλά-καιρους λαούς».

Την ίδια έποχή στάλθηκε στη Βιέννη ό Ξάν-θος για να φροντίση για τη φυγάδευσι τού "Υψηλάντη. Οι "Ελληνες είχαν νιώσει την άπου-

σία κείνου που τούς φούντωσε την ψυχή με τά λόγια του και με τά έργα του.

Τό χειροτέρευμα της ύγειας τού μαθεύτηκε στο Μωριά την άνοιξη τού 1822. Βέβαια πως αν τά πράγματα βάδιζαν έτσι, ό πρώτος άρχη-γός της "Επανάστασως θα πέθαινε σύντομα.

"Ενας έμπιστος που να ήξερε καλά κείνα τά κατάρτητα, έπρεπε τώρα να τράβηξη για κεί. "Ως τέτοιος κρίθηκε ό Ξάνθος. "Ο φλογερός φιλικός γνώριζε καλά τί έμποδια θά συναν-τούσε στη Βιέννη και πόσο δύσκολο ήταν τó τόλμημα αυτό. Δεν άπελπίστηκε όμως. Τά με-γάλα κατορθώματα παρουσιάζουν πάντα μεγά-λες δυσκολίες. "Ετσι, στα τέλη τού καλοκαιριού τού 22 περιώντας ός ζωέμπορος τά αυτίρα της Τρανσυλβανίας, μπόρεσε να φτάση στη μικρή πολιτεία των Καρπαθίων Μούκατς, δίχως να προκαλέση καμιά ύπόνοια.

Πρώτη του φροντίδα ήταν ή άρρη σέ προσω-πική έπαση με τόν "Υψηλάντη. Και ζήτησε από τις αυστριακές άρχες την άναγκαία άδεια. "Ο φρουράρχος όμως άπέρριψε την αίτησι.

"Ο Ξάνθος τότε άπεφάσισε να έπικοινωνήση κρυφά με τόν "Υψηλάντη. Με την βοήθεια ενός φιλέλληνα μπόρεσε να συνενωθή με την πλύ-στρα των φυλακών. "Η τελευταία έπειτα από ένα γερό φιλοδάρημα δέχτηκε να δώση τó δευμάτι άρχηγό τó γράμμα τού Ξάνθου. Στο γράμμα τού αυτό ό Ξάνθος έγραφε στον "Υψηλάντη όλα τά πολεμικά νέα της "Επανάστασως, τού μιλούσε για τó σκοπό τού ταξιδιού του στην Αυστρία και τελευταία τού γύρευε όδηγες σχε-τικά με τó σχέδιο της δραπέτευσως.

Τό μέρος τού γράμματός αυτού που μιλούσε για την πρόσθ της "Επανάστασως, ό "Υψη-λάντης τó διάβασε με βαθύτατη χαρά κι' ικα-νοποίησι. Τό μέρος όμως εκείνο που τού μιλούσε για τη δραπέτευσι τού προκαλέσε άναστάσει

ψυχική και πνευματική. Γνώριζε καλά ποιά τύχη καρτερούσε τ' άδέρφια του και τούς φίλους του, αν έφυγε, κι' έμεναν κεινοί στα νύχια της αυ-στριακής έξουσίας. "Ετσι κυριεύμένος από τó βαθύ τούτο αίσθημα, έστειλε με την ίδια γυ-ναίκα τά παρακάτω λόγια στον Ξάνθο:

«Φύγε άμέσως, διότι θά κάμης, άσφαλώς, δυσχερεστέραν την θέσιν μου».

"Η ύγεια του χειροτέρευε από μέρα σε μέρα, κι' από μήνα σε μήνα. Τά βράδια με τις ύγρα-σιές τó άσθμα τόν έπνιγε. Δύσπνοια τόν ευρί-σκε βαρεία που κρατούσε μέρες, βράδια και βδομάδες.

Στά μέσα τού φθινόπωρου τού 22 ό "Υψη-λάντης μεταφέρθηκε μαζί με τούς άλλους αι-χμαλώτους στο κάστρο της Θηρεσιουπόλεως.

Οι μέρες τού "Υψηλάντη άρχισαν να γίνω-νται πιο βαρείες και πιο άτυποφορες από κείνες τού κάστρου τού Μούκατς. "Η άσθένεια τού άσθματος χειροτέρευε, τόν έπνιγε τώρα συχνό-τερα, οι άρθρώσεις του πάθανε φλόγωσι, κι' ακόμα τότε τού παρουσιάστηκαν και κάτι μικρές αιμοπτύσεις.

"Ετσι πέρασε ό χειμώνας τού 23, τó 24 και τó 25. Στις άρχές τού 1826, και ύστερα από την ύπογραφή τού πρώτου για την "Ελλάδα πρωτοκόλλου, μεταξύ "Αγγλίας και Ρωσίας, χαλάρωσαν κάπως και τά δεσμά τού "Υψηλάντη.

"Ο Βασιλιάς μάλιστα της Ρωσίας Φρειδε-ρίκος, πειθρός τού Τσαρού, άλλα και φίλος τού "Υψηλάντη από την έποχή των Ναπολεόν-τειών πολέμων, θέλησε τότε να έπέμψη προσω-πικά για να σώση τη ζωή τού άρχηγού της "Ελ-ληνικής "Επανάστασως. Στά τέλη τ' "Απριλ έστειλε στη Βιέννη τόν πρώτο τού ύποσπιστή, με την έντολη να μεταδώση στον αυτοκράτορα της Αυστρίας Φραγκίσκο την έπιθυμία τού Πρώσου Βασιλιά, όπως ό "Υψηλάντης, με ό-ποιοδήποτε δικαιολογητικό τρόπο, παραδοθή στην Ρωσία, για να περάση κάτω από την προστασία της Ρωσικής Αυλής τόν ύπολοιπο καιρό της αιχμαλωσίας του. "Ο ύποσπιστης προτού φτάση στη Βιέννη πέρασε από τη Θη-ρεσιούπολι, κι' έτσι ό "Υψηλάντης έμαθε τη βασιλική πρότασι.

"Ηταν ή τρίτη φορά που γινότανε στον "Υ-ψηλάντη πρότασι για την έγκατάλειψι των αυ-στριακών φυλακών. "Η βασιλική τούτη πρό-τασι δεν τόν άρκεσε άσφυκνίζοντα.

(Ακολουθεί) ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΑΝΤΖΗΣ

ΡΗΓΑΣ Ο ΒΕΛΕΝΣΤΙΝΛΗΣ

Είναι τα τελευταία λόγια που προφέρανε τα θεία χείλη του Ρήγα μέσα στη φυλακή του Βελιγραδίου, λίγες στιγμές πριν να χωρισθεί από το άθλητικό του σώμα ή φλογερή και ήρωική ψυχή του!

Τα τελευταία λόγια που απηύθυνε στους δημίους του σαν απειλή, μα και σαν θεία προφητεία, τα τελευταία λόγια με τα οποία απειχαιρέτησε τη μεστή από εθνική δράση ζωή του!

Κί' αλήθεια! Ο σπόρος που ο Ρήγας ο Βελεστινλής άρχισε να σπέρνει δλόκληρα πενήντα χρόνια πρό της κηρύξεως της Έλληνικής επανάστασεως, ο σπόρος που τον έκαλλιέργησαν οι Φίλοι και τον πότισαν με το αίμα τους οι ήρωες της έποποιίας του 1821, βλάστησε, γιγαντώθηκε και γίνηκε το άειθαλές δένδρο της Έλευθερίας, κάτω από την σκιά του οποίου ζούμε και άναπνέουμε, έμείς, το γένος του, και γευόμαστε τους γλυκούς καρπούς του, που αυτός όχι μονάχα δεν πρόφθασε να δοκιμάσει, αλλά και να τους δει στην πρώτη τους άνθησι!

Ο Πρωτομάρτυς αυτός της έλληνικής έλευθερίας γεννήθηκε στο Βελεστίνο της Θεσσαλίας τώ 1752 — και κατ' άλλους τώ 1757 — και κανείς απ' τους δικούς του και τους συγχωριανούς του δεν θα περίμενε ότι ο μικρός Αντώνης, ο γιός του πτωχού βιοπαλαιστού φούρναρη του Βελεστινού Κων. Κυριαζή, θα γινότανε μιά μέρα ο Τυρταίος της έποχής του, ο Πίνδαρος και ο Δημοσθένης της σκλαβωμένης πατρίδας του!

Κανείς δεν μπορούσε να φαντασθεί ότι ο Θεός της Ελλάδος θα ώριζε τον Αντώνιον Κυριαζήν — γιατί αυτό ήτο το πραγματικό όνομα του Ρήγα — πρωτόπορον και οδηγητήν της Φυλής στα πεπρωμένα της!

Η νεανική ζωή του Ρήγα του Βελεστινλή, τον οποίον άνεύθυνον νεώτερον ιστορικοί και φιλόλογοι αποκαλούν Φεραίον γιατί γεννήθηκε στας αρχαίας Φεράς, τό σημερινόν Βελεστίνον δηλαδή, καλύπτεται από πυκνό πέπλο θρύλων και σε πολλά σημεία είναι

ιστορικώς σκοτεινή. Έκείνο που είναι γνωστό, είναι ότι έσπούδασε μαζί με τον Γρηγόριο Κωνσταντά στο περίφημο τότε σχολείο της Ζαγοράς, όπου διακρίθηκε μεταξύ των συμμαθητών του για την εξαιρετική ευφυΐα του και τη φιλομάθειά του, και αργότερα στο σχολείο των άκμαζόντων την εποχήν εκείνην Άμπελακίων της Θεσσαλίας.

Ύστερα από τις πρώτες του σπουδές διετέλεσε για λίγο διάστημα διδάσκαλος στον Κισσό του Πηλίου. Από τότε χοροπηδούσε μέσα του ή φλόγα της έλευθερίας και του φλόγιζε την καρδιά και τό νοι, έτσι που μιά μέρα σκότωσε στο Βελεστίνο ένα Τούρκο γιατί του φέρθηκε δεσποτικά και βάνασα.

Τό αίματηρό αυτό περιστατικό στάθηκε ή άφορμή να έκδηλωθ ή εθνική δράσι του Αντώνη Κυριαζή που κόχλαζε μέσα του από τα παιδικά του χρόνια. Την ίδια μέρα του φόνου ο Ρήγας εγκατέλειψε τό

Βελεστίνο νύκτα και πήγε να καταταγ ή στο άρματωλικό σώμα του θείου του Σπύρου Ζήρα στον Όλυμπο, όπου και έδρασε για κάμποσο διάστημα. Στα άγρια λιμέρια του Όλύμπου ο Ρήγας συνέλαβε τό μεγαλύτερο σχέδιο του ευπνέματος του αισθήματος της έλευθερίας σε όλόκληρο τον Έλληνισμό, γιατί από τό λίγο διάστημα που έμεινε στον Όλυμπο έπέστηκε ότι ο κλεφτοπόλεμος δεν ήτανε δυνατό να έξυπηρετήση ουσιαστικά την ιδέα της άπελευθερώσεως.

Εγκατέλειψε λοιπόν τον θείο του και τους συντρόφους του και κατέφυγε στη Μονή του Βατοπεδίου του Άγίου Όρους, όπου συνεδέθη στενά με τον Ήγούμενο της Μονής Πατέρα Κοσμά, στον οποίον άνεκοίνωσε τά σχέδια που είχε συλλάβει ή φλογερή φαντασία του. Άρχισε να γράφ η σχέδια μανιφέστων και ποιήματα, τά οποία υπέγραφε με τό ψευδώνυμο Ρήγας Βελεστινλής, ή Ρή-

γας Θεσσαλός και ούδέποτε Φεραίος.

Άλλά στο Άγιον Όρος ο Ρήγας δεν έβλεπε πεδίο δράσεως και έφαρμογής των σχεδίων του. Και άπεφάσισε να πά η στην Κωνσταντινούπολι, σε έποχή που τό Φανάρι βρισκότανε στην άκμή του. Στην άπόφασί το αυτή τον ένίσχυσε και ο Ήγούμενος Κοσμάς, ο οποίος και τον έφωδίασε με μίαν θερμήν συστατικήν έπιστολήν προς τον πρεσβευτήν της Ρωσίας στην Κωνσταντινούπολι. Ο τελευταίος τον έγνώρισε άμέσως με πολλούς σημαίνοντας Φαναριώτες, που τους βρήκε σύμφωνους με τους σκοπούς του και προθύμους να τον βοηθήσουν.

Είς ηλικίαν 29 έτών, ήτοι τώ 1756, διορίσθηκε γραμματεύς του ήγεμόνος της Μολδαυίας Άλ. Ύψηλάντου, με τον οποίον όμως γρήγορα διεφώνησε και προσελήφθη ως ιδιαίτερος γραμματεύς του ήγεμόνος της Βλαχίας Ν. Μαυρογένους και πήγε στο Βουκουρέστι, όπου μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα κατώρθωσε να μάθ η τελείως τά γαλλικά, Ιταλικά και αρκετά καλά γερμανικά!

Στό διάστημα της παραμονής του στο Βουκουρέστι ο Ρήγας έσημείωσε σημαντική εθνική δράσι και έβαλε τις πρώτες βάσεις της έφαρμογής των σχεδίων του, που τόι είχε εμπνεύσει ή αΐγλη της Γαλλικής επαναστάσεως για ένα άγώνα άπελευθερώσεως, όχι μόνον της Πατρίδος του, αλλά και όλων των Βαλκανίων.

Οί νίκες του Μ. Ναπολέοντος, ένθουσιάζουν άφάνταστα τον Ρήγαν και τον κάνουν άκούραστον εργάτην της ιδέας της άπελευθερώσεως όχι μόνον των Έλλήνων, αλλά και αυτών των φιλελευθέρων Τούρκων άκόμη που έστέναζαν κάτω από τό ζυγό του Σουλτάνου, των Βεζυρηδων και των Πασσάδων! Και κηρύσσει τότε τό Εόδαγγέλιον της άνεξηθηρσείας.

«Καθένας εις την πίστι του... έλεύθερος να ζή» βροντοφωνεί στα κηρύγματά

του ο γιγαντώσωμος Ρήγας! Και κατορθώνει να πείση πολλούς Τούρκους να τον ακολουθήσουν στα σχέδιά του. Έν τώ μεταξύ διορίζεται διερμηνεύς του γαλλικού προξενείου στο Βουκουρέστι, γνωρίζει πολλούς σημαίνοντας Γάλλους της Ρουμανίας και των Παρισίων και διά μέσου αυτών κατορθώνει να έλθ η εις έπαφήν με τον Μ. Ναπολέοντα δι' άλληλογραφίας. Με τις οικονομίες του και την οικονομική ένίσχυσιν διαφόρων φίλων του, έκδίδει βιβλία, χάρτας, εικόνες, επαναστατικές προκηρύξεις και γράφ η ποιήματα στη δημοτική γλώσσα, με τά οποία άνάβει στην ψυχή των σκλάβων τη φλόγα της αγάπης για την έλευθερία.

Τώ 1796 άφήνει τό Βουκουρέστι και μετέφερε την έδρα της δράσεώς του στη Βιέννη, όπου υπήρχε πληθώρα Έλλήνων εμπόρων και σπουδαστών, τους οποίους δεν άργησε να κάν η ένθουσιώδεις συνεργάτας του. Τό ίδιο έτος έπήγε στη Λειψία και έτύπωσε κρυφά την «Δημοκρατικήν προκήρυξιν».

Δέν κατώρθωσεν όμως να τυπώση τη «Νέα πολιτική διοικισι της Ρουμέλης, της Μ. Ασίας, των Μεσογείων νήσων και της Βλαχομπογδανίας», γιατί κανένας τυπογράφος δεν άνελάμβανε να την τυπώση από φόβο. Άλλά ο Ρήγας που δεν ήξερε τί θα ή έμπόδιο, κάθισε και την έγραψε σε πολλά αντίγραφα, και έτσι χειρόγραφη την μοίρασε στους φίλους του και συνεργάτας του.

Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι ο Ρήγας είναι ο πρώτος που συνέλαβε την ιδέα να ίδρύση εταιρεία συνεργατών για την άπελευθέρωσιν της Ελλάδος, παρά δε τά αντίθετως υποστηριζόμενα, ή Φιλική Έταιρεία δεν ήτανε παρά συνέχεια της Έταιρείας του Ρήγα.

Τό μεγαλύτερο όμως άπό τά κατορθώματα του Ρήγα, διά την εποχήν του, είναι ή έκδοσις της «Χάρτας» του, την οποίαν έχάραξε τώ 1797. Ο Φρανσουά Μόλλερ.

Την ίδια σχεδόν εποχή έτύπωσε διά νυκτός εις τό τυπογραφείον των έκ Σιατίστης άδελφών Μαρκιδών Πουλιών χιλιάδας επαναστατικών προκηρύξεων.

Ο Ρήγας νομίσας ότι έφθασε πιά ή ώρα της ένεργου επαναστατικής δράσεως, άποφασίζει να κατέλθ η εις την Ελλάδα διά των

Ιονίων νήσων, όπου άλλως τε έσκόπευε να συνάντηθ η με διαφόρους έπιφανείς Γάλλους, άπέστειλε δε στις 19 Δεκεμβρίου 1797 τις άποσκευές του γεμάτες από έγγραφα και επαναστατικές προκηρύξεις στην Τεργέστη, όπου έπήγε και ο ίδιος σε λίγες μέρες με τό συνεργάτη του Χριστόφορο Περραιβό.

Δυστυχώς κατόπιν προδοσίας αϊ άποσκευαί του είχαν άνοιχθ η από τις Αυστριακές αρχές, κατεσχέθησαν και έσφραγίσθησαν. Και μόλις ο Ρήγας έφθασε στην Τεργέστη, συνελήφθη μαζί με τό σύντροφό του Περραιβό και άπεστάλη στη Βιέννη, όπου έν τώ μεταξύ είχαν συλληφθ η και άλλοι έπτά της Έταιρείας. Και ο μέν Περραιβός κατόπιν της ένεργηθείσης άνακρίσεως άπελύθη. Οί άλλοι όμως έπτά και ο Ρήγας έκλεισθήσαν στη φυλακή με την κατηγορία της έσχάτης προδοσίας ενάντιον της φίλης και συμμάχου της Τουρκίας, προς την οποίαν και τους παρέδωσαν, έκτός τριών έκ των συλληφθέντων, οί οποίοι ως Αυστριακοί ύπήκοοι έδικάσθησαν εις Βιέννην και κατεδικάσθησαν εις ισόβιον ύπερρορίαν. Οί άλλοι μαζί με τον πρόμαχο της έλληνικής έλευθερίας Ρήγα παραδόθηκαν στον Πασά του Βελιγραδίου, ο οποίος άπεφάσισε να τους πνίξη στον ποταμό Ιστρο, γιατί φοβώτανε ότι άν τους έστελνε στην Κωνσταντινούπολι οί φίλοι του Ρήγα θα τους άπελευθέρωναν όπωσδήποτε στο δρόμο.

Και οί μέν άλλοι τέσσερις άφησαν τους δημίους των να τους οδηγήσουν στο ποτάμι, όπου και τους έπνιξαν. Ο Ρήγας όμως που θεωρούσε, και δικαία, ως άτιμωτικό αυτόν τον θάνατο και άνάξιο ενός άνδρος σαν τον έαυτό του, έπάλαισε παλληκαρίσια με τους δημίους του και άντέστη σαν άνήμερο θηρίο. Μά ήτανε άνώτερο των δυνάμεών του να άπαλλαγ ή από τά χέρια τους! Και την νύκτα της 10 προς την 11 Ιουνίου του 1798 κατόπιν ύπερανθρώπου πάλης, έπασε, κατ' άλλους από τις σφαίρες των δημίων του, κατ' άλλους δε άφου κατέπεσε άναίσθητος πιά από την άνιση πάλη, στραγγαλίσθηκε και ρίχθηκε στον Ιστρο. Τις τελευταίες του στιγμές ο Ρήγας έφώναζε: «Έτσι πεθαίνουν τά παλληκάρια!»

Μήτσος Δειλινός

ΤΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΜΑΣ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Ή Α. Β. Υ. ο Διάδοχος Παύλος Άρχηγός της Ε.Ο.Ν. εισερχόμενος εις τό Παναθηναϊκόν Στάδιον, όπου έγινε τό παρελθούσαν έβδομάδα ή όρκωμοσία των έθελόντων Άεραμύνης.

Οί έθελονταί Άεραμύνης κατά την ώρα της όρκωμοσίας των εις τό Παναθηναϊκόν Στάδιον.

Ή Α. Β. Υ. ο Διάδοχος Παύλος έπιθεωρεί τους έθελοντάς Άεραμύνης, μετά την όρκωμοσίαν των, άκολουθούμενος υπό του Προέδρου της Κυβερνήσεως και Γενικού Έπιθεωρητού της Ε. Ο. Ν. κ. Άλεξάνδρου Κοριζή και του Υφυπουργού της Δημόσιας Ασφαλείας κ. Κ. Μανιαδάκη.

ΚΑΙ ΛΙΓΗ ΕΥΘΥΜΙΑ

Frucht & Fauna

κάποιου ζωῶν
 τὸν λαπὸ ἀλλάζω
 καὶ ἀπὸ τὰ κύματα
 μιὰ νῆσο βγάζω.
 Μὰ κι' ἀπ' τῇ νῆσο αὐτῇ
 ἂν ἓνα γράμμα σθήσης
 κάποιον ἀρχαῖον βασιλιᾶ
 ἀμέσως θ' ἀναστήθης.

ΟΜΗΡΟΣ ΑΛΕΤΡΑΣ

ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ ΜΑΣ

25) Τὰς πόλεις, 26) Κάτοικος βορείου χώρας τῆς Εὐρώπης, 27) Εἶναι ὁ βασιλεὺς, ὁ ἡγεμὼν κλπ., 28) ὑποτακτικὸν, 29) Ἅγιος (δὴμ.), 30) Δίκος σου, 31) Ναυτικὸν παράγγελμα.

Καθεστῶς: 1) Ἄγγλος ἀναγραφεὺς καὶ Ἕλλην δημοσιογράφος, 26) Φωτίζει, 32) ὑποτακτικόν, 22) θεὸς τοῦ ἔθνους, 33) Ἑλληνικὴ ἵσος, 19) Τὸ ἔνα, 34) Σύνθεσις, 35) Κλωστή, 17) Προσωπικὴ ἀντωνυμία, 36) Τοῦ ὑπάρχον, 37) Ἀνθρ., 38) Ἅγιον Ὅρος (γεν.), 27) Εἰς (ἀρχ.), 39) Δικά σου, 20) Ἀριθμητικόν, 40) Ἥηρος, ἥτις θὰ γίνῃ ἐνὶ ὀλίγῳ ἑλληνική, 9) Τῆς πόλεως, 41) Μονὰς ηλεκτρικῆς ἀντιστάσεως, 6) Ἀρθρον (δοτ.), 15) Ὁργανισμὸς ποὺ φροντίζει γιὰ τὴν σταφίδα, 42) Τὰ γνωστὰ ἀνθρ., 4) Ἀρθρον (δοτ.), 13) Ἐάν (ἀρχ.), 43) Τοῦ αὐτοῦ τοῦ 42 καθεστῶς, 44) Αἰγυπτιακὴ θεοτὺς, 2) Ἀρκαδικὰ πινάκ., 45) Ἐστὶ λέγεται ὁ βασιλεὺς τῆς Πελοπό., 46) Ζῶσα ὑπαρξίς, 47) Τοῦ αὐτοῦ τοῦ 17 ὀριζοντίας, 48) Ἀρχαία θεά, 49) Τὰ μνησθένοντες ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας.

— Μοῦ δίνεις σὲ παρακα-
λῶ ἕνα... φτερό νὰ καθα-
ρίσω τὴν πίπα μου;...

ΜΗΝΑΣ ΝΤΟΚΑΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

ΠΩΣ Η ΔΕΔΟΥ ΕΤΙΜΟΡΧΗΣ ΤΟ ΛΥΚΟ

— Νά! του λείει η αλεπού, πήρα
ένα λαγῆνι, τὸ κρέμασα στὸ λαιμό

της επιμάρχησε τον απιστο συνδροφ-
της. Καὶ ἔζησε κείνη καλὰ καὶ ἔ-

Η ΕΟΡΤΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΤΟΜΕΑ

«Όλοι οι Σκαπανείς στον Υποτομέα μας είχαν έρθει από πολύ πρωί με τη στολή τους και με τις μικρές σημαϊούλες τους, γεμάτοι ζωή και χαρά. Η μεγάλη ημέρα της 25ης Μαρτίου, που κάθε χρόνο ως τώρα όλη η Ελλάδα την εορτάζει, γιόρταζε ξεχωριστά από όλες τις άλλες γιορτές, έφέτος γιορτάστηκε λαμπρότερα. Γιατί όλοι μας ξέραμε πως η Ελλάδα και σήμερα, σαν και την 25ην Μαρτίου του 1821, με ύψωμένη την ίδια σημαία, που τότε στην Άγια Λαύρα εκάλεσε όλους τους Έλληνες να σηκωθούν και να διώξουν τον κατακτητή, μάχεται ένα αγώνα σκληρό, μα νικηφόρο στα Άλβανικά βουνά.

Με βαθύτατη συγκίνηση και ένθουσιασμο ακούσαμε όλοι τον Υποτομέαρχή μας, που μας μίλησε:

Δέν ήταν μακρός ο λόγος του, μα στην ψυχή όλων μας έμειναν ιδιαίτερα αυτά τα λόγια του:

«... Έκεί πάνω στην Άλβανία σήμερα οι λόγχοι των τουλινάδων μας, τα τουφέκια των φαντάρων μας, τα κανόνια των πυροβολητών μας και τα αεροπλάνα μας, φωνάζουν ξανά, σε όλον το κόσμο, το τραγούδι του Ρήγα:

«Καλύτερα μιάς ώρας ελευθέρη ζωή, παρά σαράντα χρόνια, σκλαβιά και φυλακή...» και η φωνή τους ακούγεται στα πέρατα της Οικουμένης. Είναι η φωνή της Ελλάδος, η γνωστή φωνή που ακούγεται κάθε φορά που η Έλευθερία κινδυνεύει.

Το Λάβαρο της Άγιας Λαύρας είναι το ίδιο που κυματίζει και σήμερα στα Άλβανικά βουνά, συνέχεια ακατάλυτη της μιάς και αδιαίρετης Ελλάδος καθώς μάς έρχεται μέσα από τους αιώνες, πρόμαχος μαζί και βωμός της Έλευθερίας.

Γονατιστοί οι Νέοι της Οργάνωσης τη Μεγάλη σημερινή ημέρα μπροστά σ' εκείνους που πρώτοι έπότησαν με το ιερό αίμα τους το δένδρο της Έλευ-

Ο ΚΗΠΟΣ ΤΩΝ

θερίας, μα και σ' εκείνους που και τώρα συνεχίζουν τόσο άξια το έργο τους, παίρνομε μέσα στην ψυχή μας το παράδειγμά των, θέτοντας πρωταρχικό σκο-

Ο Υποτομέαρχης τους μίλησε.

πό στη ζωή μας, όχι μόνον να το ακολουθήσουμε, μα και να παραδώσουμε στα παιδιά μας και στα παιδιά των παιδιών μας την ίδια ιερή φλόγα, με την όποια εκείνοι εκπληρούν τον αιώσιο Έλληνικό όρκο: ... την πατρίδα δε ούκ ελάττω παραδώσω...»

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

Η ΣΗΜΑΙΑ

Πάντα κι' όπου σ' αντι- [κρύζω με λαχτάρα σταματώ και περήφανα δακρύζω, ταπεινά σε χαιρετώ.

Δόξα αθάνατη στολίζει κάθε θεία σου πτυχή και μαζί σου φτερουγίζει της πατρίδος η ψυχή.

Όταν ξάφνου σε χαϊδεύει τ' άγεράκι τ' άλαφρό, μοιάζεις κύμα, που σα- [λευθεί με χιονόλευκον άφρο.

Κι' ό Σταυρός, που λαμ- [πυρίζει στην ψηλή σου κορυφή, είν' ό φάρος, που φωτίζει μιάν έλπίδα μας κρυφή.

Σε θωρώ κι' αναθαρρεύω και τ' ά χέρια μου κτυπώ σαν άγία σε λατρεύω, σά μητέρα σ' άγαπώ.

Κι' άπ' τ' ά στήθη μου άνε- [βαίνει μιά χαρούμενη φωνή: νάσαι πάντα δοξασιμένη ό Σημαία γαλανή.

Ι. Πολέμης

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Ο πατέρας του Τώνη του Σκαπανέα είναι αξιωματικός της αεροπορίας και υπηρετούσε από την άρχή του πολέμου σε κάποια βάρη του Μετώπου. Είχαν περάσει πολλές ημέρες που δεν είχαν γράμμα του και ήταν ανήσυχτοι όλοι στο σπίτι. Σήμερα όμως το πρωί ό ταχυδρόμος έχτύπησε την πόρτα και έδωσε στην μητέρα του ένα δελτάριο που της έγραφε πως άργησε να της στείλει επιστολή γιατί τις ημέρες αυτές, με τις μεγάλες μάχες που γίνονταν, είχε εξαιρετικά πολλή ύλη δουλειάς. Ήταν ό πατέρας που περίμεναν με τόση λαχτάρα...

Χαρά, μα ό Τώνης χάρηκε ξεχωριστά. Αγκάλιασε τη μανούλα του και τη φιλούσε, έζητωκραύαζε, ηηδούσε στην αλλη φωνάζοντας: «Έρχεται ό πατέρας!» Και δεν ήταν δύσκολο να φανερωθή από στιγμή σε στιγμή, γιατί το δελτάριο δεν ήταν και τόσο φρέσκο, ήταν 10 ημερών.

Και άληθινά κατά το μεσημέρι σταμάτησε ένα στρατιωτικό αυτοκίνητο στην πόρτα και κατέβηκε ένας ψηλός και ώραιος αξιωματικός, με την αεροπορική στολή του. Ήταν ό πατέρας που περίμεναν με τόση λαχτάρα...

Η μητέρα, ό Τώνης, άκόμα και ό σκύλος ό Άλζωρ, έτρεξαν όλοι να τον υποδεχθούν. Η μητέρα έκλαιγε από χαρά, ό Τώνης πήδηξε στο λαιμό του και τον φίλησε κι' ό Άλζωρ με μικρές χαρωπές φωνούλες χοροπηδούσε γύρω του...

Υστερα από το δείπνο ό Τώνης έζήτησε από τον πατέρα του να του διηγηθή ιστορίες από το Μέτωπο και άκόμη πιο πολύ ήθελε να του πη τ' ά δικά του κατορθώματα. Και άλήθεια από όλα όσα άκουσε εκείνο το βράδυ ό Τώνης ιδιαίτερη έντύπωση του έκαμε μιά γενναία πράξη του πατέρα του:

Ένα πρωί έκτελούσε περιπολία με το αεροπλάνο του, όποτε άξαφνα πέφτουν μπροστά του δυό Ιταλικά. Τ' ά αρχίζει άμέσως με το πολυβόλον του και άνάγκασε τ' άνα να φύγει και τ' άλλο τ' ά έρριξε φλεγόμενο! Ο πιλότος όμως του έχρηκοτό πρόφθασε να πέσει με τ' άλεξιπτωτο μέσα στις γραμμές μας βαριά πληγωμένος. Ο πατέρας του Τώνη όμως που τον άντελήθη κατ' όρθωσε να προσγειωθή άν και τ' ό μέρος ήτο άκατάλληλο. Έπλησίασε τότε τον τραυμα-

τία, του έδωσε τις πληγές του, τον πήρε μαζί του και τον παρέδωσε στην υπηρεσία της Βάσεώς του. Από κεί στάλθηκε στο Νοσοκομείο.

Αυτό όμως, πατέρα, δεν θά τ' άκανε ποτέ για σένα ό Ιταλός.

Και βέβαια δεν θά τ' άκανε, είπε ό πατέρας του Τώνη, γιατί οι Ιταλοί δεν έχουν μέσα τους κανένα ύψηλό Ιδανικό. Είναι μονάχα ύπουλοι κατακτητές και γι' αυτό δεν μπορούν να νοιώσουν τον πολιτισμό μας.

Νοιώθουν όμως κάτι άλλο, είπε ό Τώνης.

Τί; ρώτησε περίεργος ό πατέρας του.

Την έλληνική λόγην, που τόσες γνωριμίες έκαμαν και κάνουν μαζί της κάθε μέρα.

Α! Όσο γι' αυτό, είπε εύχαριστημένος ό πατέρας του, είμεθα σύμφωνοι! Κφ.

Σκαπανέων μας

Γύρω στη μεγάλη μας μέρα

ΕΝΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΝΕΙ

Την παραμονή της Έθνικής εορτής ή γιαγιά καθισμένη στο λιακάτο έσυνέχιζε τ' ό πλέξιμο του πολό-θερ που είχαν άρχισει βιαστικά, γιατί έπρεπε να τ' ό στείλει γρήγορα στο Μέτωπο.

Κοντά της ό Τάκης και ή Νίνα, τ' ά δυό έγγονάκια της, άκουαν όι προσοχή από πολλήν ώρα ένα περίεργο παραμύθι, που ή γιαγιά είχαν άρχισει.

«... Η Ελλάδα τότε ήταν σκλαβιά! Ό! Δεν ξέρετε έσεις τι κακό πράγμα είναι ή σκλαβιά!... Οι κατακτητάι έβασάνιζαν τους ανθρώπους, τους έπαιρναν τ' ό βίος τους, τους έβάζαν στη φυλακή, σκότωναν όποιους ήθελαν, έκλειναν τις έκκλησίες και τ' ά σχολεία και ή σημαία μας δεν έκυμάτιζε πουθενά...»

Και γιατί τ' άκαναν όλα αυτά, γιαγιά; έρώτησε ή Νίνα;

Γιατί, παιδί μου, όταν ένας είναι σκλάβος, δεν όρίζει πια ούτε τόν τόπο του, ούτε την περιουσία του

ούτε τ' ά ζωή του. Είναι όλα στα χέρια του κατακτητού.

Ό! τι κακό πράγμα είναι ή σκλαβιά! είπε ό Τάκης. Και οι άνθρωποι τότε δεν πήγαιναν στην Έκκλησία; Και τ' ά παιδιά δεν μάθαιναν γράμματα τότε;

Όσο κι' άν οι κατακτητάι έπολεμούσαν τη θρησκεία μας, όι προπάτορές μας είχαν κρυφές έκκλησίες, μέσα σε σπηλαιο και σε ύπόγεια. Έκεί πηγαί-ναν κρυφά και άκουγαν τ' ά θεία λειτουργία και έσχε-δίαζαν μιά μέρα να σηκω-θούν όλοι και να διώξουν από την Ελλάδα τόν τύραννο... Τ' ά παιδιά πάλι πήγαιναν σε κρυφά σχολεία και εκεί τ' ά νύχτα με τ' ό φως του λύχνου ή με τ' ό φως του φεγγαριού έμάθαι-ναν γράμματα, εδίδασκαν την Ιστορία μας, άκουγαν τις θρησκευτικές διδασκα-λίες και τ' ά έθνικά κηρύγ-ματα και έτσι έκαλλιέργου-σαν μέσα τους τ' ά αγάπη προς την Ελλάδα και προς την χριστιανική πίστι.

Ε- ρίξει πια ούτε τόν τόπο του, ούτε την περιουσία του

ρεσε τίποτε να σθήση τ' ά αγάπη όλων για τ' ά Ελλάδα και για τ' ά Έλευθερία... Και ένα πρωί - σαν άβριο - πάνε τώρα εκατόν είκοσι χρόνια, τ' ά ημέρα του Εύαγγελισμού, έπάνω στο μοναστήρι της Άγιας Λαύρας ό έπίσκοπος Παλαιών Πατρών...

Ό! τ' ό ξέρω αυτό από τ' ά σχολείο γιαγιά, είπε ή Νίνα, ύψωσε τ' ά σημαία της Έπαναστάσεως...

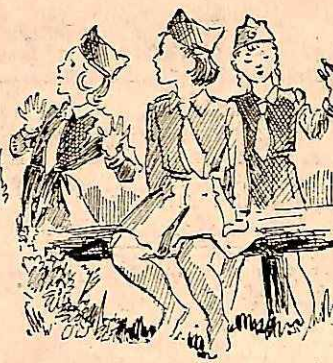
Ναί! είπε ή γιαγιά, και όλοι οι Έλληνες πήραν τ' ά όπλα. Άρχισε τότε ένας μεγάλος άγώνας, που βάσταξε χρόνια... Όλη ή Ελλάδα έπολεμούσε! άκόμη και οι γυναίκες και τ' ά παιδιά και στο τέλος έδιω-ξαν τόν κατακτητή και ή πατρίδα μας έλευτερώθηκε. Οι έκκλησίες άνοιξαν, τ' ά παιδιά έλεύθερα πηγαίνουν στα σχολεία, ή σημαία μας κυματίζει τώρα περήφανα και όλοι μπορούμε να εργαζώμαστε για τ' ά μεγα-λειό της Ελλάδος μας...

Ετελείωσε, ως έδω, γιαγιά τ' ά παραμύθι; έρώτησε ό Τάκης.

Όχι, παιδί μου, είπε χαμογελώντας ή γιαγιά. Τ' ά παραμύθι για τ' ά Ελλάδα δεν τελειώνει ποτέ... Από τότε και άλλοι κατακτητάι επείρσαν να σκλαβώσουν ξανά τ' ά Ελλάδα μας. Μα όχι μονάχα δεν τ' ά αφήκαμε ποτέ να πατήσουν τ' ό πόδι τους στα ιερά μας χώματα, μα και έλευθερώσαμε από τ' ά σκλαβιά και όλους τους άλλους αδελφούς μας στη Μακεδονία και στη Θράκη και στην Ήπειρο. Και κά-θε φορά που ένας έχθρος δείχνει πως θέλει να πατή-ση τ' ό ποδάρι του στα έλ-ληνικά χώματα, τότε ή Ελλάδα όλη αφήνει τ' ά ερηνικά της έργα και σαν ένας άνθρωπος παίρνει τ' ά όπλα και ύψώνει ένα τέλ-χος με τ' ά στήθια των παι-διών της αδιάπέραστο...

Ναί, γιαγιά, σαν και τώρα με τους Ιταλούς, είπε ό Τάκης.

Ακριβώς, παιδί μου! Είδετε τι γίνεται εκεί πάνω στα Άλβανικά βουνά.

ΕΞΥΠΝΑ

ΚΑΙ ΚΟΥΤΑ

— Δάνεισέ μου εκατό δραχμές. Θά μου κάμης μεγάλη χάρη.

— Εύχαρίστως, αλλά έχω μόνον 50 στην τσέπη μου.

— Δεν πειράζει! Δός μου αυτά που έχεις τώρα και τ' άλλα μου τ' ά χρωστάς!...

Η μαμά. — Θούλη, γιατί δεν έδωσες ροδάκινο στην αδελφούλα σου;

Θούλη. — Πώς δεν τις έδωσα μαμά. Ίσα- ίσα πήρε τ' ό περισσότερο.

Πήρε τ' ό κουκούτσι, θά τ' ό φυτέψη και θάχη όλόκληρη ροδακινιά δική της!...

Τ' ά παιδιά της Ελλάδος τσακίζουν τους Ιταλούς που θέλησαν να μ' άς σκλαβώσουν. Και ήσαν πολλοί οι Ιταλοί. Κράτος μεγάλο, ξηι φορές μεγαλύτερο από μ' άς, με πολλά κανόνια, πολλά τουφέκια, περισσότερα αεροπλάνα και πιο πολλά πολεμικά πλοία. Όμως

εμείς, άν δεν έχωμε τόσα πολλά, έχωμε όμως κάτι άλλα μυστικά όπλα, που μ' ά αυτά νικούμε πάντα τόν μεγαλύτερο έχθρο.

Και ποιά είναι αυτά τ' ά όπλα, γιαγιά; έρώτησε ή Νίνα.

Είναι, παιδί μου, ή αγάπη προς τ' ά Ελλάδα και ή αγάπη προς τ' ά Έλευθερία. Η αγάπη αυτή δίδει τ' ό θάρρος και τ' ά άνδρεία και τ' ά δύναμι να κάνουμε τ' ά θαύματα για τ' ά όποια όλος ό κόσμος μιλάει σήμερα με θαυμασμό για τ' ά Ελλάδα και για τ' ά παιδιά της... Με τ' ά αγάπη αυτή θά νικήσουμε και κάθε άλλο έχθρο, που θά θελήση να πειράξη τ' ά Ελλάδα μας και τ' ά Έλευθερία μας. Να γιατί σ' άς είπα πως τ' ά παραμύθι για τ' ά Ελλάδα δεν τελειώνει ποτέ. Θά συνεχίζε-ται πάντα, είτε στον πόλεμο είτε στην ειρηνική περίοδο.

Κοντά της ό Τάκης και ή Νίνα, τ' ά δυό έγγονάκια της...

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κεντρική Διοίκησης

ΑΙ ΤΑΙΝΙΑΙ ΤΗΣ Ε. Ο. Ν.

Από ημερών προβάλλεται εις τὸ «Σινεάκ» ἡ ὑπ' ἀριθ. 28 παραγωγή τῆς κινηματογραφικῆς ὑπηρεσίας τῆς Ε. Ο. Ν. ὑπὸ τὸν τίτλον «Στὰ Μετόπισθεν». Ἡ ταινία δείχνει τὴν προσπάθειαν τῶν μετόπισθεν γιὰ νὰ βοηθήσουν αὐτοὺς ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Χώρας μας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Κ. Υ. Α. Μ.

Πρὸς τὴν Κ.Υ.Α.Μ. τὸ 5ον στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον Ἀθηνῶν ἀπέστειλε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν:

«Ἀξιότιμοι κύριοι,
Ἡ διεύθυνσις τοῦ 5ου στρατιωτικοῦ νοσοκομείου Ἀθηνῶν αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως σὰς ἐκφράσῃ τὰς θερμότητας εὐχαριστίας τῆς, ὡς καὶ τὴν ἐυγνωμοσύνην τὴν νοσηλευμένων ἡρωικῶν τραυματιῶν μας, διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ὥρεάν σας ἐξ ἐνεακροῦ πορτοκαλίων».

Μετά τιμῆς
Γ. Κ. ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Ἀντ. Γεν. Ἀρχίατρος

Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε. Ο. Ν.

Ὑποστράτηγος, Στρατιωτικὸς Διοικητὴς ἐκά-
που εἰς τὸ Μέτωπον ἀπέστειλε πρὸς Περιφε-
ρικὸν Διοικητὴν τῆς Ε. Ο. Ν. τὴν κατωθί ἐ-
πιστολήν:

«Θεῶν ἐπιβεβλημένον καθήκον νὰ σὰς ἐκφράσω τὰς ἀπείρους μου εὐχαριστίας πρὸς ὑμᾶς καὶ δι' ὧν πρὸς ἅπαντας τοὺς συναγω-
νιστὰς τῆς Ε. Ο. Ν. Ἀρρένων καὶ Ἑλλήνων διὰ τὴν πολυτίμητον συμβολὴν σας εἰς τὸ βαρὺ καὶ πολυμοχθὸν ἔργον τῆς παρασκευῆς καὶ ἐξα-
σφάλισμας τῆς ΝΙΚΗΣ».

Ἐφοδισμοὺς τοῦ μαχομένου στρατοῦ μας διὰ μαλλίνων εἰδῶν, ἐξέυρεσις τῶν μέσων δι' ὧν ταῦτα θὰ προσωδούντο μέχρι τοῦ προορισμοῦ τῶν, προστασία τοῦ δεινῶς δοκιμαζομένου πλη-
θυσμοῦ, ἀνάπτυξις τεσσάρων παραρτημάτων στρατιωτικοῦ νοσοκομείου δαπάναις τῆς Ε. Ο. Ν., ψυχαγωγία τῶν τραυματιῶν, ἰδοὺ τὸ δῶτος μέγα τῆς Ε. Ο. Ν. ἔργον, διὰ τὸ ὅποιον ὑπερ-
φανεύεται πᾶσα Ἑθνικὴ ψυχὴ καὶ τὸ ὅποιον κα-
ταδεικνύει ὅτι τὰ ἐμβλήματα τῆς Ε. Ο. Ν., Πί-
στις, Ἀγὼν, Νίκη, ἐγένοντο πραγματικότης.

Σχηματισμοὶ Πρωτευούσης

Ἀποδείξεις

Ὑπὸ τοῦ δικηγόρου κ. Ἀπ. Ράπη ἐδωρήθη-
σαν εἰς τὴν Δ. Α. Σ. Α. 50 τεύχη ἐκ τοῦ βί-
βλιου τοῦ «Ἑνικαί», καὶ ἑτέρα 50 τεύχη
τοῦ βιβλίου «Ἐμπράγματον Δίκαιον» διὰ τοὺς
ἀπόρους σπουδαστὰς τῆς Νομικῆς.

Ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Ὑγειονομικοῦ τῆς
Δ. Α. Σ. Α. παρεσχέθησαν κατὰ τὸ διαρρηθὸν
διάστημα ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1941 καὶ ἐντε-
θεν ἱατρικὰ ἐν γένει περιβάλλει εἰς 340 ἐν
ὅλῳ Φαλαγγίταις σπουδαστὰς.

Ἐξ αὐτῶν 105 ἔτυχον τῶν πρώτων βο-
θηθῶν διὰ διάφορα μικροατυχήματα, 123 ἱα-
τρικῆς ἐξέτασεως ἐν τῷ ἱατρεῖῳ τῆς Διοική-
σεως, 20 κλινικῆς παρακολούθησεως εἰς διά-
φορα νοσοκομεία, εἰς τὰ ὅποια ἀπεστάλησαν
ὑπὸ τῆς ἀνωτέρω Διευθύνσεως, οἱ δὲ ἄλλοι δια-
φόρων ἄλλων ἱατρικῶν περιποιήσεων.

Ἐσκόλουσε πάντοτε ἡ λειτουργία καὶ ἡ
συνεχὴς βελτίωσις τοῦ ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως
Προνοίας τῆς Δ. Α. Σ. Α. σταθενὸς αὐστηρίου,
διὰ τοῦ ἐθελοντικῆς ἐργαζομένης εἰς δια-
φόρους ὑπηρεσίας συναγωνιστὰς σπουδαστὰς.

Εἰς τὸ ἐν λόγῳ αὐστηρίῳ, ἐκτός τῶν ἀ-
νωτέρω, αἰτίζονται καὶ Φαλαγγίταις τῆς Δ.
Α. Σ. Θ., ὡς καὶ διάφοροι ἄλλοι Φαλαγγίταις,
μὴ φοιτῶντες.

Τὴν ὅλην ἐποπτείαν τῆς παρασκευῆς τοῦ
φαγητοῦ ἔχουν ἀναλάβει κυρίαι τῆς Κ. Ε. Σ.
(Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Συσσιτίων), τὴν δὲ λοι-
πὴν ἐργασίαν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς ὑπηρεσίας,
ἐθέλονται τῆς Δ. Α. Σ. Α.

Διὰ τὸ τίτλινον αὐτὸ ἔργον ἡ συμβολὴ ὁ-
μῶν προσωπικῶς καὶ ὁμῶν τῶν συναγωνιστῶν
καὶ συναγωνιστριῶν σας ὑπῆρξε μεγάλη. Ὑ-
πῆρξατε ὁ ἐμπνευστὴς καὶ ὁ καθοδηγητὴς εἰς
πάν.

Ἐχόμενος δι' ἐλπίδος ὅτι με τὸν αὐτὸν ζή-
λον, τὴν αὐτὴν αὐταπάρνησιν καὶ με τὴν αὐτὴν
πίστιν καὶ ἐπιμονὴν θὰ συνεχίσετε τὸ βαρὺ ὁ-
μῶν ἔργον, σφίγγω τὴν χεῖρα δι' ὧν ὁμῶν ὁμῶν
τῶν συναγωνιστῶν καὶ συναγωνιστριῶν καὶ σὰς
ἀπευθύνω ἐγκάρδιον χαιρετισμόν.
5η Μαρτίου 1941.

Ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητὴς

ΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε. Ο. Ν.
ΤΟ Β' ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΩΝ

Εἶναι γνωστὴ ἡ σημασία ποὺ ἀποδίδει ἡ Ἑ-
θνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας στὴν ψυχαγωγία
τῶν μελῶν τῆς.

Ἡ «Χαρά», ὀργανωμένη μεθοδικά, ἡ γόνιμη
χαρὰ, ἀποτελεῖ κατ' αὐτὴν, τὴν βᾶσιν τῆς Ἑ-
θνικῆς διαπαιδαγωγώσεως τῶν Ἑλληνοπαίδων.

Ἡ Διεύθυνσις Ψυχαγωγίας τῆς Κεντρικῆς
Διοικήσεως θέτει ἥδη εἰς κυκλοφορίαν τὸ Β'
Βιβλίον τῶν παιγνιδίων, εἰς καλλιτεχνικωτάτην
ἐκδόσιν καὶ με ἑκατὸν περίπου ὥραια σκί-
τα.

Παραθέτομεν κατωτέρω σχετικὴν κριτικὴν
τοῦ διαλεχτοῦ νεοέλληρος λογοτέχνη κ. Τέλ-
λου Ἀγρας.

«Καίμει ἄλλη ἐποχὴ, ὅσο ἡ δική μας, δὲν
ἀποφύγει τὴν μοναξιά καὶ δὲν ἀναζητεῖ τὴν
συναστροφήν. Ἀλλὰ καὶ καμμιὰ ἄλλη δὲν ὁ-
πλῆρξε, ποὺ νὰ ἐξῆρ τι καὶ καμὴ με αὐτὴς τῆς
ὥρας τῆς συναστροφῆς. Ἡ πλῆξις εἶναι ὁ με-
γαλύτερος καὶ ὁ πῶ ἀμελείκτως ἐχθρὸς.

Μποροῦμε νὰ κρίνωμε καὶ μόνοι μας, πόσῃν
εὐχαρίστησι μᾶς ἔδωκε ὁ ἀνδρὸς — τῆς πε-
ρισσότερες φορὲς γυναικα — ποὺ, με τὴ μορφή
τοῦ παιγνιδίου, κατάρθωσε, ἀπὸ τὴν πρώτῃν
ἡλὴ τῆς ἀνθρωπίνης ὁμάδος διὰ συνθέσῃ μίαν,
ἑστὰ καὶ προσωρινήν, τάξιν, καταμερίζοντας τῆς
δεξιότητες τοῦ καθενὸς μας, ἀλλὰ καὶ ἀφυπνι-
ζόντας τες, ἐκμεταλλευόμενος τὴν πεῖρα μας σὲ
κάτι, ἐννοχώντας μίαν ἀσκήσιν μας, ἀνάλογη ἢ
καὶ ἀντιθέτη.

Ἐνας μικρὸς σοφὸς διδάσκαλος αὐτῆς τῆς
χαριτωμένης «ἐφημερίδος ψυχολογίας» εἶναι
καὶ τὸ βιβλίον τῶν παιγνιδίων τοῦ κ. Ἀλκη Πο-

λυτίμου. Ὑπάρχουν μέσα σ' αὐτὸ ἕνα σωρὸ ὁ-
μαδικὰ παιγνίδια — ἢ μάλλον τύποι παιγνι-
διῶν —, ποὺ ἂν παιχθῶν με ἀναλόγους τρό-
πους, μποροῦν νὰ γίνων ἀναριθμητά. Ὑπάρ-
χουν τὰ παιγνίδια — φάρσες — ποὺ σκορπίζουν
ἐνὰ εὐκόλο καὶ ἄκακο γέλιο στὴ συντροφία,
καὶ τῶν ὁποίων δὲν πρέπει νὰ γίνεταί ... κα-
τάχρησι' ὑπάρχουν καὶ τ' ἄλλα τὰ πνευματώδη,
τὰ μορφωτικά θὰ ἔλεγε κανεὶς, ἀφοῦ πρώτα ἀ-
ποκλείσῃ ἀπὸ τὴ λέξι κάθε ὑπόφαι σκολαστικι-
σμοῦ ἢ πεζότητος. Ὑπάρχουν παιγνίδια γιὰ τὸ
ὑπαίθρο, ὅσο καὶ γιὰ τὸν κλειστὸ χῶρον, παι-
γνίδια «εὐπρεπείας» ὅσο καὶ κάπως πῶ ἀνοι-
χτόκαρδα, παιγνίδια γυμναστικά ἢ ἀπλῶς δια-
νοητικά. Καὶ ὁ τρόπος ποὺ δι' αὐτὰ εἶναι γραμ-
μένα, δὲν εἶναι τ' ὀλιγώτερό τους χάρισμα.

Ὅχι μόνο περιγράφονται με συντομία καὶ με
σαφήνεια, ἀλλὰ καὶ διαπνέονται ἀπὸ πνεύμα
τόσο φιλικὸ καὶ τόσο σφριγνγλὸ, ὥστε νὰ τ' ἀ-
πολαύσῃ κανεὶς καὶ ἀπλῶς διαβάζοντάς τα.
Ὁ συγγραφεὺς ἔχει μείνει, χωρὶς νὰ τὸ θεωρῇ
καθόλου ντροπὴ τοῦ, ἕνα μεγάλο παιδί, ποὺ τὸ
κάθε εἶδος τοῦ καιρικοῦ, ἀπὸ τὸ πῶ ἀυθόρητο
σκήπτρον ὡς τὴν πῶ ζυγισμένη στρατηγικήν, νὰ
τοῦ εἶναι προσιτὸ καὶ ποτὲ δυσάρεστο. Καὶ
τὸ γιὰτὶ, τὸ ἐξηγεῖ ὁ ἴδιος στὸν πρόλογόν του:

Εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ, ἡ μεγάλη ἀγάπη τοῦ, πρὸς
τὸ παιδί, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀπύλου κα-
τανόησίν του. Ἡ, ἂν θέλετε, ἀς θυμηθῶμε τὸ
Σολωμὸ καὶ ἀς ἀντιστρέψωμε τοὺς ὁρους, τὸ
ἴδιο κάνει: εἶναι ἡ ἀπύλυτη κατανόησι τοῦ παι-
διοῦ ποὺ τὸν ὁδηγεῖ στὴν ἀγάπην τοῦ.

Τὸ βιβλίον θὰ ἔχη, φαντάζομαι, ἐξαιρετὴ
κυκλοφορία, σήμερον ἀνάμεσα στὰ μεγαλύτερα
ἐκείνα «παιδιά», ποὺ πέντε μῆνες τώρα δοξά-
ζουν τὸ Ἑλληνικὸ ὄνομα στὰ πέρατα τοῦ κό-
σμου, στοὺς στρατιώτες μας. Στὰ στρατιώτες
τῶν γυναισίων ὅπου ἐτοιμάζονται οἱ νεοσυλ-
εῖς, ὅσοις ἀπὸ μίαν κεντρικὴν ἀσκήσιν, θὰ
ἦσαν ἡ καλλίτερη ἀναμνησὶς. Στὰ βουνα, ὅταν
ἡ «Λευτεριά γιὰ λίγο παύει νὰ κτυπᾷ με τὸ
σπαθί», θ' ἀποτελοῦσε μίαν ὥραιαν ἱσορροπία
στὴν ὑπερτίσιν τῶν νεύρων. Ἀς μὴ λησμονοῦ-
με, ἄλλως τε, ὅτι στὸν σημερινὸ πόλεμον, ὅπου
τόσα ὕψισα μαθήματα δίνουμε σ' ἄλλή τὴν Οἰ-
κουμένη, παίρνομε κι' ἐμεῖς ἄλλο ἕνα, ἀπὸ τοὺς
γενναίους συμμάχους μας, τοὺς Βρεταννοὺς: καὶ
αὐτὸ εἶναι τὸ μάθημα τοῦ χιούμορ. Μάθημα
εὐεργετικὸ, μάθημα ὑγιεινὸ, μάθημα πολιτι-
σμοῦ. Τὸ χιούμορ εἶναι τὸ ἀριστερὸ φτερό τῆς
Ἀγγλικῆς δόξας».

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

ἐξαιρετικὰς ὑπηρεσίας, δι' ἰδίων τῶν δὲ ἐξόδων
προσέφεραν τοιγάρα καὶ γλυκά.

Ἐπίσης ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν εἶχε τὸ ψυ-
χαγωγικὸν πρόγραμμα, τὸ ὅποιον ἐξετελέσθη
εἰς τὸ αὐτὸ νοσοκομεῖον.

Τὸ ἐπιτελεῖον τῆς Υ. Θ. Ν. κατὰ τὴν τε-
λευταίαν συγκέντρωσιν ἐπιθεώρησεν ὅλα τὰ τά-
γματα, μερικὰ τῶν ὁποίων ἐπιθεωρήθησαν ὑπὸ
τῆς Π. Δ. Θ. Πρωτεύουσος καὶ τῆς 1ης ἐπιτελοῦς
τῆς.

Αἱ ἐντυπώσεις ἐκ τῆς ἐπιθεωρήσεως ὑπῆρξαν
ἱκανοποιητικῶταται.

Υ. Θ. ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα αἱ συγ-
κεντρώσεις τῶν Σκαπανισσῶν καὶ Φαλαγγισ-
σῶν ἐγένοντο τακτικῶταται. Κατ' αὐτὰς ἐγένον-
το διάφορα μαθήματα ὡς καὶ στρατιωτικὴ προ-
παιδεύσις.

Αἱ Φαλαγγίτισσαι τῶν συνεργείων τῶν τραυ-
ματιῶν τοῦ 1ου καὶ 2ου τάγματος ἐργάσθησαν
κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα ἐντατικῶς ὁ-
ποδεχόμεναι τοὺς ἀφικνουμένους ἡρωικοὺς τραυ-
ματίας μας. Δὲν ἐλείψαν ἀπὸ τὸ καθήκον τῶν
οὐδὲ στιγμὴν εἰς οἰανδήποτε ὥραν τοῦ εικοσι-
τετραώρου καὶ ἐὰν ἔφθανον εἰς τὸν Πειραιᾶ
τραυματισταί. Αἱ Φαλαγγίτισσαι τῶν ὡς ἀνω ἀ-
ναφερμένων ταγμάτων, παρὰ τὸ ὀριμύτατον ψύ-
χος, εὐρίσκοντο εἰς τὰς θέσεις τῶν ἐξυπηρετοῦ-
σαι τούτους τραυματίας.

Τὰ συνεργεῖα ὁμῶν τῶν ταγμάτων ἐργάσθη-
σαν ἀκούραστα καὶ κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑ-
βδομάδα, ὡς καὶ αἱ Φαλαγγίτισσαι αἱ ἐργα-
ζόμεναι εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταχυδρομεῖον καὶ τὰ
παραρτήματα αὐτοῦ.

Ἡ ΠΕΙΡΟΣ

ΑΡΤΑ. — Ἡ Περιφερειακὴ Διοίκησις Ε. Ο.
Ν. Ἀρτῆς ἔχει διαθέσει ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ
πολέμου σημαντικὸν ἀριθμὸν Φαλαγγισσῶν,
αἱ ὁποῖαι βοηθοῦν παντοειδῶς εἰς τὰ νοσο-
κομεία καὶ τὸν σταθμὸν πρώτων βοηθειῶν. Χα-
ρακτηριστικὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων εἶναι αἱ
ἐυχαριστήριαι ἐπιστολαὶ αἱ ὁποῖαι ἐλήφθησαν.
Ὅπως ὁ διευθυντὴς τοῦ νοσοκομείου διακομιδῶν
γράφει μετὰ τῶν ἄλλων: «Ἡ συμβολὴ τῶν Φα-
λαγγισσῶν τῆς Π. Δ. Ἀρτῆς εἶναι μεγίστη.

Ὁ ἥλιος καὶ ἡ προθυμία τούτων εἶναι ἀξιο-
θαύμαστοι, ἀπείρους δὲ ὑπηρεσίας μᾶς προσφέ-
ρουν». Ἐπίσης ὁ διευθυντὴς τοῦ στρατιωτικοῦ
νοσοκομείου γράφει: «Ἡ συμβολὴ τῶν με-
λῶν τῆς Ε. Ο. Ν. ὑπῆρξεν ἀξία παντὸς ἐπαίνου
καὶ θαυμασμοῦ. Καὶ αἱ Φαλαγγίτισσαι ὅχι
μόνον τῆς ἐκτιμώσεως καὶ τοῦ θαυμασμοῦ τῶν
προϊσταμένων τῶν καὶ τῶν τραυματιῶν μας
χαίρουν, ἀλλὰ καὶ τῆς Κοινωνίας ὁλοκλήρου». Παρομοίαν
ἐπιστολήν ἀπέστειλε καὶ τὸ Ὑγειο-
νομικὸν Κέντρον Ἀρτῆς.

Ἐπίσης πρὸς τὴν αὐτὴν Π. Δ. Θηλέων ἐστά-
λη ἡ κατωθί ἐπιστολὴ ἐκ μέρους διοικητοῦ συν-
τάγματος εὐζώνων:

«Ἐλαβὼν τὸ ὑπ' ἀριθ. 130 ἔγγραφον σας.
Σὰς γνωρίζω ἥδη τὴν λήμψιν τῶν ἀποσταλέν-
των δευμάτων. Παρακαλῶ νὰ πιστεῦσθε εἰς τὴν
συνκίνησιν τῶν στελεχῶν τοῦ συντάγματος,
ἀλλὰ καὶ ἐμοὶ τοῦ διοικητοῦ τῶν, διότι τοσαύ-
της στοργικῆς μερίμνης ἀπολαύσαντες ἐκ τῆς
ὕψ ὑμᾶς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ε. Ο. Ν.

Π. Δ. Θ. Π.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρελθούσης
ἑβδομάδος ἐγένοντο ὅλαι αἱ τακτικαὶ ὑπηρεσίαι
τῶν Ὑποτομῶν, ὡς αἱ τῶν νοσοκομείων, συ-
σσιτίων, ἐργαστηρίων ραπτικῆς κ. ἄ.

Ὁμάς Φαλαγγισσῶν μετέβη εἰς τὸ νοσοκο-
μεῖον «Σωτηρία» πρὸς ψυχαγωγίαν τῶν τραυ-
ματιῶν. Οἱ ἱατροὶ προέβλεπον καὶ τοὺς τραυ-
ματίας νὰ τραγουδοῦν μαζί με τὰ παιδιά. Τόσο
ἐνθουσιασθῆσαν, ὥστε δὲν τῆς ἄφηναν νὰ φύ-
γουν. Ὁ διευθυντὴς τοῦ Λαϊκοῦ Νοσοκομείου
Ἀθηνῶν ἐν Κηφισῷ κ. Θ. Λιδιέρτος παρέ-
δωκεν εἰς τὴν Ὑποδιοίκησιν Θηλέων Βορρά
τρεῖς ὁκάδες μετάλλου παιδιοῦ ἐκ καταστρα-
φέντων ἀχρήστων ἐργαλείων παραδοθέντων εἰς
αὐτὸν παρ' ἐπιτροπῆς.

Ὁ 5ος Ὑποτομὸς ἤρρισε νὰ ἐπισκέπτεται
τούτους τραυματίας τοῦ νοσοκομείου Καστρί. Φα-
λαγγίτισσαι μετὰ τῆς Φαλαγγάρχου Χατζηπε-
τρῆ προσέφερον τοιγάρα καὶ ἐσκόρπισαν λίγες
ὥρας εὐχάριστες στοὺς τραυματίας μας.

Ὁ 12ος Ὑποτομὸς προσέφερε τοιγάρα, κάλ-
τσες, μαντήλια καὶ ἄλλα εἶδη, τὰ ὁποῖα παρέ-
δωκεν ἡ Π.Υ.Α.Μ. πρὸς διανομὴν εἰς τὸ 2ον
νοσοκομεῖον.

Συνεργεῖον ἐπισκέψεων στρατιωτικῶν νο-
σοκομείων καθὼς καὶ συνεργεῖον ψυχαγωγίας
τραυματιῶν τοῦ 1ου τάγματος ἐπεσκέψθησαν τὸ
14ον στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον καὶ προσέφεραν

Βαθμοφόροι καὶ μέλη τῆς Ε. Ο. Ν. τῆς Ὑπο-
διοικήσεως Λεωνιδίου κατὰ τὴν μνημόσυνον τοῦ
ἡρωικοῦ πεσόντος φίλου τῆς Ε. Ο. Ν. Ἀρκα-
δίας Νικολάου Δ. Κατῆ.

Ἡ μέριμνα αὕτη, ἡ σκέψις σας γιὰ τὸ σύν-
ταγμα, θερμαίνει τοὺς ὀπίτας. Θερμαίνει τοὺς
εὐζώνους μου ψυχικὰ καὶ σωματικῶς.
Διατρωνῶν τὰς εὐχαριστίας ὁλοκλήρου τοῦ
συντάγματος μου σὰς παρακαλῶ νὰ πιστεῦσθε
εἰς τὰ βαθεὺς θαυμασμοῦ αἰσθήματά μου πρὸς
τὴν Ε. Ο. Ν. Ἀρτῆς».

ΚΡΗΤΗ

ΡΕΘΥΜΝΟΝ. — Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τεσ-
σάρων ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀει-
μνήστου Ἑθνικοῦ Κυβερνήτου καὶ Γενικοῦ Ἐ-
πιθεωρητοῦ τῆς Ε. Ο. Ν., πρωτοβουλία τῆς Ε.
Ο. Ν. καὶ τοῦ Δήμου Ρεθύμνης, ἐτελέσθη μνη-

Διανομὴ δώρων εἰς τοὺς στρατιώτας ὑπὸ Φα-
λαγγιτῶν καὶ Φαλαγγισσῶν Ρεθύμνης.

μόσουν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ.
Παρέστησαν ὁ κ. Νομάρχης καὶ Γενικός Ἐ-
πόπτης Ε. Ο. Ν., αἱ δικαστικαί, πολιτικαί, στρα-
τιωτικαὶ Ἀρχαί, οἱ Περιφερειακοὶ Διοικηταί
μετὰ τῶν ἐπιτελῶν τῶν, ὅποια ἡ δύναμις τῆς
Ε. Ο. Ν. καὶ πλῆθος κόσμου.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ μνημοσύνου ὤμλησεν ὁ
συνεργετὴς τῆς Ε. Ο. Ν. καθηγητὴς Ἰωάννης
Δρανδάκης, ἀναλύσας τὴν πολυμερῆ δράσιν καὶ
τὸ πολυσύχνης ἔργον τοῦ ἐκλιπόντος.

Ἡ Π.Υ.Α.Μ. Ε. Ο. Ν. Ρεθύμνης ὥργανωσεν
ὁμάδας διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν διερχομένων
τραυματιῶν καὶ τῶν παραμενόντων εἰς τὸ νοσο-
κομεῖον πρὸς θεραπείαν.

Ἡ Περιφερειακὴ Διοίκησις μετὰ ὁμάδος
Φαλαγγισσῶν καὶ βαθμοφόρων ὑπεδέχθησαν
ἀφιγμένους τραυματίας καὶ προσέφεραν εἰς αὐ-
τοὺς ἀναμνηστικά.

Ὡς αὐτὰς ἡ Περιφερειακὴ Διοίκησις μετὰ
βαθμοφόρων ἐπεσκέψθησαν τὸ νοσοκομεῖον ὅπου
νοσηλεύονται ἀρκετοὶ τραυματισταί καὶ προσέφε-
ρον εἰς αὐτοὺς γλυκά, τοιγάρα, περιοδικὰ καὶ
ἄλλα χρήσιμα εἶδη.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΔΡΑΜΑ. — Εἰς τὴν καμπόλιν Νικηφόρου
τοῦ νομοῦ Δράμας πρωτοβουλία τῶν Γεωργικῶν
Συνεταιρισμῶν ἡ «Δήμητρα» καὶ ἡ «Πρόδοσις»
ἐβάλον κατασκευαστὴν ἐπιμνημόσυνης δέσεως ὑπὲρ
ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου μεγα-
λοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ πρώτου ἀγρότου Ἰωάννου
Μεταξᾶ.

Εἰς τὸ μνημόσυνον παρέστησαν οἱ ἀξιωματι-
κοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατιῶται τῶν ἐν-
τοφῶν ἐδρουσίων στρατιωτικῶν μονάδων, αἱ
Ἀρχαὶ τοῦ τόπου, τὰ Κοινωτικά Συμβούλια
τρίων Κοινοτήτων, αἱ Φαλαγγεῖς τῆς Ε. Ο. Ν.
Ἀρρένων καὶ Θηλέων καὶ τὰ μέλη τῶν Συνεται-
ρισμῶν μετὰ ἐπὶ κεφαλῇ τὰ διοικητικά καὶ ἐπο-
πτικά συμβούλια. Ἡ ἑνώσις Γεωργικῶν Συν-
εταιρισμῶν τοῦ νομοῦ ἐξεπροσώπηθη διὰ τοῦ
προϊσταμένου τοῦ λογιστηρίου τῆς.

Ἐπὶ τοῦ δίσκου τῶν κολλῶν καλλιτεχνικῶ-
τατα ἐποθετῆθη ἔγχρωμος προτομὴ τοῦ μεγα-
λοῦ Ἀρχηγοῦ, τὸ θέμα τῆς ὁποίας συνεκίνησε
τὰ πλήθη.

Μετὰ τὴν φαλίσαν δέσιν ὑπὲρ ἀναπαύσεως
τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου μεγαλοῦ ἑθνικοῦ
μαρτυροῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ καὶ κραταιώσεως
τῶν ἐθνικῶν μας δυνάμεων πρὸς ἐπικράτησιν
κατὰ παντός βαρβάρου κατακτητοῦ, ὤμλησεν
ὁ προϊστάμενος τοῦ λογιστηρίου τῆς ἑνώσεως
Δράμας διὰ τὴν ἐθνικὴν δράσιν καὶ ἰδίᾳ διὰ
τὴν ὑπὲρ τῆς ἀγροτικῆς τάξεως στοργικωτάτην
μερίμναν τοῦ ἀειμνήστου μεγαλοῦ Ἀρχηγοῦ

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ Ε.Ο.Ν. ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΟΡΤΑΣΜΟΝ ΤΗΣ 25^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ

Ο εορτασμός της ενδόξου επέτειου της 25ης Μαρτίου 1821 ήρχισεν εκ μέρους της Ε.Ο.Ν. από την Κυριακήν, προπαρασυνήν του εορτασμού, διά μεγαλειώδους παρελάσεως σχηματισμών της Ε.Ο.Ν. Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, τῶν Ταγματῶν Ἑργασίας, τῶν ἐβελοντῶν φουσανελλοφόρων τῶν ἰδίων Ταγματῶν καὶ τῶν τμημάτων Ἀεραμύνης, τὰ ἀπαρτισθέντα, ὡς γνωστόν, ἀπὸ μελῶν τῆς Ε.Ο.Ν.

Ἡ ἀπεριγρίπτου ἐπιθλιπτικότητος παρέλασις ἐγένετο ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ε. Ο. Ν. Διαδόχου Παύλου, τῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τοῦ Πρωθυπουργοῦ, Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ε. Ο. Ν., κ. Ἀλεξ. Κοριζῆ καὶ τῶν μελῶν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἀπὸ τῆς 2ας μ. μ. πλῆθος κόσμου ἤρχισαν καταλαμβάνοντα θέσεις ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων τῶν λεωφόρων Ἀμαλίας καὶ Πανεπιστημίου διὰ τὰ παρακολουθεῖν τὸν μεγαλειώδους πράγματι θέαμα τῆς παρελάσεως.

Η ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ

Εἰς τὸν πρὸ τοῦ Μνημείου τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου χώρον ἤρχισαν προσερχόμενοι ἀπὸ τῆς 3.30' μ. μ. οἱ ἐπίσημοι. Ἐκ τῶν πρώτων ἀφίκετο ὁ Νομάρχης Ἀττικοβοιωτίας κ. Πεζόπουλος, οἱ Δημάρχοι Ἀθηναίων, Πειραιῶς, Ἀγίου Γεωργίου, Βύρωνα, Νικαίας, Νέας Ἱωνίας, ἀνώτατοι, ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι ἀξιωματικοὶ τοῦ Στρατοῦ, τοῦ Ναυτικοῦ, τῆς Ἀεροπορίας καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, οἱ δημοῖοι λειτουργοί, ἀνώτατοι δικαστικοί, τὰ Συμβούλια τῶν ἐργατικῶν ὁργανώσεων καὶ πολλοὶ Ἀγγλοὶ ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, καταλαμβάνοντες θέσεις μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν. Εἰς τὸ ἀπέναντι τοῦ χώρου τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου πεζοδρομίων εἶχον συγκεντρωθῆ πολλοὶ τραυματὰ ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται διὰ τὰ καμαρώσων τὰ παῖδιά τῆς Νεολαίας.

Ὀλίγον πρὸ τῆς 4ης μ. μ. προσήλθον οἱ ἐν Ἀθήναις εὐρισκόμενοι ἀντιστρατηγοὶ καὶ ὑποστράτηγοι καὶ εὐθὺς ἀμέσως ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ Γενικός Ἐπιθεωρητής τῆς Ε. Ο. Ν. κ. Ἀλ. Κοριζῆς μετ' ὧν τῶν κ. κ. Ὑπουργῶν.

Η ΠΡΩΤΗ ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ Ε.Ο.Ν.

Τὴν 11ην πρωϊνὴν τῆς 22ας τρέχοντος ἔγιναν εἰς τὴν εἰδικὴν αἴθουσαν τοῦ «Παρνασσού» τὰ ἔγκαινα τῆς Α' Πολεμικῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως, τὴν ὁποίαν ὀργάνωσεν ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας.

Ἐξετέθησαν 76 ζωγραφικὰ ἔργα τῶν μελῶν τῆς Καλλιτεχνικῆς Ὀμάδος, τὴν ὁποίαν ἀπέστειλεν ἡ Ε. Ο. Ν. εἰς τὸ Μέτωπον καὶ ἡ ὁποία ἀπετελέσθη ἐκ τῶν συναγαιωντῶν χρυσοῦ σημάτων Οὐδέμους Ἀργυροῦ, ζωγράφου, καὶ Φωκίανος Ρῶκ, γλύπτου, ἀμφοτέρων καθηγητῶν τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν, καὶ ἐκ τῶν συναγαιωντῶν τῆς Δ.Α.Σ. ζωγράφων Γενικοῦ Διευθυντοῦ Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν καλλιτεχνικῆ ἀποστολῇ παρέμειναν εἰς διαφόρους τομεῖς τοῦ Μετώπου ἐπὶ ἑνῇ μῆνι.

Τὰ ἐκτεθέντα ζωγραφικὰ ἔργα ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἐκαιογραφίας, ὑδατογραφίας καὶ σχέδια, ἐμπνευσμένα ὅλα ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ Μετώπου καὶ ἀποτυπώματα τοπία, εἰκόνας καὶ ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Ἀγῶν. Ἐξετέθη ἐπίσης καὶ ἐν γλυπτικῶν ἔργων τοῦ κ. Ρῶκ, παριστάνον κεφαλὴν πολεμιστοῦ.

Τὴν Ἐκθεσὶν ὀργάνωσεν ἐπιτροπὴ ἀποτελεσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ε. Ο. Ν. συνταγματάρχου κ. Σπ. Ρούβαλη, τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κ. Κ. Μπασιῆ καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Τμήματος τῆς Ε. Ο. Ν. κ. Ι. Οικονομίδου.

Εἰς τὰ ἔγκαινα παρέστησαν ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διάδοχος Παῦλος, οἱ Ὑπουργοὶ Δικαιοσύνης κ. Ταμπάκοπουλος, Ἀσφαλείας κ. Μανιάδης καὶ Πολιτικοῦ Γραφείου κ. Μπουρνόπουλος, ὁ φρούραρχος Ἀθηνῶν, ὁ Νομάρχης καὶ ἀνώτεροι στρατιωτικοί. ὁ Κ. Ε. Ν. συνταγματάρχης κ. Ρούβαλης, ὁ ἐπιτελάρχης τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως κ. Δρακόπουλος, ὁ Γεν. Διευθυντὴς Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν κ. Μπασιῆ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐκ τοῦ καλλιτεχνικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου.

Ὁ κ. Μπασιῆς, προσφωνὼν τὴν Α. Β. Υ. τὸν Διάδοχον, ἐξήρτη τὴν σημάσιαν τῆς νέας ταύτης προσπάθειας τῆς Ε. Ο. Ν., ἡ ὁποία, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς ἄλλας πολεμικὰς ὑπηρεσίας τῆς, εἶχε τὴν πρωτοθυλίαν ν' ἀποστείλῃ εἰς τὸ Μέτωπον ὁμάδα καλλιτεχνῶν συνεργατῶν καὶ μελῶν τῆς, ἡ ὁποία, ἀφοῦ παρέμειναν εἰς διαφόρους τομεῖς ἐπὶ ἑνῇ μῆνι, ἀπέδωκε τὰς ἐντυπώσεις τῆς διὰ τὸν ἐκτιθεμένον ἔργων. Ἀναπτύσσων δὲ τὴν σημασίαν τῆς Ἐκθέσεως,

Η ΑΦΙΞΙΣ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Τὴν 4ην μ. μ. προσήλθεν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς, γυνόμενος δεκτὸς με ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγὰς καὶ χειροκροτήματα τῶν χιλιῶν τοῦ λαοῦ, ἐνῶ αἱ μουσικαὶ ἐπαίνιζον τὸν Βασιλικὸν Ἑμβατήριον. Τὴν Α. Μ. συνόδουν ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διάδοχος Παῦλος, ἡ Α. Β. Υ. ὁ Πρίγκηψ Γεώργιος, αἱ Α. Β. Υ. αἱ Πριγκίπισσαι Φρειδερίκη, Αἰκατερίνη καὶ Μαρία τοῦ Γεωργίου, οἱ ὑποαπισταὶ καὶ αἱ Κυραὶ τῶν Τιμῶν.

Ἀμα τῇ ἀφίξει τοῦ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς, ἐν μέσῳ κατανυκτικῆς σιγῆς καὶ ἐκδήλου συγκινήσεως τῶν παρισταμένων καὶ τοῦ πλήθους, ἐπροχώρησε πρὸς τὸ Μνημεῖον τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου καὶ κατέβησε στέφανον ἐκ δάφνης, ἐνῶ ἡ μουσικὴ ἀνέκρουε τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνον.

Η ΠΑΡΕΛΑΣΙΣ

Μετὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ στεφάνου ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς καὶ αἱ Α.Α.Β.Β.Υ.Υ. ὁ Διάδοχος Παῦλος καὶ αἱ Πριγκίπισσαι κατέλαβον τὰς θέσεις τῶν καὶ εὐθὺς ἀμέσως ἐδόθη τὸ παράγγελμα τῆς παρελάσεως, τῆς ὁποίας προηγεῖτο ὁ Κ. Ε. Ν. συνταγματάρχης κ. Σπ. Ρούβαλης, ὅστις ἐστῆθη ἐναντὶ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

Εἰπετο ὁ ἐπιτελάρχης κ. Δρακόπουλος ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ ἐπιτελείου τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως καὶ ἠκολούθησαν αἱ φάλαγγες τῶν θηλέων καὶ ἀρρένων τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Πρωτεύουσας καὶ Πειραιῶς καὶ μετ' αὐτὰς οἱ Σκαπανεῖς φέροντες ξύλινα ὅπλα καὶ αἱ Σκαπανεῖσαι.

Τὰ παρελάνοντα τμήματα θάνατον πρὸ τοῦ Βασιλέως, ἡτένουν πρὸς Αὐτὸν, ἐνῶ ὁ Βασιλεὺς ἐχαίρειτα στρατιωτικῶς. Τὸ παράστημα, τὸ βάδισμα καὶ ἡ ὑπερήφανος ὄψις τῶν Φαλαγγιτῶν, τῶν Σκαπανεῶν, Σκαπανισσῶν καὶ τῶν ἐβελοντῶν τῶν Ταγματῶν Ἑργασίας, ἐπροκαλοῦσαν τὸν ζωρὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὰς ἐπευφημίας τῶν χιλιῶν τοῦ λαοῦ, ποὺ κατέκλυζον τὰ πεζοδρομια τῶν δύο μεγάλων λεωφόρων, ὁ ἐνθουσιασμός δὲ τοῦ λαοῦ ἐκορυφώθη, ὅταν ἐνεφανίσθησαν ὁ λόγος τῶν φουσανελλοφόρων ἐβελοντῶν Ταγματῶν Ἑργασίας καὶ τὰ τμή-

ζώντων ἰδιαίτερως ὅτι, ἀσχετῶς πρὸς τὴν καλλιτεχνικὴν τῆς ἁΐαν, ἡ Ἐκθεσις ἔχει συγχρόνως καὶ ἱστορικὴν σημασίαν, διότι τὰ ἔργα, ἀπεικονίζοντα τοπία καὶ ἐπεισόδια ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ τὴν δράσιν τοῦ ἡρωικοῦ μας Στρατοῦ, ἀποτελοῦν πολὺτιμα ἐντοκοιμένα διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ μεγάλου σημερινοῦ Ἐθνικοῦ μας ἔπους.

Ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διάδοχος περιεργάσθη τὰ ἐκτιθέμενα ἔργα καὶ ἐξέφρασε τὴν ἱκανοποίησιν του, συγχαίρει τὸς καλλιτέχνας. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐπεσκέφθη τὴν Ἐκθεσὶν ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς, γυνόμενος δεκτὸς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκθέσεως, παρέμεινε δὲ πολλὴν ὥραν καὶ περιεργάσθη λεπτομερῶς τὰ ἔργα, ἐκφράσας τὴν ἀκράν εὐαρέσκειαν του διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς νέας ταύτης προσπάθειας τῆς Ε. Ο. Ν. καὶ συγχαίρει τὸς καλλιτέχνας.

Ἡ γενικὴ ἐντύπωσις ἐκ τῆς Ἐκθέσεως ὑπῆρξεν ἀρίστη. Ἐκτὸς τῶν ὠραίων καὶ ἐμπνευσμένων ἔργων τῶν καθηγητῶν κ. κ. Ἀργυροῦ καὶ Ρῶκ, οἱ ἐπικεῖνται παρηκολούθησαν μετὰ πλήρους ἱκανοποιήσεως καὶ ἐκτίμησης τὰ ἔργα τῶν δύο νεοαρχαίων ζωγράφων Εὐθυμίου καὶ Παναχαράκη, οἱ ὁποῖοι, ἂν καὶ μόλις ἀποφωτισθάντες ἀπὸ τὴν Ἀνωτάτην Σχολὴν Καλῶν Τεχνῶν, καταρθώσαν νὰ ἀποδώσουν μὲ τὸ σὸν ἔκφρασιν καὶ ζωντανὴν τὸν βαθύτερον παλμόν τοῦ μεγάλου ἱστορικοῦ ἀγῶνος τοῦ Ἐθνικοῦ μας.

Ἐντύπων ἐπροκαλοῦσαν ἐπίσης μικρὰ πλαστικά ἔργα, τὰ ὁποῖα εἶχε φιλοτεχνήσει ἐπάνω εἰς σάπουν ὁ τραυματὴς στρατιώτης Μιχαὴλ Σωτηριάδης ἐκ Πειραιῶς, ἀποκαλύπτοντα γήσιον καὶ πηγάτον καλλιτεχνικὸν ταλέντον.

Ἡ Ἐκθεσις θὰ παραμῆνῃ ἀνοιχτὴ καθ' ἑκάστην ἀπὸ 9.30' — 12.30' καὶ ἀπὸ 3.30' — 5.30' μ. μ. μέχρι τῆς 5ης Ἀπριλίου.

Η ΟΡΚΩΣΙΑ ΤΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΑΕΡΑΜΥΝΗΣ

Τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα ἐνώπιον τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου, τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κ. Κοριζῆ καὶ τῶν μελῶν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὁ Διοικητὴς τοῦ Σώματος Ἀεραμύνης ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἐβελοντὰς εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἡ χαρὰ καὶ ὑπερφάνεια, τὴν ὁποίαν βλέπω σὰτὰ πρόσωπά σας, ὅτ' ἡμεῖς κατετάγητε εἰς τὸ Σῶμα Ἀμύνων τῶν ἀπὸ ἀέρος ἐπιδρομῶν, ἐκορυφώθη σήμερον, ὅποτε εἶχατε τὴν τιμὴν ἐ-

μοῖα Ἀεραμύνης, ἀπαρτισθέντα, ὡς γνωστόν, ἀπὸ μέλη τῆς Ε. Ο. Ν. καὶ τὰ ὁποῖα στρατιωτικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ ὁργανωθέντα θὰ διατεθοῦν διὰ τὴν προστασίαν τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ. Εἰς τὰς ἐνθουσιώδεις αὐτὰς ἐκδηλώσεις μετεῖχον καὶ οἱ Ἀγγλοὶ στρατιῶται, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἐφωτογράφησαν κυρίως τοὺς φουσανελλοφόρους.

Ἡ ἐμφάνισις ἐξ ἄλλου τῆς κ. Νανῆς Φωκᾶ, θυγατρὸς τοῦ αἰμεινίστου Ἐθνικοῦ Κυβερνήτου Ἰωάννου Μεταξᾶ, ἐπὶ κεφαλῇ τμημάτων Φαλαγγισσῶν τῆς ψυχαγωγίας τῶν τραυματιῶν, ἐπροκάλεσε βαθύτατην συγκίνησιν εἰς τοὺς ἐπισήμους καὶ τὰ πλῆθος τοῦ λαοῦ.

Μετὰ τὴν λήξιν τῆς παρελάσεως, ἥτις διήρκεσε μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν, ὁ Βασιλεὺς ἐξέφρασε πρὸς τὸν Πρωθυπουργόν καὶ Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν τῆς Ε. Ο. Ν. καὶ πρὸς τὸν Κυβερνητικὸν Ἐπιτρόπον κ. Ρούβαλην τὴν ἀκράν εὐαρέσειαν Αὐτοῦ, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς παρελάσεως καὶ διὰ τὴν θαυμαστὴν ἐμφάνισιν τῶν φαλαγγῶν τῆς Ε. Ο. Ν., ἀπεχώρησε δὲ μετὰ τοῦ Διαδόχου καὶ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας ὑπὸ τὰς ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγὰς καὶ τὰ ζωρὰ χειροκροτήματα τῶν χιλιῶν τοῦ λαοῦ.

Η ΣΤΕΨΙΣ ΤΩΝ ΑΝΔΡΙΑΝΤΩΝ

Συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα τοῦ εορτασμοῦ τῆς ἐπετείου Ἐθνικῆς Ἀνεξαρτησίας, τμήματα τῆς Ε. Ο. Ν. μετὰ μουσικῆς κατέβησαν τὴν 10ην π. μ. τῆς Δευτέρας στέφανον ἐπὶ τοῦ Μνημείου τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου.

Ἀκολουθῶς ἐστειλαν τοὺς ἀνδριάντας τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ αἰμεινίστου Βασιλέως Κωνσταντίνου, τῆς Ἀμερικανικῆς Λεγεώνας, τοῦ Φιλικοῦ Δωδεκανησιοῦ Ξάνθου, τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου, τοῦ Ρήγα, ὡς καὶ τὰς εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Ἀρεῶς προτομὰς τῶν ἡρώων τοῦ 1821.

Ἐπίσης εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ «Πάλλας» ἐδόθη ὑπὸ ὁμάδος τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ὁθλέων Πρωτεύουσας ὠραία καλλιτεχνικὴ ἐορτή. Ὁμοῖα ἐορτὴ ἐδόθη εἰς τὸ θέατρον «Ρέξ» ὑπὸ ὁμάδος Φαλαγγιτῶν τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ἀρρένων Πρωτεύουσας.

νώπιον τῆς Α. Ὑψηλότητος τοῦ Διαδόχου, τοῦ κ. Προέδρου καὶ μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, νὰ δώσῃτε τὸν ὠραῖον τῶν ὄρκων τῆς ζωῆς σας, τὸν ὄρκον τοῦ ΕΘΕΛΟΝΤΟΥ.

Κατὰ τὴν περίοδον αὐτήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Πατρίς μας ἀνέχεται εἰς ἀπαράμιλλον ὕψος δόξης καὶ θριάμβου, καὶ κατὰ τὴν ὁποία τὰ ἔθνη μικρὰ καὶ μεγάλα ἱστανται μετὰ σεβασμοῦ πρὸς αὐτήν, δὲν θὰ θέλωσιν νὰ σὰς ἀναπτύξω τὴν σημασίαν τοῦ ὄρκου σας.

Εἰσθε τὰ παῖδιά καὶ τ' ἀδελφὰ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι εἰς τὰ σύνορα χαράσσων χρυσὰς σελίδας τῆς ἱστορίας καὶ γνωρίζετε τὸ καθήκον σας.

Νέοι τῆς Ἑλλάδος, εἰσθε ἀίετως εὐτυχέστεροι ἡμῶν, διότι αὐρίων θ' ἀποτελεῖτε τὴν ὠραιότεραν ζωντανὴν σελίδα τῆς ἱστορίας τῆς.

Ἡμεῖς εἰς τὴν ἡλικίαν σας παρακολουθοῦμεν ἐκ τοῦ μακρόθεν τοὺς ἀγῶνας τῶν πεπαιγμένων μας, ἐνῶ σεῖς εἰσθε οἱ συναγαιωνταί των.

Ὁπλισμένοι μὲ τὴν ὠραίαν σας νεότητά, τὴν εὐγενὴ ἀμίλλαν, τὴν αἰσιοδοξίαν, σφυρηλατοῦντες τὴν ψυχικὴν σας ἀντοχήν μαζί με τὴν σωματικὴν σας διάπλασιν, θὰ καταστήτε οἱ φρουροὶ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ, οἱ στενοὶ μας συνεργάται καὶ βοηθοί.

Ἀγρυπνοί, ἄλλοτε μὲ τὸ ὅπλον ἀνὰ χεῖρας καὶ ἄλλοτε μὲ τὴν παρηγόριον ἐπέμβασίν σας, θὰ δώσῃτε παραδείγματα ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθυσίας.

Ἐβελονταί,

Ἐἰς οἰανὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ Πατρίδος.

Ὅταν ὁ ἐχθρὸς τῆς Πατρίδος μας ἐσκέφθῃ νὰ μὰς ὑποδουλώσῃ, ἐλησιμῶνται πρὸ παντός ὅτι δι' ἡμᾶς τοὺς Ἑλλήνων δὲν ὑπάρχουν ὅρια, οὔτε ἡλικίας, οὔτε ἀντοχῆς, ὑπάρχει μόνον μία ἐνιαία ψυχὴ, ἡ ψυχὴ τῆς Ἑλλάδος, ἡ ψυχὴ τῆς ἀντιμετωπίζῃ τὰς πολεμικὰς μηχανὰς μὲ τὴν πίστιν, τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἐπιμονὴν τὴν ἀδόμαστον, ἡ ὁποία πάντοτε νικᾷ καὶ τὴν ὁποίαν σὰς ἐσφυρηλάτησεν ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας, τῆς ὁποίας σχεδόν πάντες εἰσθε μέλη, ὥστε ἡ νέα αὐτὴ ὁργάνωσις κατὰ τὸν ἀπὸ ἀέρος ἐπιδρομῶν ν' ἀποτελεῖ τὸν ὠραῖον καρπὸν τῆς Ἐθνικῆς Ὀργάνωσεως Νεολαίας, ὅπως τὴν ὠνευρεῖται ὁ δημιουργὸς τῆς Ἰωάννης Μεταξᾶς καὶ τὴν προχωρεῖ ἡ σημερινὴ Κυβερνήσις.

Καὶ τώρα σὰς καλῶ ὅπως ἀναφανίσθητε μαζί μου.

Ζήτη ὁ Βασιλεὺς, Ζήτη ὁ Διάδοχος τοῦ Ὁρόνου. Ζήτη ἡ σιτιβάρὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Κυβερνήτου.

ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ “ΝΕΟΛΑΙΑΣ.”

ΔΕΥΤΕΡΑ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 1941. — Τὸ ὕπ' ἀριθ. 134 ἀνακοινώθη τὸ Γεν. Στρατηγεῖο ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα:

Ἀν ἐπιθετικαὶ ἐνέργειαι ἐσυνεχίσθησαν καταληφθεῖσαν καὶ νέων θέσεων τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ ἐχθρὸς, πρὸς ἀντιπερισπασμὸν τῶν ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν, ἐνήργησεν ἰσχυρὰς ἀντιπελάσεις, πᾶσας ἀποκρουσθεῖσας μὲ βαρεῖαις διὰ τούτων ἀπωλείας. Συνελήφθησαν περὶ τοὺς 150 αἰχμάλωτοι καὶ ἀφθονος ὀπλισμός. Ἐν ἑκταταλελειμένους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἡ ἀεροπορία μας συνέδραμεν ἐπιτυχῶς τὰς ἀνωτέρω ἐπιχειρήσεις.

Ἐπίσης τὸ Ὑπουργεῖον Δημ. Ἀσφαλείας ἀνεκοίνωσεν:

Ἡ ἐχθρὴ ἀεροπορία ἐδομάρδισε χθὲς τὸ Ληξούριον ἀνευ θυμάτων ἢ ζημιῶν.

Τὸ Ἀρχηγεῖον τῶν ἐν Ἑλλάδι βρετανικῶν δυνάμεων ἀνεκοίνωσε τὰ ἀκόλουθα:

Ὑποστηρίζοντες ἰσχυρὰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Τεπελενίου, χθὲς σχηματισμοὶ ἀεροπλάνων τῆς Β. Βρετανικῆς Ἀεροπορίας, συνοδουόμενοι ὑπὸ μαχητικῶν, ἐπετέθησαν ἐναντὶ ἰταλικῶν στρατευμάτων καὶ μηχανοκινήτων μεταγωγικῶν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Τεπελενίου καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γκλάδα-Μπουζι. Ὁ ἐχθρὸς κατ' ἀνάγκην θὰ ὑπέστη ἀπωλείας καὶ ζημίας. Πάντα τὰ ἀεροπλάνα μας ἐπέστρεψαν ὡς.

ΤΡΙΤΗ 11 ΜΑΡΤΙΟΥ 1941. — Τὸ ὕπ' ἀριθ. 135 ἀνακοινώθη τὸ Γεν. Στρατηγεῖο ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα:

Κατόπιν ἐπιμόνου ἀγῶνος καταλάθεμεν ἰσχυρὰς θέσεις τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ ἐχθρὸς, ἀναπτύξας τὸ μέτωπον τῶν ἀπὸ χθὲς ἀρδαιμένων ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν, ἐνήργησεν σφοδρὰς ἀντιπελάσεις. Οὐδεμίαν ἐπιτυχίαν ἠδυνήθη νὰ σημειώσῃ παρὰ τὰς βαρυτάτας ἀπωλείας, ὅς ὑπέστη. Συνελάθεμεν περὶ τοὺς 300 αἰχμάλωτους μετὰ πολλῶν ἀνθρωποκτονικῶν. Ἐχθρὴ ἐνέργεια δι' ὅρμатов ἀπεκρούσθη, καταστραφέντος ἐνός τοιοῦτου.

Ἡ ἀεροπορία μας συμμετέσχεν εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐπιχειρήσεις, βομβαρδίσασα καὶ πολυβολήσασα ἐπιτυχῶς ἐχθρὶκὰς δυνάμεις. Πάντα τὰ ἀεροπλάνα μας ἐπέστρεψαν εἰς τὰς βάσεις των.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δημ. Ἀσφαλείας ἀνεκοίνωσε:

Ἐἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ἡσυχία.

Ἐξ ἄλλου τὸ ἐν Ἑλλάδι Ἀρχηγεῖον τῶν βρετανικῶν ἀεροπορικῶν δυνάμεων ἀνεκοίνωσε τὰ ἑξῆς:

Τὴν νύκτα τῆς 9ης Μαρτίου βομβαρδιστικὰ τῆς Βασιλικῆς Ἀεροπορίας ἐδομάρδισαν σφοδρὰς τὸν λιμένα καὶ τὰς ἐγκαταστάσεις τοῦ Δυρραχίου. Πολλὰ μεγάλα πυρκαῖα ἐσημειώθησαν, αἰτίνας ἤσαν διαρκῶς εἰς ἐνστάσι. Πολλὰ ἐκρήξεις ἐσημειώθησαν. Αἱ πυρκαῖαι ἦσαν ὁραταὶ ἐξ ἀποστάσεως 70 μίλων. Τὸ χωρίον Δουκὰ ἐδομάρδισθη ἐπιτυχῶς ὡς ἐπίσης καὶ μηχανοκίνητοι συγκεντρώσεις μεταγωγικῶν καὶ θέσεις πυροβόλων εἰς τὴν περιοχὴν Γκλάδα-Μπουζι. Μικροὶ σχηματισμοὶ ἡσυχῶς ἐν περιβάσει συνήρτησαν ἰσχυρὰν δυνάμιν ἐχθρὶκῶν βομβαρδιστικῶν συνοδουόμενων καὶ πᾶσα καταδολογηθῶν. Κατὰ τὴν ἀεροναυτίαν πού ἐπηκολούθησεν 6 ἐχθρὶκὰ καταδιωκτικὰ τύπου «Γ. 50» καὶ ἐν βαρὺ βομβαρδιστικῶν «ΒΗ 20» κατερρίφθησαν ὀριστικῶς καὶ ἄλλα ὑπέστησαν σοβαρὰς ζημίας. Εἰς ἐκ τῶν πιλότων μας ἐδέχθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἀεροπλάνον του καὶ νὰ πηδήσῃ δι' ἀλεξίπτωτον, προσγειωθείς σώως ἐντὸς τῶν γραμμῶν μας. Ὅλα τὰ ἄλλα ἀεροπλάνα μας ἐπέστρεψαν ὡς εἰς τὰς βάσεις των.

ΤΕΤΑΡΤΗ 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 1941. — Τὸ ὕπ' ἀριθ. 136 ἀνακοινώθη τὸ Γεν. Στρατηγεῖο ἀναφέρει τὰ ἀκόλουθα:

Ἡ ἐχθρὸς ἐξηκολούθησε τὰς ἐπιθετικὰς τὸν προπαθείας μετὰ μεγάλης σφοδρότητος. Πᾶσαι αἱ ἀποπειραὶ τοῦ ἀπεκρούσθησαν μὲ σημαντικὰς ἀπωλείας. Κατόπιν ἡμετέρων ἀντιπελάσεων συνελήφθησαν 450 αἰχμάλωτοι, ἐν οἷς καὶ τρεῖς ἀνώτεροι ἀξιωματικοί. Ἡ ἡμετέρα ἀεροπορία ἐδομάρδισεν ἐπιτυχῶς στόχους πεδίου μάχης.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δημ. Ἀσφαλείας ἀνεκοίνωσεν:

Παρὰ τῆς ἐχθρὴς ἀεροπορίας ἐρρίφθησαν χθὲς βόμβαι εἰς Ληξούριον καὶ εἰς κομπολίαν τῆς Δυτικῆς Πελοποννήσου ἀνευ θυμάτων ἢ ζημιῶν.

Μεθύστε μέτ' ἀδάνατο
κρασί τοῦ εἰκοσιένα!..